

Proiect

DECIZIE nr. _____

din “ _____ ” _____ 2025

Cu privire la aprobarea Strategiei de
Dezvoltare Culturală a mun. Soroca

În temeiul art. 14 alin. (1) și (2) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional; Legii nr. 148/2000 privind accesul la informație de interes public; Hotărârii Guvernului RM nr. 967 din 09.08.2016 „Cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional”, Consiliul municipal,

DECIDE:

1. Se aprobă Strategia de Dezvoltare Culturală a mun. Soroca (anexa nr.1).
2. Prezenta decizie se aduce la cunoștință publică și intră în vigoare prin publicarea în Registrul de Stat al Actelor Locale.
3. Decizia în cauză poate fi contestată cu cererea prealabilă adresată Consiliului mun. Soroca cu sediul în mun. Soroca str. Ștefan cel Mare,5, în termen de 30 zile de la comunicarea în corespundere cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018.

PREȘEDINTELE ȘEDINȚEI

CONTRASEMNAT:

NICOLAE LEȘAN
Specialist principal

**STRATEGIA DE
DEZVOLTARE
CULTURALĂ A
MUNICIPIULUI SOROCA**

1. Considerații generale

1.1. Argument

VIZIUNE SOROCA 2030

1.2. Etapele construirii strategiei pentru cultură

1.3. Analiza contextului socio-economic

1.4. Infrastructura culturală existentă

2. Studiul de consum și practici culturale

2.1. Preambul

2.2. Metodologie. Stabilirea obiectivelor

2.4. Concluzii și recomandări

3. Direcțiile de acțiune

3.1. Direcțiile de acțiune corroborete cu Strategia de Dezvoltare Socio-Economică Soroca

3. 1. Axele strategice

3. 2. Priorități transversale

3.3. Comunicare și Marketing

4. EU4CULTURE și integrarea Strategiei de Dezvoltare a Culturii a municipiului Soroca

5. Fișeșe de proiect a Strategiei de Dezvoltare a Culturii a municipiului Soroca

1. Considerații generale

1.1. Argument

De ce are nevoie municipiul Soroca de o Strategie pentru Cultură?

Strategia culturală constă în structurarea unui sistem de acțiuni care să poată asigura realizarea obiectivelor pe termen mediu și lung. Valabilitatea și validitatea oricărei strategii depinde de concordanța între obiective și resursele existente.

În acest sens, strategia culturală presupune o eficientă repartizare a responsabilităților între comunitate, instituții, societatea civilă, grupuri culturale, grupuri asociative și nu în ultimul rând autorități cu decizie administrativă și politică. O strategie eficientă în cazul particular al municipiului Soroca presupune răspunsuri la următoarele întrebări:

- Care este situația existentă?
- Cui se adresează oferta actuală?
- Ce se poate face pentru îmbunătățirea calității actului de cultură și accesului cetățenilor?
- Cum se poate face?
- Care sunt prioritățile?

Elaborarea strategiei se va axa și va ține seama de modul cum se poziționează sectorul culturii în contextul economic și social specific pentru municipiul Soroca – un oraș, care pe lângă instituții bine guvernate, infrastructură, finanțări și programe sau proiecte interesante, a identificat că are nevoie de un plan strategic care să structureze sistemul de decizii pe care administrația și politicul le va lua în următorii zeci de ani.

O astfel de întreprindere riscantă și aparent superfluă atunci când vorbim de un context eminentamente instabil politic și economic este cu atât mai dificilă cu cât până acum cultura nu a urmat un plan, nici prin reprezentanții autorității nici prin managerii instituțiilor sau organizațiilor culturale.

Soroca nu este doar un oraș de pe malul Nistrului, el este construit în jurul Cetății Soroca, astfel încât spațiul urban înconjoară o arie protejată de interes național, la care fiecare locuitor privește zilnic.

Această vecinătate fascinantă a naturii copleșește și marchează comportamentul urban și alegerile de petrecere a timpului liber de către locuitorii săi.

Direcțiile strategice pentru care se va opta în punerea în aplicare a prezentei Strategii vor dovedi dacă municipiul Soroca este în măsură să se regândească și să se dezvolte ca un oraș al viitorului.

În formularea strategiei și a politicilor sale culturale municipiul Soroca trebuie să găsească

răspunsuri la o serie de întrebări esențiale:

- Cum poate deveni cultura un **factor de coeziune socială**, contribuind la o mai mare coerență a actului de cultură?
- Cum se poate realiza un climat cultural care să promoveze **comunicarea între numeroasele colectivități** atomizate la nivelul municipiului Soroca și a zonei regionale
- Cum se va realiza la nivel local, **acceptarea și susținerea diferențelor** și a diversității de practici și expresii culturale?
- Care sunt elementele strategice care pot **repoziționa cultura**, aducând-o de la periferie în centrul politicilor publice, ca parte a eforturilor de dezvoltare durabilă?
- Care sunt segmentele pe care trebuie intervenit cu prioritate pentru **redeșteptarea interesului** pentru cultură; interes destul de scăzut după toate măsurătorile efectuate, despre care vom vorbi pe larg în cadrul acestui document.

Astfel municipiul Soroca se află într-un moment de răscruce, în care cultura nu mai poate fi lăsată să se dezvolte întâmplător, prin inițiative izolate și prin eforturi individuale ale instituțiilor sau organizațiilor locale.

Necesitatea unei **Strategii Culturale** derivă din mai multe realități concrete: lipsa unei viziuni comune asupra direcțiilor de dezvoltare, nivelul scăzut al implicării comunității în viața culturală, resursele limitate și contextul social și economic instabil. Toate acestea cer o abordare coerentă, integrată și sustenabilă, care să asigure nu doar supraviețuirea, ci și renașterea vieții culturale sorocene.

O strategie culturală va permite o **planificare eficientă și echilibrată** a acțiunilor, în concordanță cu resursele existente și cu prioritățile comunității. Ea va răspunde întrebărilor fundamentale legate de situația actuală a culturii, publicul-țintă, calitatea actului cultural, accesibilitatea evenimentelor și modalitățile de implicare a cetățenilor.

Totodată, va stabili **responsabilități clare** între actorii culturali (instituții, organizații nonguvernamentale, grupuri comunitare) și autoritățile publice, creând astfel o rețea de parteneriate durabile.

Un alt argument major este faptul că municipiul Soroca nu este un oraș obișnuit: el se definește prin **Cetatea Soroca**, un simbol național și internațional de patrimoniu și identitate, care oferă un potențial enorm de promovare culturală și turistică.

Prezența acestui reper istoric, combinată cu diversitatea etnică și multiculturală a orașului, face din Soroca un spațiu unic, ce poate deveni un **pol regional de cultură și dialog intercultural**.

Fără o strategie bine conturată, aceste oportunități rămân nevalorificate sau utilizate fragmentar.

Strategia culturală va contribui și la **coeziunea socială**, prin crearea unui climat cultural incluziv, în care diferențele și diversitatea de expresii sunt respectate și susținute.

Într-un context în care comunitățile urbane tind să devină atomizate și polarizate, cultura are

puterea de a aduce oamenii împreună, de a genera dialog și de a stimula participarea civică. Mai mult, cultura nu trebuie privită ca un element periferic, ci ca un **motor al dezvoltării durabile**, parte integrantă a politicilor publice locale.

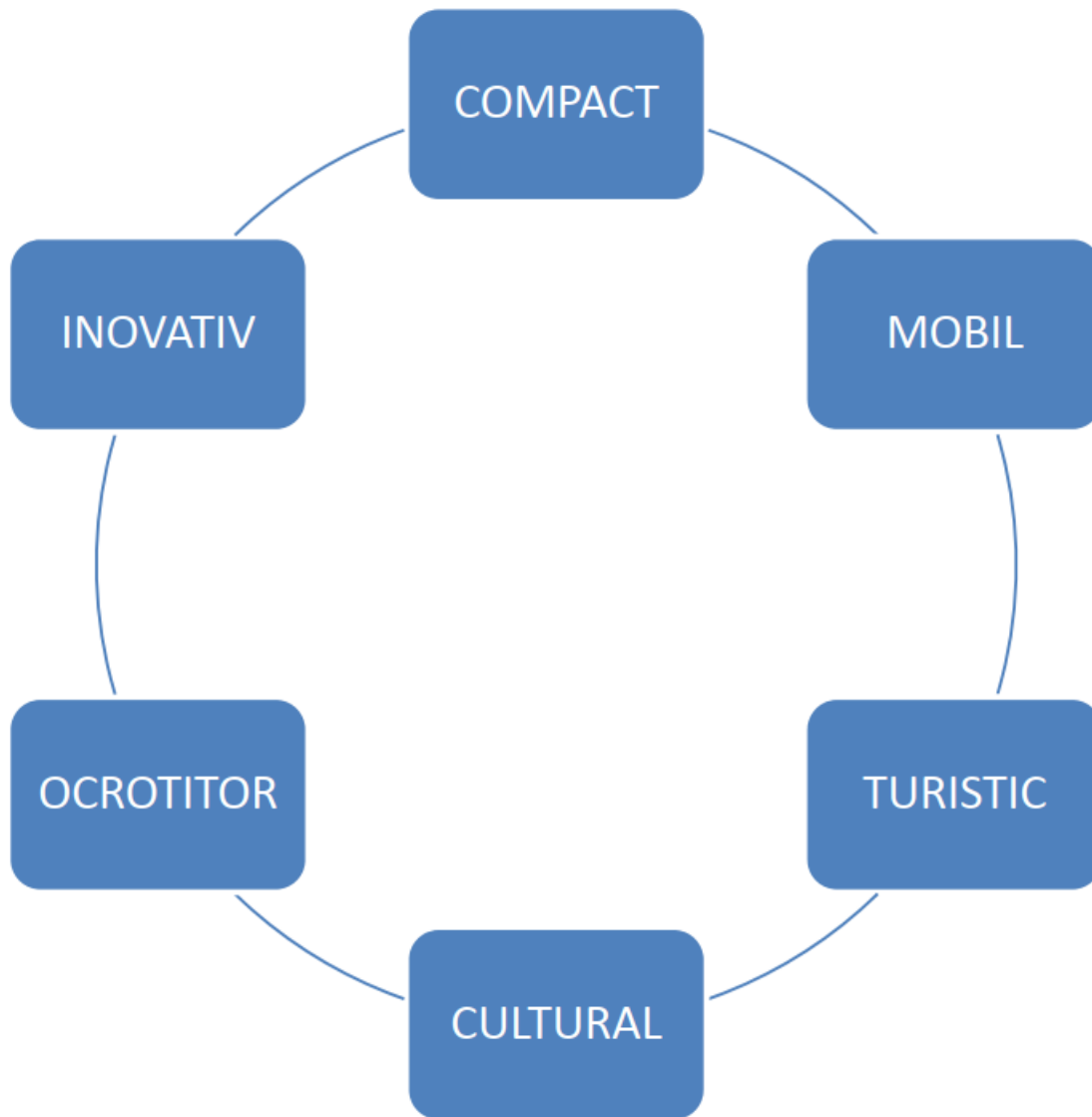
Astfel, elaborarea și implementarea unei Strategii Culturale în Soroca înseamnă, de fapt, **construirea unui viitor mai echilibrat și mai competitiv** pentru oraș. Ea va orienta investițiile, va stimula creativitatea, va motiva actorii locali să colaboreze și va transforma Soroca dintr-un oraș cu o identitate culturală fragmentată într-un spațiu vizionar, care își asumă rolul de **oraș al viitorului**.

În lipsa unei asemenea strategii, există riscul perpetuării stagnării și al ratării unor oportunități importante de dezvoltare.

Prin urmare, Strategia Culturală nu este doar o opțiune pentru municipiul Soroca, ci o **necesitate vitală** pentru a valorifica patrimoniul unic, care va răspunde așteptărilor comunității și va repoziționa cultura în centrul vieții publice, ca factor de progres social, economic și spiritual.

VIZIUNE SOROCA 2030

Strategia de Dezvoltare Culturală a municipiului Soroca sintetizează viziunea de dezvoltare a orașului pentru orizontul 2030 prin intermediul a șase cuvinte cheie:

Direcția de dezvoltare „oraș compact“ cuprinde măsuri ce asigură o structură urbană durabilă. În cadrul acestei direcții de dezvoltare se regăsesc sarcini cu privire la protecția monumentelor și a clădirilor, la îmbunătățirea condițiilor de locuit și dezvoltare economică, la susținerea dezvoltării policentrice a ofertei sectoarelor culturale și creative pentru creșterea calității vieții locuitorilor și lupta împotriva excluziunii sociale.

Direcția de dezvoltare „oraș mobil“ vizează îmbunătățirea condițiilor cadru ale transportului intra și interurban, premisă de bază pentru o bună funcționare a orașului.

Direcția de dezvoltare „oraș turistic“ cuprinde măsuri ce se concentrează asupra dezvoltării turismului în oraș. Acest domeniu de măsuri înglobează dezvoltarea activităților turistice, de marketing dar și măsuri pentru dezvoltarea sectoarelor culturale și creative ca pivot al unei sinergii cu domeniul culturii.

Turismul se conturează firesc printre prioritățile autorităților și locuitorilor și reprezintă de fapt o condiționare geografică, însă pasul următor pentru atragerea și dezvoltarea acestui domeniu

este oferirea unor perspective culturale de petrecere a timpului celor care sunt atrași de provocările turistice. De altfel în puține regiuni din țară îmbinarea dintre turism și cultură poate fi atât de natural asimilată.

Direcția de dezvoltare ”oraș cultural” vizează măsuri de potențare a capacității sectoarelor culturale și creative, măsuri care să contribuie și să susțină în mod eficace dezvoltarea socio-economică a municipiului Soroca și, în același timp, să ofere locuitorilor municipiului și regionale satisfacerea nevoilor și aspirațiilor lor culturale încurajând întărirea sentimentului de apartenență și de identitate și o creștere a participării acestora la o viață culturală care promovează diversitatea în context european.

Direcția de dezvoltare „oraș ocrotitor“ cuprinde măsuri relevante pentru dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor culturale, sociale, de sănătate și educaționale, alături de valorile dobândite deja prin climatul urban favorabil.

Direcția de dezvoltare oraș creativ și ”inovativ“ vizează capacitatea de inovare și de competitivitate a municipiului Soroca în domeniul economic, potențate și puse în valoare prin industriile culturale și creative, cu accent pe creștere inteligentă. Îmbunătățirea forței de inovare a orașului deschide oportunități pentru economia locală și pentru piața forței de muncă, propunând un concept de mediu și de protecție a climei.

În centrul tuturor acestor direcții de dezvoltare se află cetățenii municipiului Soroca și nevoile lor.

După cum se poate constata, aceste direcții de dezvoltare strategică pe termen lung, pentru orizontul de timp 2030, sunt consonante și subsumează obiectivele generale, specifice și operaționale identificate pentru abordarea strategică nu doar a domeniului cultural dar și a programului EU4culture.

Prima etapă în decizia elaborării unei strategii pentru cultură pentru un orizont de timp care ajunge până în 2030 a fost recunoașterea faptului că în prezent, municipiul Soroca nu are o emulație culturală notabilă și coerentă, iar o strategie pe termen scurt sau mediu s-ar fi confruntat cu lipsa cadrului general de perspectivă. În același timp, programul EU4culture reprezintă un TEST atât pentru autorități cât și pentru populație.

Al doilea argument se concentrează pe seriozitatea abordării unui asemenea parcurs, deoarece toți decidenții locali, indiferent de partidul din care provin, au hotărât susținerea și elaborarea unei strategii, pentru cultură, strategie care va fi implementată.

Al treilea argument este că Soroca este una dintre cele mai remarcabile localități medievale de pe malurile Nistrului, care se presupune că a fost așezată aici din cele mai străvechi timpuri, mărturie fiind diferite denumiri ajunse până azi ale acestor locuri: Olhionia, Sergus, Serghidava, Crahicova, Săraca, Soroc, Soroca.

Totuși, apare documentar abia la 12 iulie 1499, când „Coste, pârălab de Soroca” este martor la semnarea tratatului de pace moldo-polon între Ștefan cel Mare și Ioan Albert. În perioada începutul sec. XV - începutul sec. XVI aici era o cetate din pământ și lemn. Miron Costin în Cronica polonă scrie că ‘cetatea Soroca a fost clădită de Petru Vodă la a doua sa domnie (1541-1546),’ dar

Dimitrie Cantemir menționează că „Soroca se chema mai înainte Alhionia”, făcând trimitere la colonia grecească denumită „Olhionia”, transformată mai târziu în factorie genoveză. Colonia ar fi existat de prin secolul al V-lea î.Hr.

După vreo patru veacuri, în locul acestei colonii se-nfiripă orașelul Serghidava, stăpânit pe acele vremuri de daci și botezat când Sargus, când Crachicata. În veacul al III-lea d.Hr., așezarea ia numele de Soroca. Numele are mai multe ipoteze de proveniență: de la „soroc” – termen de cătanie în cetate sau denumirea veche a starostelui, precum și de la o suită de nume personale uzuale în evul mediu – Soreanu, Sorescu, Sorete, Soroci, Soroca.

Există o legendă mai veche din perioada medievală despre „Barza albă a cetății Soroca”, în care se spune că pe timpul unui îndelungat asediu de către tătari, o barză albă ar fi adus struguri apărătorilor înfometați și însetați ai cetății, salvându-le astfel viața și dăruindu-le biruința. Barza albă a fost simbolul Moldovei mult timp.

Cetatea Soroca este construită în piatră respectând proporțiile „Secțiunii de Aur”, supranumită și „Regula universală a armoniei”, fapt care arată măiestria meșterilor medievali. Din Soroca vine și urma cronicarului Grigore Ureche, strănepotul pârcălabului Coste.

Soroca s-a dezvoltat ca un punct comercial și avea în stăpânire 14-15 vaduri pe un segment mare la Nistru, pe unde treceau drumurile comerciale medievale. Pe aici au trecut personalități marcante ale istoriei: Petru Rareș, Nicoară Potcoavă, Radu Vodă, Stanislaw și Ian Jolkievski, Bogdan și Timuș Hmelnițki, Evliya Celebi, Dimitrie Cantemir, Petru I, P. Rumeanțev, Scarlat Sturza ș.a.

La sf. sec. XVIII nucleul târgului era format din Cetate, biserica „Sf. Nicolae”, sinagoga și întăriturile de pământ, după care orașul se extinde mult în următoarele decenii. La 1843 aici apare prima școală, iar deja la 1879 în Soroca erau 6 școli și o bibliotecă.

Crește rețeaua de drumuri, se deschid noi spitale, funcționează 6 mori și mai multe fabrici, 3 unități de captare a apei minerale.

La 1873 se înființează Spitalul de zemstvă din Soroca, noua clădire este finalizată în 1898 după proiectul arhitectului A. Bernardazzi. Din 1908 activează Liceul Tehnic-Agricol pentru studii medii profesionale, acum Colegiul Tehnic-Agricol.

La începutul sec. XX în Soroca activau mai multe societăți și instituții obștești, dintre care se remarcă „Societatea cercetării văii Nistrului”, fondată la 13 mai 1907 și care organiza unul dintre primele muzee din Basarabia – Muzeul din Soroca. Acesta avea sub forma a 3 secții de cercetare:

- Istorie și arheologie, geografie;
- Etnografie;
- Industrie, comerț și căi de comunicare.

Unul dintre cele mai vechi lăcașe de cult de pe Nistru apare la Soroca, probabil prin sec. VIII-IX în defileul Bechir, unde se vede și astăzi „Peștera sihastrului”.

La 1752 este construit pe o costișă a orașului schitul „Sf. Nicolae”, iar din 1827 se înalță în piatră biserica „Sf. Dumitru de Solun”.

La 1842 se ridică și biserica-catedrală „Adormirea Maicii Domnului”, iar biserica „Teodor Stratilat” – la 1914.

În prezent, sus pe Stânca Bechir, deasupra bătrânului Nistru, la marginea orașului Soroca se ridică monumentul „Lumânarea recunoștinței”. O scară șerpuitoare cu 600 de trepte printre stâncile măcinate de vremuri ridică pas cu pas călătorul spre o capelă în formă de lumânare de 29,5 m, zidită din piatră de Cosăuți, a cărei lumină pe timp de noapte străbate până în Otaci și Camenca.

De sus se vede orașul Soroca, așezat în terase ce coboară în lunca Nistrului.

Peste râu se întinde spre zărilor albastre Podolia ucraineană. „Lumânarea recunoștinței” reprezintă un omagiu adus tuturor eroilor anonimi care au păstrat cultura, limba și istoria Moldovei, înveșnicind totodată și memoria marelui poet anonim, autorul baladei „Miorița”. Ideea de a ridica acest monument aparține scriitorului Ion Druță, care la 27 martie 2004 a participat la inaugurarea monumentului.

O CULTURĂ A LIBERTĂȚII funcționează și astăzi într-un oraș care, deși are toate atuurile istorice și socio-etnice necesare, nu se grăbește să mimeze europenizarea, ci încearcă să devină structural european.

Definirea polilor naționali de creștere a dus la constituirea unor zone de dezvoltare ce va genera o influență benefică din punct de vedere economic și social, iar aici cultura ca mod de manifestare comunitară, are un loc foarte important. În acest moment zona regională Soroca dezvoltă un parteneriat pe termen mediu și lung pentru dezvoltarea municipiului și a localităților ce-l înconjoară.

Unul din cele mai importante aspecte legate de viața unui oraș se poate măsura în gradul de asumare al locuirii lui.

Dincolo de orice efort de dezvoltare durabilă estimat, dincolo de orice plan economic și social visat și transportat în spațiul public de politicieni, asumarea locuitorilor față de propriul spațiu al locuirii ne dă de fapt dimensiunea reală a atașamentului lor în raport cu orașul în care trăiesc.

Tabelul de mai jos, pe care autorul strategiei l-a considerat reprezentativ pentru ilustrarea tipului de percepție pentru oraș arată că problemele economice legate de prețul vieții cotidiene sunt preponderent surse de nemulțumire, că există o apetență destul de scăzută pentru tineri de a se stabili și munci în Soroca, iar activitățile alternative de divertisment sunt moderat satisfăcătoare.

Acordând o notă de la 1 la 7, în ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații: Soroca...(notă de la 1 la 7 cu „1 = total dezacord”, iar „7 = total de acord”)	18-34 ani	35-49 ani	50-64 ani	65 ani și peste
... este un oraș în care îți găsești ușor un loc de muncă	4.21	3.94	4.06	4.26
... este un oraș în care tinerii vor să se stabilească după terminarea studiilor	4.48	4.43	4.28	4.51
... este un oraș în care tinerii își pot închiria o locuință la un preț pe care și-l permit	3.77	3.55	3.55	3.87
... este un oraș în care tinerii își pot cumpăra o locuință la un preț pe care și-l permit	3.31	3.32	3.19	3.62
...este un oraș în care poți avea încredere în cei mai mulți dintre locuitorii săi	4.96	4.92	4.94	5.11
... este un oraș în care calitatea aerului este foarte bună	5.73	5.70	5.67	5.77
... este un oraș cu puțină poluare fonică (zgomot)	5.49	5.46	5.40	5.51
... este un oraș curat	5.90	6.11	6.07	6.09
... este un oraș în care nu te plictisești niciodată	5.24	5.63	5.67	5.75
...este un oraș tânăr, în care locuiesc mulți tineri	5.20	5.51	5.29	5.45

Cele mai ridicate valori percepute ca fiind asociate cu municipiul Soroca sunt cele legate de curățenia orașului, un obiectiv important al dimensiunii urbane care poate reprezenta un prim punct pozitiv pentru autorități.

În afara argumentelor care țin de valoarea istorică și culturală a municipiului Soroca, de importanța și prioritatea ”premierelor” culturale, naționale pe care le-a generat și/sau găzduit, municipiul Soroca are nevoie de un proiect unificator, care să coaguleze impulsurile și valențele latente ale orașului pentru re poziționarea sa culturală, economică și socială atât în plan european cât și în plan național.

În același timp, se simte nevoie de o potențare a participării cetățenilor și stakeholderilor, alături de autorități, pentru a crea un oraș care nu mai trăiește doar în trecut, ci explorează noul și îmbrățișează viitorul pe care-l construiește în respectul tradițiilor și valorilor care au constituit, de-a lungul secolelor, ”sufletul” municipiului Soroca.

Astfel, în acest context, municipiul Soroca are oportunitatea ca, printr-un efort conjugat și coerent, să își redefină abordările strategice și să își construiască viitorul, prin reconfigurarea mediului socio-cultural, ca și prin acordarea unei atenții susținute pe parcursul întregii perioade de pregătire pentru creșterea gradului de satisfacere a nevoilor de autoîmplinire ale rezidenților și de dezvoltare coezivă și pentru atragerea acelor categorii de antreprenori - culturali și nu numai - care să contribuie la dezvoltarea orașului în parametrii dezvoltării inteligente, durabile și ”verzi”.

Pentru aceasta, dezvoltarea și susținerea sinergiilor între diversele sectoare socio-economice, internalizarea valorilor și principiilor europene, dezvoltarea unor sisteme cu o puternică dimensiune participativă care să angreneze toate categoriile de stakeholderi, a unei noi paradigme de guvernare a sectorului cultural și creativ prin susținerea dezvoltării, consolidării și participării sale la formularea și implementarea politicilor publice incidente sunt tot atâtea direcții strategice de acțiune.

Locuitorii zonei regionale trebuie implicați direct sau indirect în acest moment în viața

publică a municipiului Soroca. Legăturile pot fi dintre cele mai diverse: mobilitate zonală a forței de muncă, activități comerciale, servicii medicale, activități culturale menite să rezolve diverse aspecte sociale divergente.

Fluxul financiar în interiorul zonei are două sensuri, orașul fiind numitorul comun. Acești locuitori sunt și vor fi primii beneficiari ai ofertei culturale, iar o parte dintre ei, din ce în ce mai mulți datorită vectorului programului EU4culture, vor fi și creatori, nu doar consumatori ai culturii. Nivelul de trai în zona municipiului Soroca, este unul destul de ridicat, raportat la restul orașelor din țară, Soroca fiind pe locul 8 la nivel național din cele 67 de orașe, din punctul de vedere al salariului mediu brut.

Această bunăstare nu se regăsește proporțional în consumul cultural, dar trebuie să fie un obiectiv în anii care urmează. În mod simetric, nu se regăsește la populația din Soroca și zona regională o disponibilitate de a aloca un buget special pentru consumul cultural (cumpărarea de cărți, bilete la spectacole, vizitarea unor muzee, sau alte obiective culturale).

Este important de evidențiat faptul că municipiul Soroca a realizat că principalul susținător al culturii nu poate fi nici societatea civilă nici micii operatori culturali pentru care nu există suport legislativ semnificativ.

Autoritățile și-au dat seama că aportul și susținerea lor financiară și materială este de fapt principalul stimulent în demersul revitalizării culturale a orașului și a zonei regionale. Abia după concretizarea acestor intenții, restul spațiului public va reacționa.

Prin urmare decidenții locali și-au asumat rolul determinant în implicarea dezvoltării culturii, începând cu infrastructura, și continuând cu programe speciale de patrimoniu, programe educative sau de educație artistică. Dinamica economică este baza dezvoltării cultural-turistice pe care municipiul Soroca își propune să se dezvolte.

Deși activitatea și viața culturală este apreciată pozitiv de locuitorii orașului și ai zonei regionale, totuși autoritățile sunt conștiente de nivelul scăzut al dinamicii culturale la nivelul municipiului și al zonei regionale, managerii instituțiilor de cultură se declară nemulțumiți de gradul de participare al localnicilor la proiectele care le sunt destinate și solicită măsuri concertate de educație culturală și artistică a cetățenilor.

Nivelul și modul de consum este rezultatul unei structuri etnice și regionale compozite, nerecunoscută la nivel național timp de cinci decenii dar care se manifestă vizibil în modul dezordonat al consumului și chiar al generării de idei creative în domeniul culturii și al managementului cultural.

În timp, dincolo de impulsul economic, trebuie să existe un alt tip de intervenție care să educe și să responsabilizeze cetățenii în raport cu propriul spațiu public, iar aceste acțiuni pot fi declanșate și susținute prin actul de cultură.

Calitatea vieții în municipiul Soroca
(distribuție pe categorii de vârstă)

<i>În ce măsură sunteți satisfăcut de următoarele aspecte ale vieții din Municipiul Soroca?... (notă de la 1 la 7 cu „1 = total dezacord”, iar „7 = total de acord”)</i>	18-34 ani	35-49 ani	50-64 ani	65 ani și peste
Spațiile verzi și parcurile	5,7	5,7	5,8	5,8
Sistemul public de transport în comun	4,9	5,0	5,2	5,2
Sistemul medical (spitale, policlinici)	3,9	3,9	4,0	4,1
Facilitățile de practicare a sportului și a activităților de recreere fizică	4,8	4,8	4,8	5,1
Facilitățile pentru activități culturale (muzee, biblioteci etc.)	4,9	5,0	5,2	5,2
Sistemul public de învățământ	4,5	4,6	5,0	5,0
Situația străzilor (întreținerea lor)	5,0	5,0	5,2	5,4
Situația clădirilor istorice (aspect, întreținere)	4,6	4,8	4,7	5,0
Numărul de evenimente culturale desfășurate în afara centrului istoric (în cartiere, de exemplu)	4,3	4,6	4,6	4,9
Situația clădirilor din afara centrului istoric (aspect, întreținere)	4,6	4,9	4,8	4,9
Situația spațiilor publice (piețe publice, zone pietonale etc.)	4,9	5,0	5,3	5,3
Situația serviciilor sociale (de exemplu: de îngrijire a persoanelor cu dizabilități, a persoanelor în vârstă etc.)	4,3	4,5	4,6	4,7
Siguranța personală atunci când sunteți în afara casei (pe stradă, la cumpărături etc.)	5,3	5,0	5,2	5,3
Diversitatea activităților sau evenimentelor culturale	5,0	5,0	5,1	5,3
Prețurile activităților sau evenimentelor culturale	4,9	5,0	4,9	5,0

**non-răspunsurile nu au fost luate în considerare în calculul scorului mediu*

Graficele de mai sus arată câteva dintre aspectele percepute mai mult sau mai puțin pozitiv de locuitorii municipiului Soroca și de către cei ai zonei regionale.

Măsurătorile extrem de recente (STUDIUL DE CONSUM CULTURAL realizat de A.O. CIVIS INVEST în perioada septembrie 2025), dovedesc că majoritatea locuitorilor municipiului Soroca, prețuiesc spațiile și parcurile pline de verdeață din oraș, și că indiferent de categoria de vârstă, sunt relativ mulțumiți de străzile metropolei iar în general, orașul le conferă un sentiment de siguranță personală.

Satisfația față de diversitatea vieții culturale reușește să ocupe o poziție interesantă, deși graficele pe care le vom regăsi în celelalte capitole ale acestui material devoalează o frecvență modestă și o prezență slabă la manifestările culturale curente organizate la nivelul municipiului.

1.2. Etapele construirii strategiei pentru cultură

Documentele de referință luate în calcul în principal pentru elaborarea acestei strategii au fost:

- Carta Verde a Comisiei Europene ”Eliberarea potențialului industriilor culturale și creative”;
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Promovarea sectoarelor culturale și creative pentru creștere economică și crearea de locuri de muncă în UE;
- Rezoluția Parlamentului European din 12 septembrie 2013 privind promovarea sectoarelor culturale și creative europene ca sursă de creștere economică și de ocupare;
- Concluziile Consiliului Uniunii Europene privind governanța culturală din 26 noiembrie 2012;

- Concluziile Consiliului Uniunii Europene privind patrimoniul cultural ca o resursă strategică pentru o dezvoltare durabilă în Europa din 20 mai 2014;
- Concluziile Consiliului Uniunii Europene privind guvernanta participativă pentru patrimoniul cultural din 12 noiembrie 2014;
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Către o abordare integrată a patrimoniului cultural în Europa;
- Raportul de inventariere al Comisiei Europene – Patrimoniul cultural în politicile, programele și activitățile UE, 2014;
- Documentele programatice ale Inițiativei Comune de Programare Patrimoniul Cultural și Schimbările Globale: o nouă provocare pentru Europa (Joint Programming Initiative Cultural Heritage and Global Change: a new challenge for Europe);
- Programele UE privind Zilele Patrimoniului European, Premiul UE pentru Patrimoniul Cultural "Europa Nostra" și Lista Patrimoniului European;
- □ Recomandarea Comisiei (2011/711/EU) privind digitizarea și accesibilitatea on-line a materialelor culturale și preservarea în format digital;
- Prioritățile Programului Erasmus+ , precum proiectele pilot din cadrul "Knowledge Alliances": CIAKL - Cinema and Industry;
- Alliance for Knowledge and Learning și EDUCCKATE - Education Cultural & Creative Knowledge Alliance for Tomorrow's Entrepreneurs;
- Decizia nr. 445/2014/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 de instituire a unei acțiuni a Uniunii în favoarea evenimentului „Capitale europene ale culturii” pentru anii 2020-2033 și de abrogare a Deciziei nr. 1622/2006/CE;
- Orientări pentru autoevaluarea de către orașe a rezultatelor în ceea ce privește acțiunea CEAC Capitalele europene ale culturii (CEAC) 2020-2033;
- COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT European Capitals of Culture post 2019 (Accompanying the document Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council establishing a Union action for the European Capitals of Culture for the years 2020 to 2033);
- Interim evaluation of selection and monitoring procedures of European Capitals of Culture (ECoC) 2010-2016, Final Report;
- Analysis of the results of the Online consultation "The European Capitals of Culture (ECoC) Post-2019";
- European Parliament study on "European Capitals of Culture: Success Strategies and Long-Term Effects";
- Summary of the European Commission conference "Celebrating 25 years of European Capitals of Culture" (2010);
- European Capitals of Culture: the road to success - from 1985 to 2010 Strategia Europa 2020.

1.3. Analiza contextului socio-economic

Sectorul social

Domeniul social este sfera cea mai importantă pentru a înțelege cum trăiesc oamenii din oraș. Astfel, am consultat datele statistice redată în Programul de Revitalizare Urbană a municipiului Soroca, pentru a face o analiză a situației sociale din municipiu.

Au fost selectate acele date disponibile nu doar pentru întreg orașul Soroca, dar și separat, per zone.

După cum este indicat în tabelul de mai jos au fost analizate datele cu privire la numărul de familii social-vulnerabile, numărul persoanelor ce beneficiază de asistență socială, ponderea participării la alegeri și numărul de solicitări către APL.

Au fost evidențiate datele care indică prezența unor procese negative (în ce zone trăiesc cele mai multe familii social-vulnerabile, care au solicitat cele mai des ajutor de la APL, etc).

Indicatorii sociali și punctajul oferit, pentru toate zonele or. Soroca

	Numărul de familii social-vulnerabile		Numărul persoanelor care beneficiază de asistență socială		Participarea la alegeri (2015) în circumscripție electorală		Numărul de solicitări către APL (2017)	
	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj	(în % față de total)	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj
	5,21		39,71		34.33%		25,15	
	<i>Proces negativ dacă coeficientul mai mare de 5,21</i>		<i>Proces negativ dacă coeficientul mai mare de 39,71</i>		<i>Proces negativ dacă % mai mic de 34,33</i>		<i>Proces negativ dacă coeficientul mai mare de 25,15</i>	
Centru	3,66	0	45,38	1	36.54%	0	27,31	0
Dealul Sorocii	9,92	2	95,04	2	34.33%	0	30,15	1
Colegiul Agricol	6,62	1	59,23	1	25.87%	1	48,78	2
Hidroinpex	4,22	0	21,08	0	35.8%	0	19,44	0
Bujerăuca Nouă	4,45	0	40,09	1	35.8%	0	34,30	1
Bujerăuca	8,71	2	22,73	0	36.5%	0	42,80	2
Dealul Romilor	13,70	3	96,79	2	25.8%	1	39,94	2
Soroca Nouă	1,91	0	14,94	0	36.41%	0	8,46	0

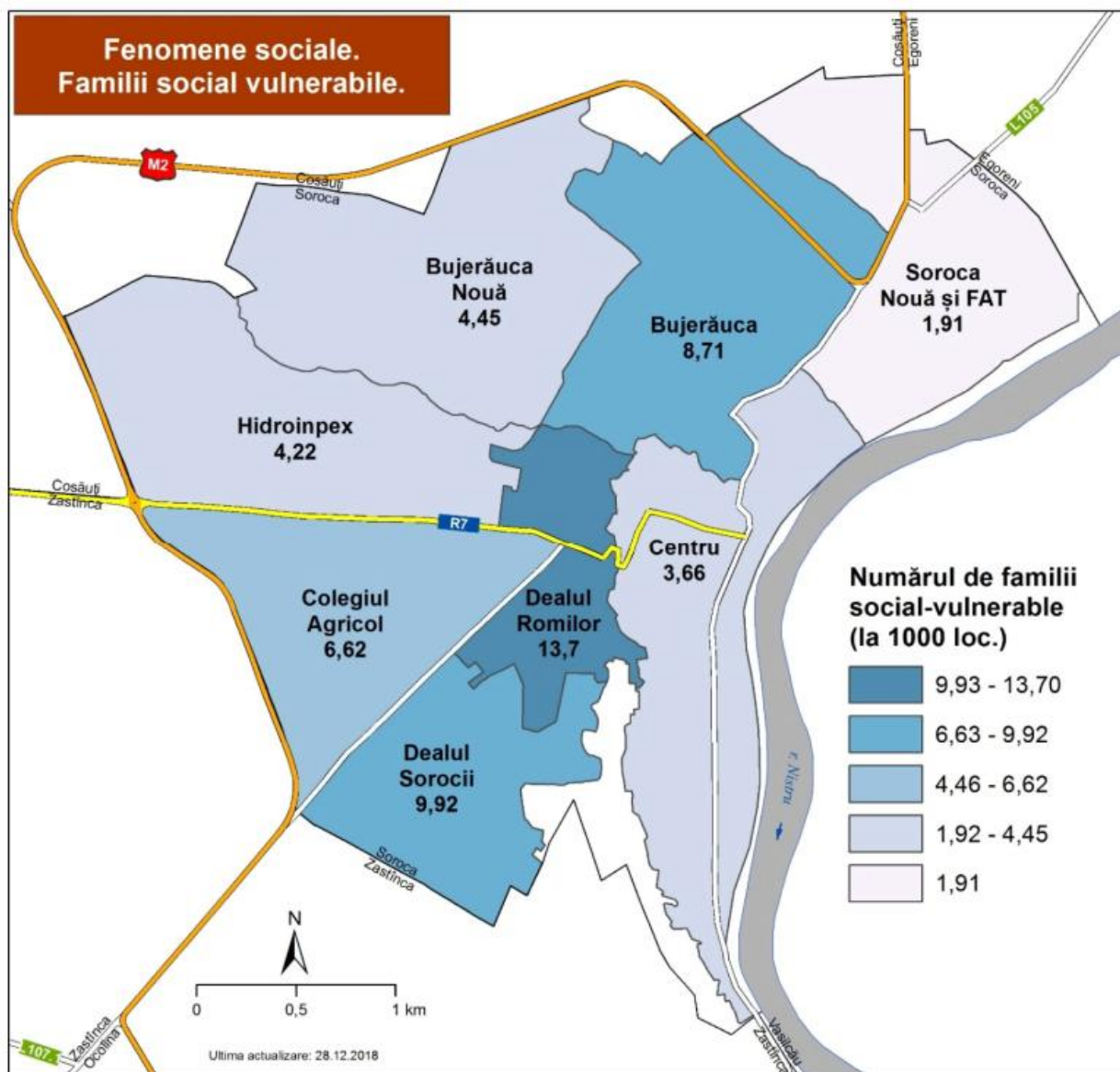
Sărăcia este cel mai important indicator care ilustrează problemele sociale. În mun. Soroca în anul 2016, 1470 de persoane au beneficiat de sprijin din cauza sărăciei care reprezintă 3,71 % din populația orașului.

Fenomenul sărăciei este răspândit în sectoarele „Dealul Romilor” și „Dealul Sorocii”, indicând cel mai mare coeficient în raport cu media pe municipiu. În „Dealul Romilor” se oferă cel

mai mare număr de ajutoare sociale, 47 familii social-vulnerabile, iar numărul adresărilor către APL la fel sunt de cele mai dese ori solicitări de ajutor material.

Trebuie menționat faptul că în Dealul Romilor populația majoritară sunt romi care au familii numeroase, de obicei doar bărbații adulți lucrează. Însă și problema șomajului este la fel prezentă în aceste sectoare.

Această cifră mai este în strânsă legătură cu activitatea economică redusă din aceste două sectoare, precum și cu dificultățile populației rome de a se angaja la muncă. Zona „Colegiul Agricol” se învecinează cu Dealul Romilor, astfel majoritatea celor care au nevoie de asistență socială sunt de origine romă.

Numărul de familii social vulnerabile (la 1000 loc.) în zonele mun. Soroca

Sectorul economic

Soroca are o poziție fizico-geografică favorabilă, fiind un important centru economic de la nordul țării. Actualmente baza urbană a orașului este prezentată de întreprinderi din diverse ramuri ale economiei. Principala ramură a economiei orașului este industria prelucrătoare, prezentată în deosebi de obiectivele industriei alimentare.

Însă activitatea economică este distribuită neuniform. Sectorul centru este foarte activ economic, iar celelalte sectoare înregistrează simțitor mai puțină activitate industrială, comercială sau de servicii.

Indicatorii economici și punctajul pentru toate zonele din or. Soroca

	Numărul de agenți economici care activează în zonă		Numărul de persoane antrenate în câmpul muncii	
	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj
Media pe oraș (VM)	2,97		280,10	
Valoarea comparativă pentru punctaj	<i>Proces negativ dacă coeficientul mai mic de 2,97</i>		<i>Proces negativ dacă coeficientul mai mic de 280,10</i>	
Centru	1,93	1	278,7	1
Dealul Sorocii	1,53	1	208,4	1
Colegiul Agricol	8,71	0	261,3	0
Hidroinpex	2,34	0	338,6	0
Bujerăuca Nouă	1,78	1	333,2	0
Bujerăuca	10,61	0	492,4	0
Dealul Romilor	0,58	5	103,8	3
Soroca Nouă	1,99	1	185,53	2

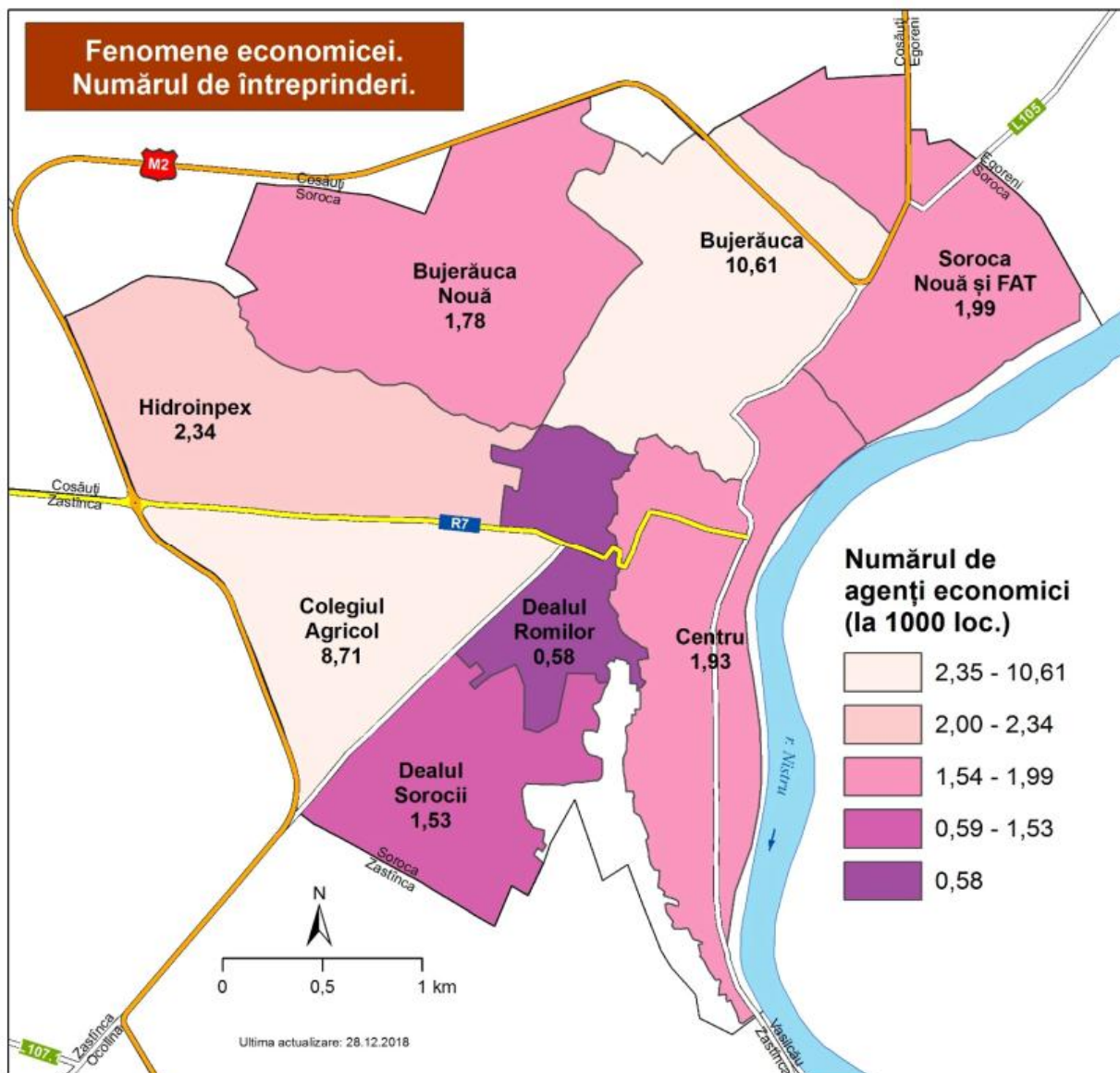
În municipiul Soroca activează 110 agenți economici fiind amplasați pe întreg teritoriul orașului. Activitatea economică este cea mai redusă în sectorul Dealul Romilor, Dealul Sorocii și Soroca Nouă. Aici și zonele destinate activității economice conform PUG-ului sunt foarte restrânse.

În anul 2017, în mun. Soroca au fost înregistrați 332 șomeri, un număr suficient de mare, luând în calcul că acestea sunt date oficiale, pe când mai este și un număr mare de persoane fără o

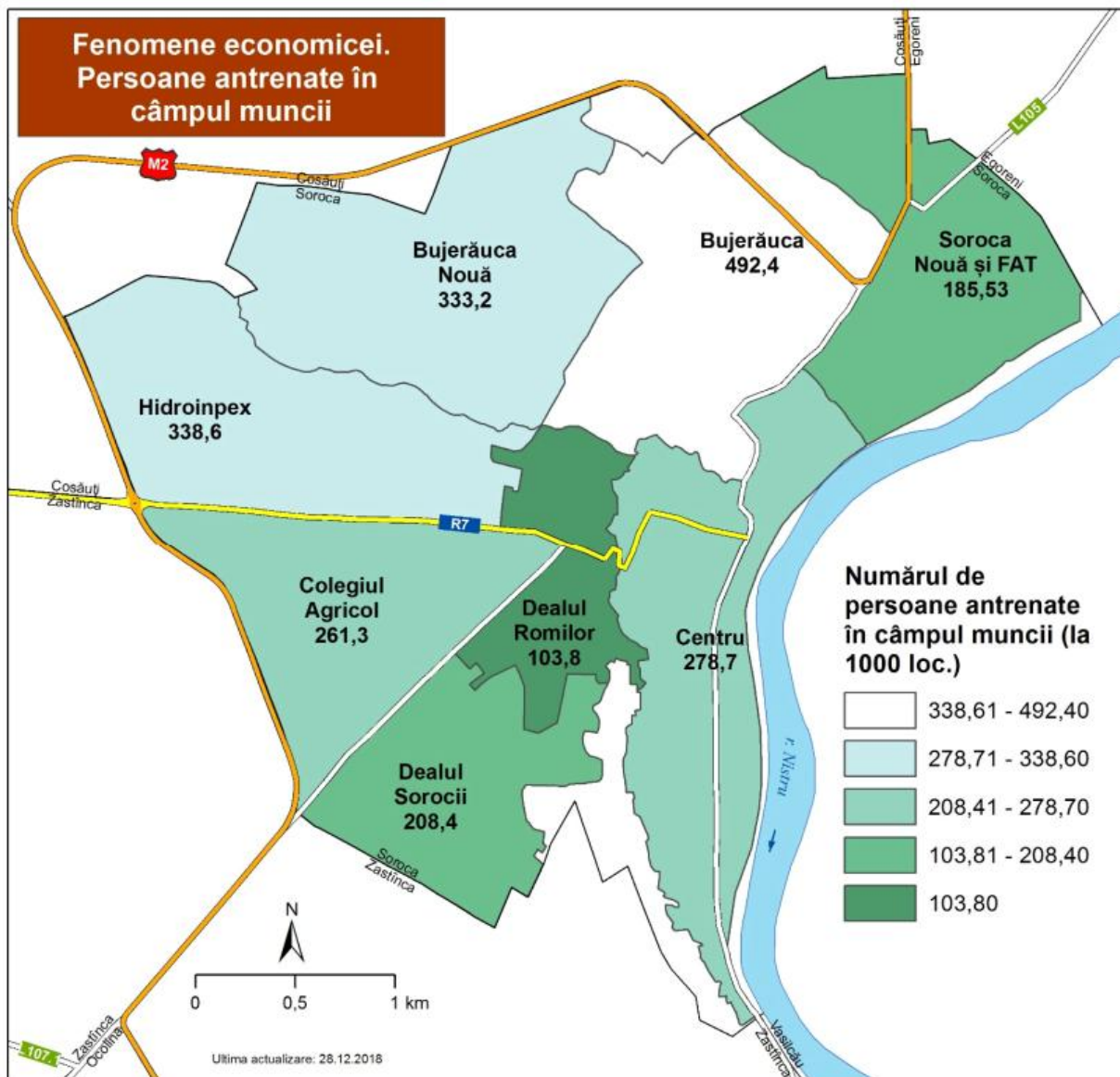
slujbă, însă nu sunt înregistrați cu statut de șomeri.

Această situație se explică prin faptul că în Soroca activa un număr mare de întreprinderi, care după destrămarea URSS fie au fost abandonate, fie reanimate doar parțial. Respectiv, indicatorul opus (număr de persoane angajate) corelează cu situația socială și vedem iarăși o situație îngrijorătoare în Dealul Romilor.

Soroca Nouă s-a evidențiat negativ la indicatorii economici, cu toate că populația de aici nu apelează la ajutoare sociale. Aceasta se explică parțial prin numărul sporit de persoane implicate în migrație, adică nu sunt angajați oficial în Moldova, însă periodic lucrează peste hotare, unde câștigă pentru existență.

Numărul de agenți economici (la 1000 loc.) în zonele mun. Soroca

Numărul de persoane angajate (la 1000 loc.) în zonele mun. Soroca

Sectorul socio-economic ca aspect al politicii sectoarelor culturale și creative din UE și Țările din cadrul Parteneriatului estic.

Comisia Europeană a prezentat pe 26 septembrie 2022 o strategie de deblocare a întregului potențial al sectoarelor culturale și creative din UE și Țările din cadrul Parteneriatului estic pentru a impulsiona valorificarea potențialului cultural, crearea de locuri de muncă și serviciilor cultural-turistice, precum și creșterea economică.

Aceste sectoare, care include societăți și alte organizații active în domeniile arhitectură, artizanat, patrimoniu cultural, design, festivaluri, filme și televiziune, muzică, arte interpretative și vizuale, arhive și biblioteci, edituri și radio, reprezintă deja până la 4,5% din produsul intern brut al Uniunii Europene și până la 8,5 milioane locuri de muncă în UE.

Dar sectoarele culturale și creative se confruntă, de asemenea cu provocări majore ca urmare a digitalizării și globalizării, precum și ca urmare a unei fragmentări accentuate a piețelor de produse culturale și lingvistice. Accesul la finanțare rămâne așadar, o dificultate majoră, dar cea mai majoră dificultate este valorificarea acestor fonduri.

Conform ediției 2022 a Raportului privind competitivitatea Europei și Țările din cadrul Parteneriatului estic, sectoarele culturale și creative reprezintă între 3,3% și 4,5% din produsul intern brut al UE și între 7 și 8,5 milioane de locuri de muncă.

Date colectate la nivel european, național, regional și local confirmă importanța economică a sectoarelor care au manifestat o rezistență relativă în perioada actuală de recesiune economică.

Cercetări independente au arătat că întreprinderile care cheltuiesc dublu sumelor medii pe resurse creative au cu 25% mai mare șanse de a introduce produse inovatoare. Alte efecte colaterale includ un impact pozitiv asupra turismului, modei și industriilor produselor de vârf, precum și asupra artizanatului.

Noua strategie a Comisiei UE urmărește să sporească competitivitatea și potențialul de export al acestor sectoare, precum și să maximizeze beneficiile acestora pentru alte domenii precum inovarea, TIC și reabilitarea urbană.

Comisia îndeamnă la o serie de acțiuni de promovare a condițiilor adecvate pentru înflorirea sectoarelor culturale și creative. Ele se concentrează pe dezvoltarea competențelor, accesul la finanțare, promovarea de noi modele de afaceri, lărgirea audienței, accesul la piețele internaționale și îmbunătățirea legăturilor cu alte sectoare.

„Sectoarele culturale și creative din Europa nu sunt doar esențiale pentru diversitatea culturală; ele contribuie, de asemenea, în mare măsură la dezvoltarea socială și economică din statele membre și regiunile UE.

La nivel local și regional, investițiile strategice în aceste sectoare au furnizat adesea rezultate impresionante, exemple fiind multiplele capitale europene ale culturii. Ele determină, de asemenea, efecte colaterale importante, precum și o imagine dinamică mai intensă a unei Europe atractive și creative, care este deschisă unor culturi și talente din întreaga lume”, a declarat Androulla Vassiliou, comisar european pentru educație, cultură, multilingvism și tineret.

Strategia, prezentată într-un document intitulat „Promovarea sectoarelor culturale și creative pentru creștere și locuri de muncă în UE”, preconizează o serie de inițiative de politici și promovarea

unui mediu de reglementare modern.

De asemenea, Comisia dorește să încurajeze parteneriate mai strânse între diferite politici, în special cele vizând cultura, educația, industria, afacerile economice, turismul, dezvoltarea regională și urbană și amenajarea teritoriului.

Ea plănuiește, de asemenea, mobilizarea de fonduri UE în vederea creșterii sprijinului pentru sectoare, în special prin propunerea de a aloca 1,8 miliarde EUR în perioada 2014-2020 pentru programul „Europa creativă” și prin intermediul fondurilor politicii de coeziune.

Turismul- aspect local-regional-internațional

Cu o natură extrem de generoasă și un patrimoniu cultural de o mare valoare, raionul Soroca dispune de un potențial turistic ridicat și diversificat. Fără a încerca o separare netă între formele de turism practicate, considerăm utilă o analiza diferențiată a acestora.

Din cercetările și studiile regionale în domeniu reiese concluzia că formele de turism cu cel mai ridicat potențial de dezvoltare sunt: turismul cultural și turismul rural.

Pe cursul mediu al r.Nistru se află zona umedă de importanță internațională „Unguri-Holoșnița” protejată în cadrul Convenției internaționale Ramsar, care include teritoriile din 3 raioane vecine din Moldova de Nord (Soroca, Ocnîța și Dondușeni).

Zona se mărginește la nord cu or.Otaci (raionul Ocnîța), iar la sud ajunge până aproape de or.Soroca. De fapt, în limitele raionului Soroca se află circa 80% din zona protejată (11763 ha) și include teritoriul a 5 comune din raion (Rudi, Tătărauca Veche, Iarova, Cremenciug și Holoșnița).

La nivel internațional zona a fost recunoscută la Conferința a IX-a a Convenției Ramsar (2005), pe baza documentelor pregătite de Societatea ecologică „Biotica”, cu susținerea Societății cercetătorilor zonelor umede (Society of Wetland Scientists) și în colaborare cu Ministerul Mediului.

Acest teritoriu cu o vegetație silvică și de luncă inundabilă foarte bogată se află în regiunea biogeografică de silvostepă podoliano-moldovenească. Totodată, condițiile naturale diferite, dar și relieful variat au format în zonă o mare diversitate de ecosisteme.

Sunt 6 complexe naturale predominante în Zona Ramsar formate din ecosisteme naturale, la baza cărora se află pădurile de pe stâncile Nistrului sau stepele petrofite și luncile uscate sau reavene.

Două dintre cele mai mari complexe se găsesc în raionul Soroca. Segmentul de pădure „Cremenciug-Holoșnița” este cel mai mare (1094,8 ha), urmat de complexul forestier „Rudi-Gavan” (925,2 ha). Altele 4 se află mai la nord, în raionul vecin Ocnîța: „Arionești-Stânca” (872,4 ha), „Decebal-Salogub-Troian” (328 ha), „Călărășovca” (305,9 ha), „Drăguța-Balinți-Srub” (194,2 ha).

Toate aceste complexe naturale sunt corpuri de păduri înșirate pe versanții abrupti de la Nistru, dar care includ și porțiuni înguste de luncă, precum și albia fluviului, în special insulele pitorești ale Nistrului de mijloc.

Fiind amplasat preponderent de-a lungul fluviului Nistru, zona Ramsar este foarte atractivă

pentru excursii și turism. În special, aici pot fi practicate activități de observare a naturii, eco-turism, turism rural sau turism activ. O oportunitate aparte o oferă cursul lin al apelor de aici, mai cu seamă pentru excursii navale pe ambarcațiuni mici sau sporturi nautice.

Trăsăturile distincte ale destinației sunt prezente prin peisaje atractive, o lume naturală bogată, o faună excepțională, obiecte istorice valoroase, meșteșuguri și obiceiuri populare tradiționale. Așa cum zona nu este aglomerată de turiști, vizitatorul poate contempla frumusețea naturii în liniștea oferită de satele pitorești de pe malul bătrânului Nistru.

Orașul Soroca reprezintă una dintre cele mai variate zone în ceea ce privește oferta turistică din țară, atât prin obiectivele naturale, cât și prin obiectivele istorice și culturale. Municipiul și Zona regională Soroca sunt renumite la nivel național și internațional pentru potențialul turistic.

Turismul reprezintă pentru oraș o sursă importantă de venit iar pentru cetățeni oferă numeroase locuri de muncă. Potențialul turistic al municipiului Soroca îmbină elemente ale cadrului natural cu valori culturale și istorice. Municipiul Soroca datorită cadrului natural, obiectivelor istorice și culturale este în sine un punct de atracție în oricare dintre anotimpuri.

Soroca poate oferi practicarea a diferite forme de turism. Resursele turistice naturale și antropice sunt prezente în municipiul Soroca și în imediata zonă înconjurătoare. O serie de produse turistice au fost dezvoltate deja pe această bază. Există însă diverse posibilități pentru a dezvolta pe mai departe aceste produse și pentru a le promova sistematic.

Turismul este favorizat de existența traseelor marcate, a bazelor de cazare, precum și de promovarea acestor zone pe plan național și internațional ca propice pentru practicarea de drumeții, a sporturilor, etc.

Cu toate că Soroca ca oraș, datorită Cetății Soroca, deține ponderea cea mai mare a turismului din raion, numele „Soroca” nu reprezintă încă o marcă în sine.

Soroca este încă perceput și promovat doar pentru turiștii interni în căutare de relaxare și ca un oraș pe care trebuie să-l vezi într-o călătorie prin Republica Moldova, dar percepția generală este de pasaj, de trecere, de sejururi de scurtă durată. Una din explicații ar putea fi și faptul că odată ajuns în oraș vizitatorul sau turistul rămâne captiv în sfera barurilor sau restaurantelor dar nu beneficiază de oferte substanțiale de divertisment de vacanță.

În comparație cu alte destinații turistice moderne, Soroca poate să își folosească potențialul variat în vederea dezvoltării unui profil specific.

Pentru a promova cultura, transformând-o în potențiator de dezvoltare economică, în orașul Soroca este nevoie de o dezvoltare sistematică și planificată a întregului conglomerat care definește oferta culturală.

Pe primul plan ar trebui să se situeze profesionalizarea în domeniul managementului cultural, deoarece în acest moment el se dovedește a fi principala piedică în conturarea unei oferte atractive și autentice. O pregătire managerială pentru sectorul culturii va trebui să se dezvolte pe trei nivele:

- Nivelul decizional – implementarea și dezvoltarea unor unități de management cultural

gestionat profesionist la nivelul autorităților locale decidente;

- Management la nivelul instituțiilor publice. Din acest punct de vedere, Soroca este într-o situație similară la nivel național întrucât municipalitatea, (nici toate celelalte orașe din țară) nu are niciun specialist sau manager pe domeniul cultural angajat;
- Management al evenimentelor și organizațiilor non-guvernamentale independente care ar trebui stimulat prin activarea finanțării în baza legilor care permit finanțarea nerambursabilă a proiectelor culturale prin licitații deschise de proiecte.

Pe de altă parte, o corelare a acestor inițiative ar permite o mai bună promovare și punere în valoare. Multe dintre proiectele desfășurate de sectorul non-profit sunt în acest moment cu mult peste cele finanțate prin subvenție de la bugetul local.

Un sistem coerent managerial de monitorizare, evaluare a directorilor și proiectelor ar permite o programare judicioasă pentru că spațiile deschise sunt puține la număr, iar spațiile închise bine amenajate/adaptate sunt puține la număr și nu foarte generoase, Soroca nedeținând săli cu acustică modernă de spectacol care să depășească 4-500 locuri.

Un sistem eficient de evaluare, un management al calității consecvent și pe termen lung și un sistem de informare financiară și managerială care să permită un control operativ și complet ar trebui să definească viitoarea dezvoltare.

Pentru domeniul culturii indicatorii nu sunt însă semnificativi. Ceea ce este semnificativ, însă există prăpastia dintre turism și cultură în defavoarea acesteia din urmă. O tratare interdisciplinară ar permite specularea oportunităților pe care turismul le deschide dar nu le poate exploata până la capăt, în timp ce cultura ar da substanță actului turistic.

Capacități de cazare și agrement

Raionul Soroca, dar și municipiul Soroca în sine, dispune de o gamă largă și diversificată de capacități de cazare. Acestea includ în special hoteluri și pensiuni, dar și alte forme cum ar fi moteluri, spații de camping.

Parcuri

Parcurile din municipiul Soroca ocupă o suprafață importantă, la care se adaugă și spațiile verzi în cartiere. De asemenea, alte terenuri sunt ocupate de faleză dar și zonele de agrement aflate la marginea municipiului.

Spațiile verzi din municipiul Soroca sunt în general foarte bine întreținute. O mare parte din ele sunt amenajate cu echipamente și mobilier urban pentru copii sau bătrâni.

Nu mai rămâne decât ca acestea să fie vizitate și de evenimente culturale sistematice (pe cele întâmplătoare nu le putem măsura sau cuprinde în statistici), evenimente care să structureze agende culturale de petrecere a timpului de calitate în aer liber.

În contextul procesului de rehabilitare a spațiilor verzi din municipiul Soroca, unele locuri de

joacă pentru copii au fost nou înființate, iar cele deja existente au fost modernizate și dotate. În toate zonele din oraș există suficiente locuri de joacă pentru copii.

Aceste spații sunt luate în calcul (cele care nu presupun afectarea destinației inițiale) pentru manifestările care pot fi adaptate și pot fi prezentate publicului, chiar dacă parte din ele sunt construite sau gândite în mod obișnuit pentru spații închise.

1.4. Infrastructura culturală existentă

Așa cum s-a menționat anterior, Soroca și localitățile din Zona regională vor continua și în următoarea perioadă inițiativele destinate să asigure dezvoltarea și extinderea infrastructurii pentru toate cele trei componente anterior menționate, astfel încât calitatea activității culturale derulate dar și diversificate, va fi potențată de condițiile optime de organizare și derulare a programului EU4culture.

O corelație importantă este între tipul de consum cultural și nivelul de trai. Fiecare familie își alocă bugetul pentru consum și practici culturale, în funcție de puterea de cumpărare a veniturilor de care dispun.

Resursele culturale, comunitare și de patrimoniu oferă o combinație deosebită de arhitectură, clădiri de patrimoniu, monumente și evenimente comunitare. Valorificarea unitară și strategică a patrimoniului cultural și arhitectural al municipiului reprezintă una dintre prioritățile de dezvoltare a activității turistice în oraș.

Principalele monumente culturale și arhitecturale din regiune

Mai jos sunt principalele atracții culturale, turistice, arhitecturale și de agrement aflate în raionul și municipiul Soroca.

Nr	Monument / obiectiv	Tip / categorie	Detalii (locație, caracteristici)
	Cetatea Soroca (Fortul / Cetatea Sorocii)	Monument istoric / arhitectural	Fortăreață medievală, importanță națională; construită inițial din lemn, apoi din piatră (sec. XVI) cu bastioane.
	Lumânarea Recunoștinței (Candle of Gratitude)	Monument modern / simbolic	Monument-capelă, ~ 29,5 metri înălțime, inaugurată în 2004, simbol de recunoștință.
	Biserica „Sfântul Teodor Stratilat” (Biserica „Sf. Stratilat”)	Monument religios / arhitectural	Se află în Soroca (Strada V. Stroescu, nr. 33 conform unor liste); este o biserică cu elemente arhitecturale semnificative.
	Schitul rupestru	Monument cultural /	Monument cultural / religios / natural

	„Peștera lui Bechir”	religios / natural	
	Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Soroca (complex + clopotniță)	Monument religios / arhitectural	Construită în 1848; parte din patrimoniul local cu clopotniță aferentă.
	Pădurea Băxani	Rezervație naturală silvică	între satele Popești și Băxani, raioanele Drochia și Soroca; administrată de Gospodăria Silvică de Stat Soroca. Coordonatele aproximative: 48°07'03" N, 28°04'21" E. Suprafața ~ 45 ha; este o pădure situată pe una dintre cele mai înalte zone ale Colinelor Nistrului; domină gorunul. Obiect natural protejat pentru habitat / specie (Categorie IV IUCN)
	Arcul Geodezic Struve	Sit UNESCO / monument științific și cultural	Satul Rudi din Soroca găzduiește unul din punctele Arcului Geodezic Struve — singurul sit UNESCO din Moldova de acest tip. Reprezintă puncte de triangulație utilizate în secolul XIX pentru a măsura meridianul și forma Pământului.
	Muzeul de Istorie și Etnografie „Nicolae Bulat”	Muzeu etnografic și istoric	Muzeul găzduiește colecții permanente și temporare: obiecte tradiționale, fotografii istorice, meșteșuguri locale (ex: coșuri, râșnițe, teascuri etc.). Exponatele arată viața rurală, cultura populară din Soroca.
	Cartierul romilor (Gypsy Hill)	Obiectiv etnic / cultural urban / arhitectură populară și neconvențională	Situat pe dealul din Soroca, cunoscut pentru palatele construite de locuitorii romi, care adesea replică în miniatură o varietate de stiluri arhitecturale celebre. A devenit o atracție turistică pentru cei interesați de diversitate culturală și de arhitectură non-formală.
	Biserica de lemn „Sfinții Martiri Brâncoveni”	Lăcaș religios modern / stil tradițional	Ridicată între 2011-2012, stil maramureșean; acoperită cu șindrilă; înălțime de ~ 25 m; servește atât ca loc de cult religios, cât și centru cultural, cu evenimente comunitare.
	Monumentele Holocaustului & Cimitirul evreiesc din Soroca	Memoriale istorice / de memorie culturală	Există cel puțin trei monumente dedicate victimelor Holocaustului în oraș: două în cimitirul evreiesc, unul dedicat celor împușcați lângă podul Bekirovsky la 21 iulie 1941, altul în pădurea Cosăuți etc. Cimitirul are o porțiune veche și una mai recentă, cu morminte din secolul XIX.
	Parcul „Petru Rareș” (Soroca)	Parc urban / agrement	Parc urban / agrement
	Parcul Central „Grigore Vieru”	Parc urban / agrement / recreere în aer liber	Parc drăguț, loc pentru familii, cu alei de promenadă, spații verzi. Potrivit aplicațiilor și site-urilor de sugestii turistice, este unul dintre parcurile populare în oraș.
	Parcul „Mihai Eminescu”	Parc & zonă de agrement urbană	Alt parc în Soroca, recomandat pentru plimbări, relaxare, natură în oraș. Dimensiuni mai mici, dar plăcut amenajat.
	Hanul Verde	Zonă de agrement / restaurant & relaxare lângă natură	Situat la ~3 km de oraș, pe malul râului Nistru și lângă pădure. Loc potrivit pentru relaxare, picnic, natură.

	Faleză râului Nistru / malurile Nistrului	Zonă naturală de agrement / peisaj / promenadă	Malul Nistrului oferă priveliști frumoase, este folosit pentru plimbări, relaxare, observarea naturii. De asemenea, există posibilități de agrement acvatic sau activități pe apă.
	Satul pietrarilor – Cosăuți	Atracție culturală + peisagistică + activități turistice creative	Cosăuți este cunoscut pentru piatra de Cosăuți (piatră ornamentală, sculptură), ateliere de meșteșugărit, peisaje frumoase, zone vegetate, defilee, rezervație. Este inclus în tururi: „Drumul pietrarilor”.

În ceea ce privește viața culturală a municipiului Soroca sunt necesare intervenții asupra monumentelor pentru a stopa astfel procesul de degradare al acestora și identificarea de surse de finanțare pentru evenimentele culturale.

Lipsa infrastructurii culturale limitează în prezent viața culturală (concerte, spectacole de teatru, etc.).

În acest context trebuie amintit faptul că, în prezent viața culturală a municipiului Soroca se desfășoară preponderent în centrul orașului, cartierele acestuia neavând dotări culturale care să susțină o viață socio-culturală la nivelul acestora.

Este necesară susținerea financiară de către nivelul național a unor evenimente culturale cu tradiție. Mecenatul și sponsorizarea ar putea ajuta la depășirea dificultăților de ordin financiar dar în rol de surse complementare, rolul principal ar reveni ministerului de resort – în cazul nostru Ministerul Culturii.

În cadrul procesului de dezvoltare a zonei regionale resursele culturale ale orașului ar putea fi utilizate pentru a dezvolta și promova o identitate culturală a regiunii.

2. Studiul de consum și practici culturale

2.1. Preambul

Unul dintre cele mai importante puncte tari în demersul municipiului Soroca pentru rezolvarea problemelor legate de politicile și strategiile locale a fost acela de a fi demarat printr-o abordare sistemică organizată atât cercetarea cât și analizarea cauzelor și efectelor încetirii culturale cu care se confruntă.

Un prim studiu sociologic de consum cultural desfășurat în septembrie 2025 relevă deja câteva dintre cele mai interesante neconcordanțe și paradoxuri legate de percepția legată de cultură și efectele ei imediate.

Pe lângă o primă sondare propriu-zisă, studiul a făcut și serviciul extraordinar de a face o primă informare extinsă la nivelul populației asupra beneficiilor și impactului proiectelor și programelor culturale desfășurate de programul EU4Culture.

Autorii studiului, au sesizat încă din prima zi o oarecare lentoare de reacție a locuitorilor. De aceea, s-a intervenit și întrebările activate în spațiul public au fost mai degrabă unele cu caracter

general informativ, și au fost conștienți că nu au putut face la acel moment un sondaj de adâncime extrem de focusat.

Acest tip de atitudine a locuitorilor municipiului Soroca din oraș și din zona regională este specific orașelor și așezărilor din spații largi, cu oportunități de petrecere a timpului liber în spații deschise, cu tradiție în practicarea sporturilor, cu obiceiurile de consum extrem de diferite de cei cantonați în orașe structurate mai ales de propriile construcții urbane, decât de un peisaj atractiv.

Din acest material substanțial se disting câteva elemente care au pus bazele înțelegerii și conștientizării importanței participării la programul EU4Culture, chiar dacă atât din întrebări cât și din rezultate transpare prea accentuat ideea că o astfel de misiune este mai degrabă o temă a autorităților locale și mai puțin a populației și chiar dacă, la o primă triere de păreri s-au obținut sloganuri care ar fi putut crea false așteptări la nivel de concept.

Atitudinea este firească și justificată în contextul lipsei de pregătire a orizontului de așteptare pentru un demers atât de complicat. De altfel întreg mentalul colectiv a locuitorilor municipiului Soroca este puternic amprentat de încărcătura istorică și de o oarecare aplecare nostalgică.

Partea extrem de pozitivă de apreciat în cazul locuitorilor municipiului Soroca este capacitatea lor gata de mobilizare și seriozitatea de a se angaja ulterior în toate acțiunile publice culturale care se vor desfășura.

Echipa CIVIS INVEST, o echipă cu experiență de cercetare pe domeniul culturii, și-a asumat o sarcină dificilă de a încerca să sondeze și să scoată la lumină aspectele mai puțin cunoscute ale percepției populației locale față de ce înseamnă comportament cultural, care sunt elementele valorizate în practica obișnuită urbană sau din vecinătatea marilor orașe, a consumului de cultură.

De aceea a evitat programatic să pună întrebări din zona axiologică, insistând pe aspectele legate de propriile valorizări, propriile percepții, și mai ales, propriile obiceiuri de consum active și pasive așa cum sunt ele definite de literatura de specialitate.

2.2. Metodologie. Stabilirea obiectivelor

La baza prezentului material stă studiul realizat în septembrie 2025 „Consum și practici culturale în rândul populației Municipiului Soroca”. Aceste cercetări sunt de factură cantitativă, bazate pe metoda anchetei sociologice și tehnica sondajului de opinie.

Contextul derulării studiului, important pentru operaționalizarea obiectivelor și întrebărilor de cercetare, este reprezentat de candidatura municipiului Soroca de aderare la programul EU4Culture și aplicarea la finanțarea proiectelor culturale prin intermediul acestui program.

Astfel, nevoia de informații valide și fidele cu privire la situația actuală a vieții culturale locale (deopotrivă din municipiu și din localitățile ce formează zona regională), a constituit punctul de plecare în structurarea proiectelor de cercetare.

Obiectivele și întrebările de cercetare formulate plecând de la acest scop au avut în vedere:

- Determinarea nivelului de consum cultural desfășurat în spațiul domestic;

- Determinarea nivelului de consum cultural desfășurat în spațiul public;
- Identificarea preferințelor de consum sub aspectul formei și conținutului produselor culturale, cu detaliu pe anumite tipuri de produse;
- Măsurarea gradului de înzestrare a familiilor cu elemente de infrastructură culturală (care facilitează distribuția și consumul produselor culturale), precum și cu bunuri culturale (cărți, de exemplu);
- Descrierea comportamentului digital al populației, cu detaliu pe apropierea mediului digital de practicile culturale cotidiene;
- Identificarea factorilor care pot stimula participarea culturală;
- Descrierea interacțiunii populației cu instituțiile locale de cultură, precum și cu entitățile private ce desfășoară activități ce se intersectează cu / sau circumscriu domeniul cultural;
- Identificarea modului în care populația locală se raportează la / interacționează cu patrimoniul cultural construit;
- Identificarea conexiunilor existente între municipiul Soroca și localitățile zonei regionale Soroca în materie de consum cultural;
- Descrierea și determinarea frecvenței practicilor care circumscriu caracterul de multiculturalism la nivel local;

În abordarea fiecărui punct menționat mai sus, s-a urmărit detalierea analizelor în funcție de variabile importante pentru înțelegerea practicilor și consumului cultural, precum genul, vârsta sau nivelul de educație.

Pentru realizarea acestui studiu, au fost parcurse trei etape principale:

- Etapa de proiectare: formularea obiectivelor, întrebărilor și metodologiei de cercetare, stabilirea eșantionului, crearea instrumentului de cercetare și a materialelor auxiliare;
- Etapa de culegere a datelor: crearea echipei locale de culegere a datelor (identificare și selecție operatori, instructaj), supervizarea colectării datelor, verificarea corectitudinii aplicării metodologiei de către operatori și validarea datelor culese;
- Pregătirea raportului final: prelucrarea și analiza datelor culese, redactarea raportului de cercetare;

Proiectarea eșantioanelor

În ceea ce privește sondajul dedicat municipiului Soroca, universul cercetării a fost reprezentat de populația cu domiciliu în municipiul Soroca, în vârstă de cel puțin 18 ani, împliniți la momentul colectării datelor.

Eșantionul dedicat municipiului Soroca a avut un volum total de 1800 de persoane, fiind vorba de un eșantion probabilist, bi-stadial, nestratificat și în acord cu premisele unui studiu cu nivel de încredere 95% și $\pm 3,46\%$ marja de eroare acceptată de eșantionare.

Proiectarea chestionarelor

Obiectivele și întrebările de cercetare au fost operaționalizate în variabile și întrebări destinate configurării celor două instrumente de colectare a datelor (chestionare). Versiunea finală a chestionarului dedicat municipiului Soroca a cuprins un număr de 84 de întrebări principale, o parte din acestea constituind seturi de itemi destinați surprinderii detaliilor și diferențelor.

Chestionarele au fost proiectate pentru aplicare față-în-față, pe stradă/la domiciliul respondenților, activitate realizată de operatori instruiți în acest sens.

Au fost formulate întrebări prin intermediul cărora să poată fi măsurate deopotrivă: valori, practici, percepții, opinii, dar și date factuale (precum înzestrarea familiilor cu elemente de infrastructură culturală) sau de tip socio-demografic (educație, vârstă, ocupație etc.).

Paleta de tipuri de întrebări folosite a cuprins: întrebări cu răspuns „deschis” (liber) și cu răspuns „închis” (categorii de răspunsuri predefinite), întrebări cu răspuns multiplu și cu răspuns unic, scale de diferite tipuri.

Atât chestionarele, cât și metodologia de selecție a respondenților au fost pretestate cu scopul evaluării următoarelor aspecte:

- Durata de aplicare a chestionarului;
- Ușurința selecției respondenților care să corespundă criteriilor de eșantionare;
- Disponibilitatea subiecților de a răspunde la chestionar;
- Ușurința aplicării chestionarului;
- Formularea întrebărilor;
- Formularea variantelor de răspuns;
- Acoperirea variantelor de răspuns;
- Formularea de sugestii pentru îmbunătățirea instrumentului.

Pretestarea a presupus aplicarea a 44 chestionare, distribuite folosind drept criteriu nivelul de educație. Din cele 44 persoane intervievate, au existat: 23 femei și 21 bărbați, cu vârste cuprinse între 19 și 81 ani.

Concluziile etapei de pretestare au subliniat:

- Durata de aplicare: timpul mediu de aplicare a chestionarelor a fost de 26 de minute;
- Disponibilitatea subiecților de a răspunde la chestionare: disponibilitatea persoanelor de a răspunde la chestionar a fost relativ redusă, operatorii întâmpinând dificultăți în obținerea acordului de completare a unui chestionar, precum și în menținerea atenției respondentului pe tot parcursul chestionarului.

Operatorii au depus efort în convingerea potențialilor subiecți. În medie, pentru fiecare chestionar aplicat în municipiul Soroca, operatorii au stabilit 8 contacte (pentru fiecare chestionar realizat au fost primite în prealabil 7 refuzuri, în medie. Situația este însă consistentă cu disponibilitatea populației din orașele mari de a participa la sondaje de opinie, în acest sens

rezultatele pretestării neabătându-se de la modelul general;

- Ușurința aplicării chestionarelor: complexitatea chestionarelor, precum și durata de aplicare, au făcut ca instrumentele să fie relativ dificil de aplicat în cazul anumitor respondenți. Cu toate acestea, durata de aplicare nu a depășit estimările prevăzute;
- Formularea întrebărilor: formularea întrebărilor nu a ridicat probleme majore. S-a observat o diferență a gradului de înțelegere în rândul persoanelor cu educație elementară și medie comparativ cu persoanele care au absolvit studii superioare, în sensul că operatorii au repetat o întrebare de mai multe ori în cazul primelor două categorii de persoane;
- Formularea variantelor de răspuns: similar punctului anterior, s-au observat diferențe de înțelegere a variantelor de răspuns în rândul populației cu educație elementară și medie, respectiv cea cu studii superioare. Astfel, și aici au fost necesare explicații suplimentare din partea operatorilor;
- Acoperirea variantelor de răspuns: variantele de răspuns au acoperit opiniile respondenților chestionați în întregime.

În ceea ce privește sugestiile de îmbunătățire a instrumentului, acestea au vizat ajustări minore legate de codurile anumitor întrebări, redarea corectă a filtrelor, respectiv realizarea de instrucțiuni suplimentare adresate operatorilor de interviu cu scopul facilitării aplicării chestionarului în teren.

Culegerea datelor

Interviurile au fost realizate față-în-față, pe stradă / la domiciliul respondenților. Culegerea datelor a fost planificată inițial a se derula pe parcursul a 2-3 zile, însă datorită dificultăților din teren, această perioadă a fost extinsă până la 6-10 zile. Media duratei interviurilor a fost de 20 de minute.

În total, au fost recrutați aproximativ 15 de operatori, procesul de recrutare desfășurându-se cu un caracter permanent pe parcursul etapei de colectare a datelor.

Au fost realizate 6 sesiuni de instructaj cu operatorii de teren, aceștia primind materiale de lucru (chestionare, fișe de operator, etc.) La nivel local au fost implicate două persoane pentru asigurarea logisticii necesare coordonării și supervizării activității de culegere a datelor, acestea aflându-se în permanent contact cu experții din echipa de cercetare.

Un procent de 25% din totalul chestionarelor aplicate au fost verificate telefonic pentru asigurarea respectării calității metodologiei studiului. Operatorii de control au verificat dacă respondentului i-a fost aplicat chestionarul și dacă selecția acestuia a fost realizată corect (inclusiv prin controlul fișelor de eșantionare), precum și validitatea informației introduse în chestionar (prin repetarea unui număr redus de întrebări cheie).

Un procent de 5% din totalul chestionarelor aplicate au fost verificate în teren.

Concepte de lucru

Pentru facilitarea parcurgerii prezentului material, sunt necesare câteva precizări privind conceptele de lucru. Astfel, prezentăm înțelesul pe care îl folosim în cazul anumitor termeni cheie:

- Consum și participare culturală: reprezintă activitățile populației / publicului larg de accesare a produselor culturale și de a lua parte la acțiuni și experiențe culturale, acestea reflectând totodată și comportamentul economic sau social al unui grup (unei comunități).
- Termenul de consum este folosit pentru a face referire la o activitate pentru care individul a plătit în bani, pe când termenul de participare este folosit pentru situația în care nu se plătește pentru respectiva activitate ori aceasta este de tip amator sau informal.

În practica de cercetare, această distincție poate fi uneori dificil de trasat, dat fiind că nu de puține ori prețul pentru o activitate culturală poate fi plătit sub forme non-monetare (muncă depusă sub formă de voluntariat în cadrul diferitelor evenimente sau manifestări culturale, sprijin în natură acordat artiștilor ș.a.m.d.) sau poate fi plătit în mod indirect (prin contribuții la bugetul local, folosit și pentru organizarea de manifestări culturale cu acces gratuit).

Ținând cont de această dificultate metodologică, în materialul prezent termenii consum și participare sunt folosiți intersanjabil. Atunci când este nevoie (când este urmărită componenta de preț / acces), acest lucru va fi specificat în mod explicit.

Practici culturale: sunt modele de interacțiuni sociale sau de comportamente. Practica culturală implică folosirea produselor culturale. A cunoaște o practică culturală înseamnă a cunoaște o modalitate de interacțiune cu o anumită cultură.

Produse, bunuri și servicii culturale: produsul cultural este creația tangibilă sau intangibilă a unei culturi specifice, reprezentând rezultatele unor activități complexe de producere și punere în circulație a unor idei simbolice. Într-un astfel de produs se reflectă perspectivele unei culturi.

Vorbind despre un produs cultural, ne putem referi la domenii sau activități precum arte (arte vizuale, arhitectură, arte performative), conservarea patrimoniului (muzee, galerii), industrie culturale (film, radiodifuziune, muzică, etc.), festivaluri.

În categoria produselor culturale pot fi cuprinse bunuri și servicii. Bunurile culturale comunică, transmit mai departe idei, simboluri și moduri de viață. Acestea pot fi protejate de drepturi de autor, dar pot fi produse și pe o bază non-comercială, prin intermediul unor variați producători, inclusiv: instituțiile publice, grupuri de artiști și creatori de tip amator sau formate ad-hoc.

Serviciile culturale vizează satisfacerea unor interese sau nevoi culturale; nu reprezintă bunuri materiale, ci facilitează producerea și distribuția lor. Spre exemplu, din categoria serviciilor culturale fac parte activități de licențiere, distribuție audio-vizuală, promovarea evenimentelor artistice și culturale, conservarea cărților, a înregistrărilor și a artefactelor. Astfel, în cadrul prezentului text prin termenul de „produs cultural” ne vom referi la categoria ce înglobează deopotrivă bunuri și servicii.

Structurarea capitolelor

Fiecare capitol din prezentul material debutează cu o scurtă descriere a principalelor direcții de culegere a datelor. Rezultatele sunt prezentate în subsecțiuni distincte, dedicate municipiului Soroca.

Datele culese prin intermediul studiilor dedicate consumului cultural (la nivelul municipiului Soroca) au fost analizate în funcție de variabile precum gen, vârstă și nivel de educație pentru a putea distinge între multiple profiluri de public și consumatori culturali, precum și pentru a măsura obiceiurile de consum cultural.

La nivel de municipiu, grupa de vârstă cu cea mai mare probabilitate de a cuprinde persoane active (35-49 ani) este și cea care este cel mai bine reprezentată numeric (28,1%), fiind urmată de categoria tinerilor cu vârstă de până în 35 de ani (27,6%), categorie demografică importantă prin prisma resurselor potențiale de dinamism și vitalitate, deopotrivă din punct de vedere cultural, economic și social.

Datele referitoare la educație, descriu populația municipiului Soroca ca având un nivel sporit de școlarizare, situație consistentă cu statutul de centru educațional regional.

Consum cultural public: preferința populației locale pentru evenimente în aer liber

Datele culese prin intermediul studiului de consum cultural indică faptul că activitățile generale de petrecere a timpului liber sunt mult mai prezente în viața locuitorilor municipiului Soroca decât cele specifice consumului cultural. În acest sens, este mult mai probabil să întâlnim locuitorii municipiului Soroca care în timpul liber preferă să se plimbe prin parcuri și zone verzi (54,8% săptămânal), să viziteze centre comerciale pentru efectuarea cumpărăturilor (13,7% săptămânal) sau să facă sport de întreținere (13,4% săptămânal).

Analiza practicilor de consum cultural în spațiul public evidențiază astfel preferințele locuitorilor municipiului Soroca pentru evenimentele desfășurate în aer liber, comparativ cu cele care au loc în instituții culturale (orientarea mai degrabă spre petrecerea timpului liber în parcuri, efectuarea de excursii în afara localității sau practicarea unui sport). Se poate observa în acest punct o asociere între comportamentul cultural și resursele locale reprezentate de așezarea geografică a municipiului. Aceasta poate fi o informație prețioasă pentru organizatorii de evenimente culturale care se pot concentra pe o ofertă culturală de tip outdoor.

Preferința pentru spații deschise și activități în aer liber

Preferința accentuată a populației municipiului și zonei regionale Soroca pentru activitățile de

petrecere a timpului în aer liber, în „detrimentul” practicilor de consum cultural, poate fi analizată și înțeleasă plecând de la caracteristicile obiective ale cadrului natural înconjurător. În acest sens, este important de înțeles cum comportamentul și practicile de consum cultural sunt legate de aspecte precum clima, forme de relief, elemente naturale ș.a.m.d..

În literatura de specialitate, efectele climei asupra comportamentului uman au fost grupate în cinci categorii majore de răspunsuri:

- răspunsuri psihologice, regăsite de exemplu în sfera comportamentului de consum (precum efecte asupra preferințelor în ceea ce privește alimentația, vestimentației sau locației de desfășurare a evenimentelor publice - în interior sau exterior);
- răspunsuri „de siguranță”, cu referire la tendința indivizilor de a evita situațiile cu grad sporit de risc în ceea ce privește siguranța personală (de exemplu, planificarea călătoriilor în afara perioadelor anului în care se pot produce anumite evenimente riscante – inundații, furtuni e.t.c.);
- răspunsuri „de sezon” (sezonalitate), ce au în vedere corelarea activităților sau evenimentelor cu anotimpul optim de desfășurare;
- răspunsuri culturale, constând în corelarea directă a activităților culturale cu specificul climei (precum organizarea festivalurilor aflate în legătura cu recolta în timpul toamnei);
- răspunsuri „induse”, ce includ efectele directe pe care fenomenele climatice le au asupra comportamentului și practicilor oamenilor (schimbarea preferințelor pentru locații de desfășurare a evenimentelor în cazul unor evenimente meteo extreme e.t.c.).

În ceea ce privește formele de relief și elementele naturale, studiile de specialitate indică faptul că în situația în care un anumit areal primește statutul de arie naturală protejată (sau de parc natural național), impactul asupra populației din zonă constă tocmai în creșterea nivelului de implicare în activități recreaționale în aer liber. Cu alte cuvinte, un astfel de statut are un impact semnificativ (inclusiv pe termen scurt) la nivelul populației locale în ceea ce privește valorizarea patrimoniului natural, fiind punctul de plecare pentru atitudini favorizante acțiunilor de conservare și protejare a mediului înconjurător.

Ținând cont de aceste observații, comportamentul și practicile de petrecere a timpului orientate spre activități desfășurate în aer liber sau în afara localității, întâlnite la nivelul populației studiate, sunt de explicat tocmai prin numărul mare și variat (speologic, botanic, geologic, paleontologic, ornitologic, avifaunistic sau mixt) de rezervații naturale existente pe teritoriul raionului Soroca.

Mai mult decât atât, dezvoltarea mijloacelor de comunicație și transport fac mult mai accesibile astfel de practici pentru publicul larg. Analiza procesului de formare a unei decizii favorabile activităților în aer liber desfășurate în afara localității evidențiază efectul pozitiv pe care „percepția călătoriei” îl are asupra gradului de satisfacție.

Practic, posibilitățile sporite de mobilitate și accesul rapid la zone propice activităților în aer liber, ambele de întâlnit în cazul municipiului și zonei raionului Soroca, fac dintr-o deplasare în afara localității o opțiune viabilă pentru o mare parte din populație, care obține astfel un grad sporit de

satisfacție.

Consumatori și nonconsumatori culturali: comparații cu situația națională

În ceea ce privește consumul public de bunuri culturale, cea mai apreciată este participarea la sărbători / evenimente locale (16,1%), urmată de participarea la festivaluri de diferite feluri (9,5%) sau spectacole de divertisment (7,5%) și vizitarea muzeelor (6,7%).

Popularitatea diferitelor activități de petrecere a timpului liber și consumul cultural din spațiul public sunt structurate în funcție de anumite criterii socio-demografice, conform unor teorii sociologice care identifică o legătură strânsă între resursele pe care ni le pune la dispoziție mediul în care trăim și felul în care alegem să acționăm. Sociologul francez Pierre Bourdieu, de exemplu, vorbea despre un set de dispoziții care sunt formate de conștientizarea/interacțiunea continuă cu anumite condiții obiective în care suntem crescuți (de exemplu comportamentul părinților în educație sau starea materială a familiei) care exercită o influență majoră asupra practicilor pe care le adoptăm.

Această teorie a utilității resurselor în consumul cultural este verificată prin observarea legăturii dintre nivelul de educație și participarea la diferite activități culturale și de timp liber.

Dacă efectuăm o comparație cu situația întâlnită la nivel național în ceea ce privește dimensiunea segmentelor de non-consumatori, se poate observa că vizitarea muzeelor și participarea la sărbători sau evenimente locale sunt singurele forme preponderente de consum cultural în rândul cărora municipiul Soroca se poziționează mai bine, depășind valorile naționale.

Valori mai mici se înregistrează și în ceea ce privește mersul la bibliotecă pentru citit sau participarea la festivaluri (muzică, filme etc.), în aceste cazuri diferența fiind de aproximativ 17 puncte procentuale.

În ceea ce privește participarea în funcție de vârstă, constatăm:

- Tinerii până în 35 de ani sunt categoria demografică în rândul căroră putem întâlni cei mai mulți participanți la diferite forme de consum cultural public sau activități de petrecere a timpului liber;
- Rata de participare culturală sau implicare în activități de timp liber scade odată cu vârsta.

Analizând consumul cultural din spațiul public în funcție de nivelul de educație, constatăm că aceasta influențează pozitiv aproape toate formele de consum cultural public și desfășurarea de activități de timp liber.

În ceea ce privește tipurile de manifestări culturale din zona regională Soroca, datele culese indică faptul că evenimentele muzicale (concerte de muzică pop, dance sau hip-hop, festivaluri de muzică folclorică) sunt cele mai răspândite, alături de festivalurile de tradiții și obiceiuri culturale locale.

Procente cu valori apropiate s-au înregistrat pentru manifestările culturale de tipul spectacolelor de teatru, concertelor de muzică folk, concertelor de muzică rock și evenimentelor

educaționale dedicate copiilor/tinerilor.

Trebuie de avut în vedere faptul că aceste date reprezintă o măsură a prezenței sau absenței anumitor tipuri de manifestări și nu o măsură a frecvenței acestora. Cu alte cuvinte, faptul că 78,6% din respondenți au indicat că în localitatea lor au loc concerte de muzică nu înseamnă că putem întâlni un număr mare de astfel de manifestări în decursul unui an, la nivelul acestei localități.

Acest procent poate sugera că: (1) respectiva localitate dispune de anumite condiții minime pentru organizarea unui astfel de eveniment, (2) în eventualitatea organizării unei manifestări locale, sunt șanse mari ca în programul acesteia să se regăsească o component ce ține de muzica, spectacole folclorice, festivaluri despre tradiții și obiceiuri etc (o măsură indirectă a probabilității de a întâlni un anumit tip de conținut cultural, o măsură indirectă a preferințelor organizatorilor locali).

Aprecierile privind existența sau absența anumitor manifestări diferă desigur în funcție de factori socio-demografici, cum ar fi vârsta și nivelul de educație. Există diferențe dintre evaluările segmentului de vârstă 18-34 ani și cele ale segmentului de peste 65 ani în ceea ce privește concerte de muzică (rock, pop/dance, hip-hop), evenimente de artă stradală sau cele dedicate copiilor și tinerilor.

De exemplu, pentru seniori, percepția asupra existenței diferitelor tipuri de muzică și dans, festivalurile despre tradiție și obiceiuri sau concertele de muzică.

Satisfacție, motivații și așteptări ale publicului consumator

Nivelul de satisfacție ar trebui înțeles ca o măsură a potrivirii între caracteristicile evenimentului la care o persoană a participat și așteptările acesteia.

Dacă analizăm datele referitoare la frecvența de consum a manifestărilor din sfera artelor spectacolelor, constatăm că spectacolele de teatru (8,5%), cele de muzică pop/dance (3,7%), sau folclor (2,5%) se poziționează pe primele locuri în preferințele locuitorilor municipiului Soroca.

Aceste valori sunt mai degrabă scăzute, însă modalitatea de combinare a tipurilor de arte sugerează un consum de tip omnivorism cultural, caracteristic societăților contemporane, în care consumul de cultură elitistă (high brow culture) se combină la nivel individual cu cel de cultură de masă (low brow culture sau popular culture).

Pentru nivelul general al satisfacției (tabelul de mai jos) față de anumiți indicatori ai calității vieții a putut fi observată o orientare pozitivă în cadrul municipiului, deoarece, dintr-un maximum de 7, un scor ce depășește valoarea 3.5 prezintă o tendință către a fi mai degrabă satisfăcut de acel aspect, deși nu în totalitate.

Cea mai mare valoare este reprezentată de 5.71 pentru categoria de răspuns „spațiile verzi și parcurile”, ele fiind și cele mai facile locuri pentru a petrece timp cu prietenii sau familia, pentru a desfășura activități sportive și hobby-uri într-un spațiu ce presupune în mare parte cheltuieli minime.

Calitatea vieții în municipiul Soroca

<i>În ce măsură sunteți satisfăcut de următoarele aspecte ale vieții din Municipiul Soroca? (notă de la 1 la 7 cu „1 = total nesatisfăcut”, iar „7 = total satisfăcut”)</i>	Scor mediu
Spațiile verzi și parcurile	5.71
Siguranța personală atunci când sunteți în afara casei (pe stradă, la cumpărături etc.)	5.17
Situația străzilor (întreținerea lor)	5.10
Diversitatea activităților sau evenimentelor culturale	5.09
Situația spațiilor publice (piețe publice, zone pietonale etc.)	5.09
Sistemul public de transport în comun	5.03
Facilitățile pentru activități culturale (muzee, biblioteci etc.)	5.03
Prețurile activităților sau evenimentelor culturale	4.94
Facilitățile de practicare a sportului și a activităților de recreere fizică	4.83
Situația clădirilor istorice (aspect, întreținere)	4.76
Situația clădirilor din afara centrului istoric (aspect, întreținere)	4.76
Sistemul public de învățământ	4.72
Numărul de evenimente culturale desfășurate în afara centrului istoric (în cartiere, de exemplu)	4.57
Situația serviciilor sociale (de exemplu: de îngrijire a persoanelor cu dizabilități, a persoanelor în vârstă etc.)	4.49
Sistemul medical (spitale, policlinici)	3.92

**non-răspunsurile nu au fost luate în considerare în calculul scorului mediu*

Atunci când este comparat nivelul satisfacției față de aspecte ale locuitorilor municipiului Soroca în funcție de categoria de vârstă se poate observa că există o oarecare linearitate între cele două caracteristici – odată cu înaintarea în vârstă crește și gradul de satisfacție cu aspectele urbane menționate.

Pentru unele categorii de răspuns (exemplu „spațiile verzi și parcurile”) diferențele nu sunt foarte mari, ceea ce arată că importanța acestora depășește diferențele de vârstă. Însă în alte cazuri diferențele sunt observabile, ceea ce indică și o posibilă diferențiere semnificativă din punct de vedere statistic.

În ceea ce privește gradul de atractivitate al municipiului Soroca (tabelul de mai jos), printre cele mai importante caracteristici menționate de către respondenți sunt tocmai acelea care, de obicei, nu sunt asociate cu spațiul urban: calitatea aerului și poluarea fonică. Cel mai mare acord a fost obținut pentru caracteristică „oraș curat” – scor mediu de 6.02, din maximum 7 (total acord), lucru ce poate influența și modalitatea de a privi celelalte caracteristici, precum calitatea aerului și a liniștii, întrucât la nivel cognitiv și semantic ele sunt puternic asociate.

În direcția opusă – a dezacordului (și implicit a insatisfacției) – sunt plasate caracteristicile ce afectează indivizii, cel puțin ca percepție, în manieră mai directă decât cele menționate anterior și sunt reprezentate de aspecte de ordin socio-economic, și nu ecologic: găsirea unui loc de muncă și posibilitatea financiară de a cumpăra, sau cel puțin a închiria, o locuință prezintă cel mai mici niveluri de acord.

Modalitatea în care sunt distribuite răspunsurile legate de atractivitatea municipiului Soroca

în funcție de vârstă, indică faptul că acordul sau dezacordul cu afirmațiile prezentate nu depind prea mult de vârstă.

Atractivitatea municipiului Soroca din perspectiva locuirii

<i>Acordând o notă de la 1 la 7, în ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații: Municipiul Sorocal...(notă de la 1 la 7 cu „1 = total dezacord”, iar „7 = total de acord”)</i>	Scor mediu
... este un oraș curat	6.02
... este un oraș în care calitatea aerului este foarte bună	5.68
... este un oraș în care nu te plictisești niciodată	5.51
... este un oraș cu puțină poluare fonică (zgomot)	5.44
...este un oraș tânăr, în care locuiesc mulți tineri	5.30
...este un oraș în care poți avea încredere în cei mai mulți dintre locuitorii săi	4.95
... este un oraș în care tinerii vor să se stabilească după terminarea studiilor	4.40
... este un oraș în care îți găsești ușor un loc de muncă	4.09
... este un oraș în care tinerii își pot închiria o locuință la un preț pe care și-l permit	3.66
... este un oraș în care tinerii își pot cumpăra o locuință la un preț pe care și-l permit	3.33

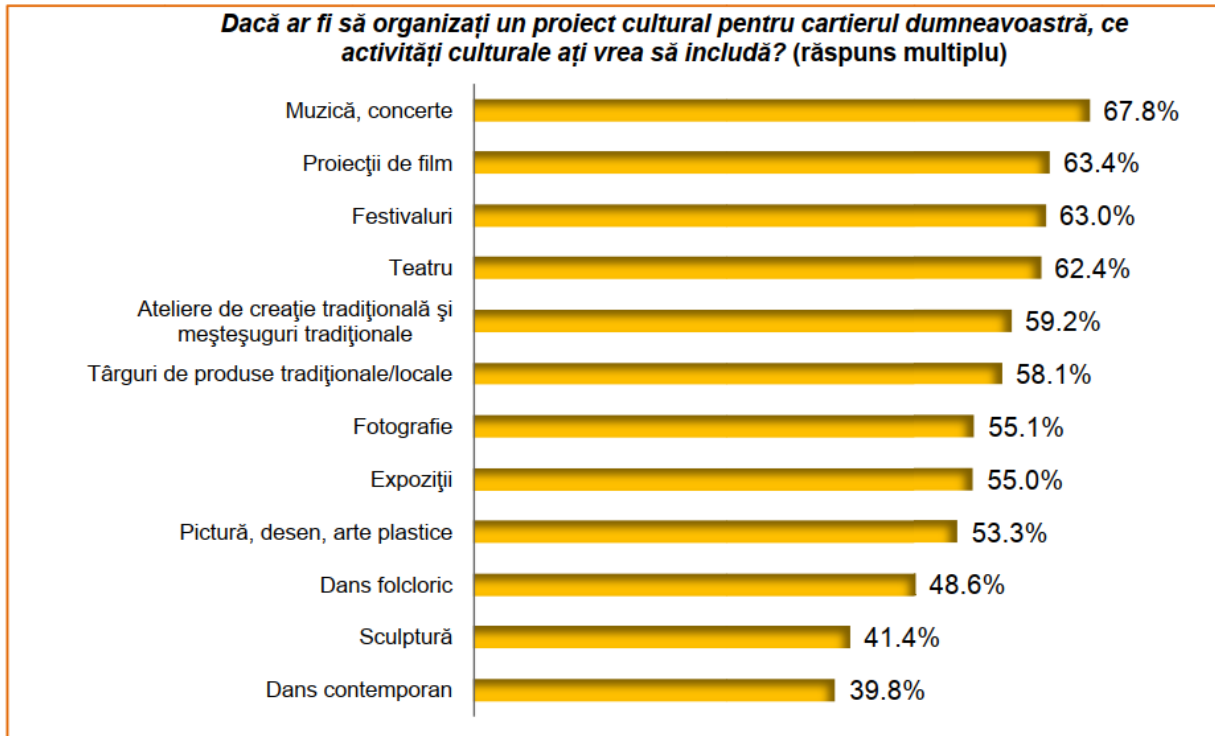
**non-răspunsurile nu au fost luate în considerare în calculul scorului mediu*

În ceea ce privește distribuția răspunsurilor, prin acord-dezacord, în funcție de nivelul educațional, tendința generală este caracterizată de faptul că persoanele din învățământul superior sunt, în medie, mai în dezacord cu afirmațiile prezentate. Astfel, se păstrează tendința de mulțumirea față de aspecte urbane ce țin de calitatea vieții.

La nivelul cartierelor, cele mai apreciate activități de consum cultural, ce se vor a fi organizate, sunt concertele, proiecțiile de film, festivalurile și teatrul. La o privire atentă se poate observa că aceste mențiuni, pe de o parte, prezintă un nivel mai mare de generalitate (e.g. categoria „muzică, concerte” poate include stiluri de la muzică populară, până la cea clasică), iar pe de altă parte sunt asociate și unor instituții de artă și divertisment cu tradiție și pentru publicul larg – cinematografia sau teatrul (de orice fel).

Lucru ce se datorează faptului că astfel de aprecieri sunt făcute în funcție de familiaritatea oamenilor cu evenimentul respectiv – după cum se observă, activități mai specifice și mai puțin prezente în percepția publicului larg, precum sculptură și dansul contemporan, prezintă scoruri mai mici decât restul.

Preferințe privind organizarea de evenimente culturale

În funcție de categoria de vârstă pot fi observate tendințe de asociere a produselor culturale tradiționale cu persoanele mai în vârstă, pe când cele moderne sunt asociate, mai degrabă, persoanelor mai tinere.

Activități precum – târguri de produse tradiționale, - ateliere de creație tradițională sau – dans folcloric, sunt asociate în special persoanelor cu o vârstă de minimum 50 de ani. În schimb, mențiuni precum „pictură, desen, arte plastice” sau „fotografia” se asociază mai degrabă categoriei de vârstă 18-34 ani.

Pentru populația municipiului Soroca cel mai important impact al participării la programul EU4Culture este reprezentat de faptul că ar putea crește numărul de turiști – scor de acord de aproximativ 6.1 din 7. Și, mai mult decât atât, prin acest soi de evenimente este prevăzută o creștere a turismului cultural.

În ceea ce privește responsabilitatea derulării programului EU4Culture, prima poziție este ocupată de către Primăria Municipiului Soroca (38,5%), iar cea de-a doua de către locuitorii municipiului – aproximativ 15%.

În schimb, există așteptări foarte mici din partea mediului de afaceri, al organizațiilor non-guvernamentale, ce se poate traduce ca o lipsă de vizibilitate a acestora în domeniul culturii și creativității. Iar responsabilitatea altor organizații guvernamentale non-locale (Ministerul Culturii sau Guvernul) este privită ca fiind mai scăzută decât cel al comunității locale.

Fapt ce poate fi tradus în două moduri: fie există un grad ridicat de neîncredere față de aceste instituții, iar faptul că puterea este centralizată la Chișinău depărtează și mai mult interesul lor, fie există un sentiment de implicare activă la nivel comunitar. Bineînțeles, excluziunea este doar teoretică, iar posibilitatea de a exista o îmbinare între cele două elemente este ridicată.

Modele culturale

Profilul publicului și consumatorilor culturali din municipiul și zona regională Soroca este caracterizat prin următoarele elemente:

- Din punct de vedere al valorilor la care aderă și care sunt foarte importante în înțelegerea practicilor sociale, locuitorilor municipiului Soroca acordă cea mai mare importanță familiei, educației, timpului liber și relaxării, dar valorizează și munca și prietenii. De remarcat faptul că banii sunt prioritari culturii iar vecinii și comunitatea sunt mai puțin importanți decât religia și credința.

- Din punct de vedere sociologic al distincției dintre individualism versus colectivism, putem remarca o tendință spre centralitatea individului și a grupului social restrâns în comparație cu importanța acordată grupului social extins, reprezentat de comunitate sau societate în sens larg.

Analiza zonei regiunii Soroca relevă informații oarecum surprinzătoare în sensul în care tendința de individualism pare mai accentuată decât la nivelul orașului Soroca. De obicei zonele rurale au un grad mai mare de solidaritate socială și spirit comunitar iar aceste rezultate nu pot fi explicate decât prin apelul la condițiile istorice ale comunităților multietnice, în care gradul de cooperare socială și tendința spre individualism este mai accentuată.

Această informație este utilă din perspectiva unei strategii de atragere a locuitorilor municipiului Soroca înspre comunitate și asumarea valorilor comunitare, inclusiv cele culturale pentru ca oferă o imagine a profilului cultural al locuitorilor din municipiul Soroca și zona regiunii Soroca.

Soluții de stimulare a coeziunii comunitare sunt organizarea unor evenimente culturale adresate unor grupuri sociale mai mari, la care oamenii să fie încurajați să vină împreună cu familia sau prietenii.

În ceea ce privește bugetul de timp este important de făcut câteva precizări înainte de a discuta principalele rezultate. Conceptul de timp liber este o creație a modernității și este legat de diviziunea timpului și fragmentarea lui în raport cu procesul de producție. Apariția muncii salariate a dus la perceperea timpului liber ca fiind durata din afara muncii organizate, iar timpul liber este mai degrabă unul personal, decât unul social.

De aceea în anumite comunități timpul liber presupune inclusiv activități domestice, nu doar cele aferente relaxării. Modernitatea recentă a adus cu ea o accelerare și o compresie a timpului, legată de interese economice și sociale individuale.

Diviziunea timpului în raport cu activitățile evidențiază tendința locuitorilor municipiului Soroca spre consumul preponderent al acestuia pentru muncă, treburi în gospodărie sau vizionare de programe TV, dacă excludem orele de somn.

La nivelul zonei regiunii Soroca, situația este asemănătoare cu un scor de timp mai mare acordat treburilor domestice, fapt explicabil prin complexitatea gospodăriilor din mediul rural.

Aceste informații traduc un buget de timp limitat pentru activități de relaxare sau culturale. De remarcat este faptul că deși educația este poziționată pe locul doi în topul valorilor, totuși timpul alocat activităților specifice este foarte redus.

De asemenea, vizitele la rude sau îngrijirea altor persoane înregistrează valori foarte scăzute, deși valoric familia este pe primul loc din punct de vedere al importanței. Aceste rezultate explică în mare măsură comportamentele și practicile sociale și subliniază tendința spre individualism a populației analizate.

Pe de altă parte, această tendință poate să fie accentuată de lipsa unei oferte atractive de activități și petrecere a timpului în comunitate și în spațiul public. Cu alte cuvinte, tendința de individualizare se poate accentua sau menține în lipsa unor stimulente de communitarianism..

Inițiative de împărtășire a valorilor comune pot determina o schimbare a nivelului de individualism și o deschidere mai mare către comunitate.

- În spațiul domestic preferă mai degrabă să vizioneze programe TV, să asculte muzică sau radio și, nu de puține ori, să vizioneze filme (toate aceste activități sunt practicate zilnic, cu procente variind între 60% și peste 90% din totalul populației). Aceste preferințe indică o orientare (disponibilitate) mai mare pentru bunuri culturale de factură digitală, vizuală și este consecința proliferării noilor medii. Cultura consumului de TV este specifică tipului de consum de masă, care se referă la producția și consumul de bunuri culturale facile, cu un grad de complexitate și limbaj estetic simplificat, pentru a fi accesibil publicului larg.

De asemenea, consumul mass-media este mai degrabă un consum individualizat decât unul de împărtășire de valori comune și se consumă mai degrabă produse uniformizate, cu un grad mic de diversitate culturală.

Acest tip de consum pe termen lung poate afecta gustul pentru produse culturale, prin scăderea competențelor de descifrare a creațiilor specifice mai degrabă culturii înalte.

Prin cultura înaltă/elitistă (high brow culture) ne referim mai degrabă la produse unicate, cu un grad înalt de conținut estetic și care necesită un nivel ridicat de educație.

Prin comparație cu profilul publicului de la nivel național, locuitorii din municipiul Soroca prezintă șanse mai mari de a se îndeletnici cu lectura cărților (15,7% dintre locuitorii municipiului Soroca declară că nu citesc niciodată, prin comparație cu procentul de 36% înregistrat la nivel național);

Această informație este utilă pentru a înțelege faptul că locuitorii municipiului Soroca au mai degrabă un comportament de tip omnivorist, care combină diferite activități culturale pentru satisfacerea nevoilor pe mai multe nivele: de educație, de distracție, de distincție socială, etc.

- La nivelul municipiului Soroca, cuprinde un segment deloc neglijabil (7,4%) populația care obișnuiește să se angajeze zilnic în activități creative.

Așadar potențialul creativ al populației este unul destul de mare ceea ce traduce preferința acestora de implicare în actul creativ nu doar din perspectiva consumului. Această informație este foarte utilă pentru organizatorii de evenimente culturale care ar trebui să se orienteze spre oferte

culturale interactive, care să stimuleze imaginația și implicarea publicului.

- Preferă cel mai mult muzica populară și ușoară sau pop străină. Tinerii de până în 35 de ani aleg mai des muzica ușoară sau pop străină, muzica electronică, dar și rock sau jazz. Pentru persoanele de peste 50 de ani, se profilează două opțiuni majore: muzica clasică sau cea populară.

- În materie de filme, consumă mai degrabă comedii și filme de aventură, acțiune.

- Preferințele de genuri de muzică și filme evidențiază tendința de consum omnivorist de care vorbeam anterior, un bricolaj de genuri și stiluri specifice celor două domenii culturale. De asemenea, remarcăm tendința spre formele tradiționale, clasice și o diferențiere a gusturilor în funcție de vârstă și educație.

Cu alte cuvinte, există două categorii distincte de consumatori cu un profil care se regăsește indiferent de produsele și oferta culturală. Unul este al consumatorilor de forme clasice, tradiționale și este specific categoriilor de vârstă înaintată sau cu nivel mediu de educație iar celălalt profil include amatorii de forme contemporane, de creații culturale de nișă și include preponderent persoane tinere cu studii superioare.

În prezent cei din prima categorie sunt mai numeroși, iar explicațiile țin de contextul mai larg și au legătură cu structura socială și cu caracteristicile socio-demografice din regiunea Soroca, dar sunt similare și cu rezultatele la nivel național. Faptul este explicabil prin transformările care au loc în societate din ultimii 30 de ani, în care avem un clivaj al practicilor sociale și culturale, datorate diferențelor de socializare a unor generații de cetățeni în forme de organizare socială diferite.

- Consumul cultural în spațiul domestic are procente ridicate. Privitul la televizor este o activitate preferată atât pentru populația din municipiu, cât și pentru cei din zona regională, aceste obiceiuri pot fi folosite în avantajul stimulării consumului în spațiul public, iar canalele media pot deveni foarte eficiente pentru comunicarea/informarea despre ofertele culturale ale orașului.

- Consumul ridicat în spațiul domestic este determinat și menținut de dorința oamenilor de a-și individualiza timpul liber și practicile de consum, de a se bucura de experiența consumului într-un context individual.

- Oferta culturală a orașului concurează pentru timpul liber al oamenilor cu ceea ce oferă tehnologia și consumul media. De asemenea, cultura clasică, tradițională, alături de activitățile pe care le cuprinde, este supusă acestei concurențe.

- Ce anume aleg să consume oamenii ține de gusturi, educație, valori, statut social etc, însă creșterea nivelului de participare culturală se poate stimula și prin creșterea nivelului de atractivitate pentru cultura din spațiul public.

- Din punctul de vedere al infrastructurii și aparaturii tehnice folosite în procesul de consum în spațiul privat, populația municipiului și zonei regionale descrie un comportament de interacțiune cu bunurile culturale mai degrabă pasiv (sunt larg răspândite televizoarele și aparatele radio). Se remarcă o creștere a segmentului de public ce se înzestreaază cu elemente ce permit o interacțiune mai mare cu bunul cultural, respectiv aparatura de tip inteligent (telefoane, tablete sau laptopuri cu conexiune la internet, aparate foto digitale etc).

- În unul din 15 cazuri locuiește într-o gospodărie ce nu este conectată la internet (regiune Soroca).

- Atunci când folosesc internetul (indiferent de locație), principalele scopuri țin de locul de muncă sau activități de socializare;

- În afara spațiului domestic, preferă mai degrabă evenimentele desfășurate în aer liber, comparativ cu cele care au loc în instituții culturale (orientare mai degrabă spre petrecerea timpului liber în parcuri, efectuarea de excursii în afara localității sau practicarea unui sport).

- În ceea ce privește consumul public de bunuri culturale, se remarcă orientarea spre participarea la sărbători / evenimente locale, urmată de vizionarea de filme și de participarea la festivaluri de diferite feluri sau spectacole de divertisment și vizitarea muzeelor.

- Este important de evidențiat preferințele locuitorilor municipiului Soroca pentru evenimentele desfășurate în aer liber, comparativ cu cele care au loc în instituții culturale, fapt explicabil și prin preferințele de petrecere a timpului liber în parcuri, excursii în afara localității sau practicarea unui sport.

Aceste rezultate sunt explicate pe de o parte de proximitatea cu atracțiile turistice naturale, iar pe de altă parte de accesibilitatea mai mare în termeni de timp și bani comparativ cu accesul în instituții culturale.

Întrucât consumul cultural în spațiul public necesită un timp dedicat și este condiționat de un anumit program, pentru activitățile în aer liber timpul este nelimitat și controlat de individ, fără intervenție din exterior. De asemenea, accesul în parcuri, efectuarea de excursii sau practicarea unui sport sunt activități cu costuri limitate și implică beneficii ce țin nu doar de sfera loisirului ci și beneficii legate de un stil de viață sănătos.

De aceea, potențialul natural și turistic al zonei ar putea fi folosit cu succes de către organizatorii de evenimente culturale care se pot concentra pe o ofertă culturală de tip outdoor, în spațiile naturale cu notorietate în zonă.

- Cea mai mare probabilitate de a participa la diferite forme de consum cultural public sau activități de petrecere a timpului liber în afara se întâlnește în cadrul categoriei demografice de până în 35 ani.

- Prin comparație cu profilul publicului de la nivel național, întâlnim probabilități mai mari de a consuma teatru (53,5% din populația municipiului Soroca declară că nu merg niciodată la teatru, prin comparație cu 63,2% la nivel național). Cu toate acestea, nivelul de participare este scăzut.

- Dacă nivelul de participare la spectacole este scăzut, modalitatea de combinare a acestora este mai degrabă eclectică. Cu alte cuvinte, locuitorul din municipiul Soroca merge mai degrabă rar la spectacole și în acele momente încearcă genuri diferite.

Acest aspect sugerează, pe de o parte, un comportament emergent de tip omnivor cultural și, pe de altă parte, o relație directă cu nivelul ofertei culturale locale (de exemplu, în absența unei oferte satisfăcătoare în ceea ce privește un anumit tip de bun cultural, consumatorul se poate orienta de nevoie către alte tipuri, putându-se vorbi în acest sens de un omnivor cultural de conjunctură).

- Se folosește cel mai mult de mass-media locală, internet și afișe pentru a se informa cu privire la evenimentele culturale pe care le accesează.

- Deși apreciază că prețul билетelor la spectacole în Soroca este în prezent ieftin, tocmai ofertele promoționale de bilete sunt modalitățile menționate că ar putea atrage în direcția unei participări mai mari.

Cele două aprecieri nu se află în contradicție: prețului unui bilet poate fi perceput ca fiind ieftin în contextul unei participări restrânse (o dată la două sau trei luni), însă în situația intensificării prezenței în spațiul de spectacole până la de două-trei ori pe lună, de exemplu, bugetul individual alocat culturii crește considerabil.

- O veste bună pentru organizatorii de evenimente culturale este și aprecierea prețului билетelor la spectacole ca fiind nici prea scumpe, nici prea ieftine dar și o preponderență a considerării lor ca fiind ieftine. O comparație simplă a prețurilor produselor și serviciilor culturale cu alte orașe relevă faptul că această percepție a respondenților la studiu este una corectă.

Aceasta lasă loc unor ajustări de prețuri în funcție de calitatea evenimentelor culturale. Dar această decalare a scalei înspre percepția de ieftin poate să traducă și o inatractivitate din perspectiva calității.

Este relevant de evidențiat rezultatele analizelor din științele sociale care spun că atunci când un produs este apreciat ca ieftin poate fi considerat de cumpărători mai degrabă ca un produs de calitate inferioară. De aceea, raportul calitate-pret trebuie să primeze iar prețurile ar trebui să fie ajustate în urma unor studii de piață corespunzătoare.

Recomandăm organizatorilor de evenimente introducerea de abonamente sau oferte promoționale pentru consum de grup (așa cum spuneam familia și prietenii sunt valorizate foarte mult de populația municipiului Soroca).

- De asemenea, publicul mai poate fi stimulat în a participa la spectacole prin programarea acestora la ore accesibile sau îmbunătățirea accesului la informații (fapt ce sugerează un public oarecum nemulțumit cu privire la orarul instituțiilor culturale și la calitatea și dimensiunea promovării spectacolelor).

- Preferințele privind genul spectacolelor de teatru evidențiază un profil de consumator clasic, cu tendințe spre consumul de teatru în sens de distracție și contemplare.

Preferințele pentru genul de teatru în funcție de educație evidențiază următoarele: comediile sunt preferate mai degrabă de cei cu studii medii, teatrul clasic de către cei cu studii scăzute, în timp ce teatrul contemporan este preferat în mai mare măsură de respondenții cu studii superioare.

- Dacă la evenimentele culturale tendința era de preferință de consum în aer liber, la consumul de spectacole publicul se orientează spre sala de spectacole.

Această informație trebuie interpretată din perspectiva genurilor de teatru preferate, atât comediile, cât și teatrul clasic necesitând decoruri, rechizite și o întreaga scenografie mai potrivită unui mediu construit și artificial, care poate fi modelat mai ușor.

În antiteză, spațiul în aer liber prezintă o serie de dezavantaje pentru producătorii de

evenimente, ar procentul destul de mare al celor care și-au exprimat preferința pentru acest mediu și profilul general al consumatorului de evenimente în aer liber ar trebui să determine o deschidere mai mare pentru organizarea de spectacole outdoor.

- Distribuția preferințelor spațiilor în funcție de vârstă evidențiază faptul ca tinerii manifestă un interes mai mare pentru evenimentele în aer liber sau în cafenele/baruri, în timp ce preferința pentru sala de spectacole crește direct proporțional cu înaintarea în vârstă.

- Analiza consumului de evenimente culturale private evidențiază accesarea ofertei culturale în relație cu practicile de shopping. Mai mult poziționarea celor mai frecventate spații private în fostele zone industriale, reprezintă un model de succes pentru practicile de producție dar și de consum cultural din zonele dezindustrializate.

Aceste locuri reprezintă un potențial de dezvoltare locală deopotrivă prin creativitate și afaceri și pot determina un efect de clusterizare a investițiilor și interesului publicului larg.

- Celelalte locuri poziționate în topul practicilor de participare sunt preponderent localizate în centru, fiind beneficiarele notorietății acestui spațiu de referință.

- Atracția centrului este pusă în relație cu Cetatea Soroca, tradiția și istoria orașului, care din perspectiva antropologiei culturale este marcator de identitate, iar apropierea de centru generează acces la putere, iar prin efectul de contaminare sau de poluare simbolică în sens pozitiv, oferă grațitudine celor care intră în contact cu acest spațiu. Granițele care marchează delimitarea dintre centru și periferie sunt mai degrabă abstracte, sunt efectul imaginației și simbolului și prin aceasta se înscriu în sfera culturalului.

- Dacă vechile industrii producătoare erau concentrate la periferia orașelor, noile industrii legate de societatea cunoașterii sau economia semnelor păstrează centrul orașului ca simbol de putere și reușită economică. În acest sens, centrul este locul de concentrare a puterii, fie ea politică, economică, socială sau culturală.

- Putem remarca la nivelul regiunii Soroca doi poli de concentrare a capitalului simbolic: unul în centrul, în relație cu tradiția de sute de ani a spațiului și altul în zona periferică, în relație cu istoria recentă.

- Pe lângă potențialul cultural, potențialul natural este încă un motiv de mândrie locală iar simbolismul zonei naturale poate reprezenta un punct de plecare în dezvoltarea industriilor creative. De asemenea, este de menționat că spațiile dezindustrializate sunt foarte bune pentru desfășurarea de evenimente specifice formelor contemporane de artă iar proximitatea cu marile centre comerciale reprezintă un atu de care organizatorii de evenimente culturale ar trebui să țină cont.

- Topul practicilor de accesare a ofertei culturale evidențiază pe primele locuri vizitarea unor obiective de patrimoniu (restaurate recent), dar și consumul de oferte culturale din cele mai importante instituții publice de cultură.

- În ceea ce privește satisfacția cu privire la oferta instituțiilor publice de cultură topul acestora este diferit decât cel al practicilor de consum. Dacă urmărim aprecierile pozitive, putem observa că cele mai apreciate sunt instituțiile de spectacol și muzeele reprezentative. De aceea trebuie specificat

faptul că există o diferență între notorietate, practici de consum și satisfacție.

Excepțiile reprezentate de diferența între notorietate și practica de consum sunt determinate de variabile care sunt independente de natura ofertei (ca de exemplu lipsa de timp liber, sau probleme de sănătate). În cazul diferenței dintre practicile de consum, frecvența lor și satisfacție, aceasta poate fi determinată de un tip de disonanță cognitivă exprimată pe diferențele aprecierii intelectuale sau emoționale.

Cu alte cuvinte, dacă un anumit loc oferă satisfacții de natură intelectuală, este posibil ca anumite aspecte negative (ex: infrastructura deficitară sau slaba calitate a serviciilor conexe să influențeze în mod negativ gradul de satisfacție).

- Preferințele populația municipiului Soroca se îndreaptă preponderent spre oferta culturală locală și națională și mai puțin spre cea europeană sau internațională. Acest lucru evidențiază concentrarea pe comunitate și valorile asociate ei, dar nu exclude valorile universale. Este posibil ca pe fondul creșterii ofertei culturale europene și internaționale procentele aferente acestora să crească.

- Evaluarea calității ofertei culturale locale evidențiază scoruri foarte strânse între aprecierile pozitive și cele negative. Pe de o parte avem o categorie de persoane (58%) care consideră oferta actuală, diversă, antrenantă și un procent asemănător de persoane (52%) care o consideră repetitivă sau învechită. Explicațiile pentru rezultatele prezentate anterior rezidă în caracteristicile socio-demografice ale celor care evaluează.

Astfel, putem observa tendința ca tinerii să evalueze negativ, iar cei mai în vârstă să aibă o evaluare pozitivă. În acest sens, oferta culturală locală poate fi descrisă ca mai puțin adaptată nevoilor și așteptărilor segmentelor tinere de populație.

- Domeniile pentru care ar dori cel mai mult să fie investiți banii suplimentari din bugetul public sunt, în cazul zonei regionale Soroca, repararea/modernizarea spitalelor din localitate (20,4% dintre respondenți), investiții în infrastructura de transport (16,8%) și organizarea de evenimente culturale (14,5%). La nivel de municipiu, primele trei domenii numite sunt repararea/modernizarea spitalelor (44%), protejarea, prezervarea sau reabilitarea clădirilor istorice, monumentelor, siturilor arheologice, cetatilor (10,6%) și organizarea de evenimente culturale (7,7%).

- Este important de remarcat faptul că populația municipiului Soroca și-ar dori alocarea banilor publici pentru protejarea, prezervarea sau reabilitarea clădirilor de patrimoniu, după repararea/modernizarea spitalelor. De asemenea, folosirea bugetului local pentru organizarea de evenimente culturale este pe locul patru în preferințele locuitorilor din Soroca, după programe de formare profesională pentru șomerii.

Aceasta este o informație foarte importantă pentru administrația publică locală pentru că semnalizează existența unor nevoi superioare ce țin de identitatea și mândrie locală sau nevoi de loisir sau artistice care sunt prioritate uneori unor nevoi de bază de tipul celor legate de mobilitate sau confortul asociat infrastructurii.

- Așa cum am anticipat din gradul bun de cunoaștere al conceptului de patrimoniu, populația municipiului Soroca au un nivel ridicat de conștientizare a importanței patrimoniului, indiferent de

nivelul de educație al respondenților (cu diferențe ne semnificative statistic).

- Importanța patrimoniului cultural este considerată de populația municipiului Soroca în relație strânsă cu dezvoltarea turismului și păstrarea identității și tradițiilor.

Beneficiile culturale și economice sunt conștientizate de marea majoritate a respondenților și aceste rezultate ar trebui să încurajeze atât investitorii, cât și reprezentanții administrației publice locale pentru dezvoltarea unor proiecte în parteneriat public-privat pentru a pune mai mult în valoare obiectivele de patrimoniu, pentru includerea în circuitele turistice și pentru o exploatare financiară adecvată, în acord cu principiile de conservare și preservare stabilite de specialiștii din domeniu.

- În funcție de categoriile de vârstă, se observă o cerere a segmentului populației tinere (18-34 ani) de investiții în infrastructură și serviciile culturale: la nivelul zonei regiunii Soroca, de exemplu, 89% dintre aceștia vor investiții în infrastructură culturală (muzee, expoziții, săli de spectacole), iar 66,4% optează pentru construirea unui centru cultural multifuncțional.

- În ceea ce privește tipurile de activități spre care populația ar dori să se îndrepte banii publici, cele mai mari procente s-au înregistrat pentru activități ce vizează protejarea și valorizarea patrimoniului cultural, respectiv dezvoltarea de programe educaționale în rândul elevilor cu privire la protecția patrimoniului cultural construit și activități de protejare, preservare sau reabilitare a patrimoniului aflat în stare de degradare.

- Importanța patrimoniului cultural este considerată de populația municipiului Soroca în relație strânsă cu dezvoltarea turismului și păstrarea identității și tradițiilor. Beneficiile culturale și economice sunt conștientizate de marea majoritate a respondenților și aceste rezultate ar trebui să încurajeze atât investitorii, cât și reprezentanții administrației publice locale pentru dezvoltarea unor proiecte în parteneriat public-privat pentru a pune mai mult în valoare obiectivele de patrimoniu, pentru includerea în circuitele turistice și pentru o exploatare financiară adecvată, în acord cu principiile de conservare și preservare stabilite de specialiștii din domeniu.

- La nivelul general, autoritățile locale sunt percepute de public drept responsabile pentru îngrijirea, sprijinirea sau finanțarea obiectivelor de patrimoniu, iar Ministerul Culturii este văzut ca fiind responsabil pentru îngrijirea, sprijinirea sau finanțarea instituțiilor publice de cultură, dar și pentru sprijinirea sau finanțarea artiștilor liber profesioniști din diferite domenii.

Pe de altă parte, din perspectiva publicului, mediul de afaceri ar trebui să fie responsabil de îngrijirea, sprijinirea sau finanțarea firmelor din domeniul cultural creativ.

- Populația municipiului Soroca conștientizează importanța culturii pentru dezvoltarea personală și a educației culturale, precum și impactul activităților artistice asupra economiei locale și naționale.

Potențialul creativ este așadar considerat un factor de dezvoltare locală și aceasta este o informație utilă atât pentru administrația publică locală cât și pentru mediul de afaceri sau eventualii investitori.

- O altă informație utilă din perspectiva politicilor și strategiilor de dezvoltare locală prin intermediul stimulării creativității este gradul mare de vizibilitate al artiștilor la nivelul regiunii Soroca, ceea ce înseamnă că se conștientizează nu numai capacitatea creativă de producție, ci și

importanța resurselor umane în procesul creativ.

- Gradul de vizibilitate al artiștilor este mai mare în rândul tinerilor și a persoanelor cu studii superioare și aceasta poate fi explicată prin prezența mai mare a acestor categorii în mediile culturale și creative, dar și rețeaua de prieteni și cunoscuți adiacentă consumului cultural.

- Se remarcă o deschidere relativă către culturi străine. Deschiderea spre interacțiuni sociale cu alți europeni este relativă, atracția fiind mai mare pentru bunuri culturale și nu neapărat pentru interacțiuni directe. Profilul persoanei deschise (foarte interesate) de interacțiunea cu oameni și elemente culturale europene este cel al tânărului (18-34 ani) cu studii superioare.

Faptul că acest profil este consumator principal de creații artistice oferă o informație utilă organizatorilor de evenimente culturale pentru diversificarea ofertei cu o componentă europeană.

- Interacțiunea multiculturală înregistrează procente ridicate pe teme referitoare la migrație (rude apropiate locuiesc într-o țară UE), elemente de gastronomie tradiționale specifice altor țări, dar și la relații de prietenie dezvoltate în alte țări europene. Interacțiunea culturală europeană se realizează preponderent prin intermediul filmelor artistice sau serialelor, dar și prin vizionarea de emisiuni ale posturilor TV europene.

- Limbile străine sunt folosite preponderent în dezvoltarea sau menținerea relațiilor sociale și sunt mai puțin utilizate la locul de muncă, unde engleza este principala limbă internațională utilizată. Gradul de satisfacție la calitatea vieții în municipiul Soroca este ridicat în ceea ce privește elemente de componente soft ale infrastructurii urbane (parcuri, străzi, viață culturală și securitate publică).

Satisfacția medie se manifestă în principal în relație cu componentele hard ale infrastructurii publice (situația clădirilor, facilitățile legate de practicarea sportului, accesul la oferta culturală sau calitatea sistemului de învățământ). Serviciile publice destinate grupurilor vulnerabile sunt aspecte urbane cu un grad mic de satisfacție.

- Ca și în cazul satisfacției referitoare la evenimentele culturale, profilul nemulțumiților include tinerii și persoanele cu studii superioare, în timp ce categoria mulțumiților cuprinde persoane mai în vârstă și cu mai puține studii.

- În ceea ce privește gradul de atractivitate, majoritatea respondenților au aprecieri pozitive despre orașul Soroca (oraș curat, cu fără multă poluare a aerului sau fonică, un oraș în care nu te plictisești, un oraș tânăr). Totuși aprecierile negative vizează în special bunăstarea și dezvoltarea economică exprimate prin dificultatea găsirii unui loc de muncă și rezidență pe termen lung, prin chirie sau achiziții imobiliare.

- Raportat la viața culturală a cartierelor, majoritatea respondenților preferă evenimente muzicale sau concerte, proiecții de film, festivaluri sau teatru. Formele culturale tradiționale de proximitate sunt pe următoarele locuri, cele mai puțin atractive fiind evenimentele din zona artelor vizuale sau dansului.

Analiza răspunsurilor de evaluare a satisfacției: menținerea în zona de confort

Analiza răspunsurilor pentru diferite scale de evaluare folosite în cadrul studiului relevă,

dincolo de aspecte ce țin de acordul sau dezacordul cu anumite afirmații, aprecieri privind satisfacția ș.a.m.d., relevă un public mai degrabă ezitant în a-și exprima convingător o opțiune în detrimentul alteia.

Cu alte cuvinte, publicul se prezintă ca evitând să aleagă pentru una din limitele scalelor (foarte puțin – foarte mult, de exemplu) și se situează de multe ori în zona de mijloc („nici-nici”). Lucrul acesta se întâmplă de obicei în situația în care populația nu are o opinie bine cristalizată cu privire la un subiect, dar poate fi corelată și cu alte cauze, precum obișnuința / saturația de a participa la sondaje de opinie.

Această situație sugerează faptul că populația municipiului și zonei regionale Soroca, este mai degrabă puțin obișnuită în a-și evalua comunitatea sau orașul (în multiplele lor dimensiuni), evenimentele care le marchează existența, propriile așteptări ș.a.m.d.. Ori, pentru a vorbi de o comunitate activă, cu potențial sporit de a se implica decisiv în viața culturală a orașului, este nevoie tocmai de cetățeni cu așteptări și orizonturi bine cristalizate, care pot fundamenta acțiuni de organizare și transformare ce necesită o bună canalizare a resurselor.

2.4. Concluzii și recomandări

Analiza valorilor și a consumului cultural în municipiul Soroca și zona regională

1. Valorile fundamentale ale populației

Pentru locuitorii municipiului Soroca, familia rămâne centrul vieții sociale și emoționale. Aceasta este urmată de educație și de nevoia de timp liber, asociat adesea cu odihna și relaxarea. Totuși, se observă o apreciere semnificativă și a muncii și prieteniei, elemente care conturează echilibrul dintre responsabilitățile zilnice și viața personală.

Un aspect important este ierarhia valorică în raport cu resursele materiale și cultura: banii sunt percepuți ca fiind mai importanți decât oferta culturală, în timp ce relațiile de vecinătate și comunitatea ocupă un loc mai puțin relevant, situându-se chiar sub nivelul credinței religioase. Această situație relevă o structură de priorități orientată mai degrabă spre nevoile individuale și familiale imediate decât spre participarea activă la viața comunitară.

2. Tendința spre individualism

Analiza comparativă cu zona regională scoate în evidență un fapt interesant: individualismul este mai accentuat în afara orașului decât în municipiu. În mediul rural, accentul se pune și mai mult pe gestionarea gospodăriei, pe activitățile personale și pe soluțiile individuale de rezolvare a problemelor cotidiene.

Această constatare are valoare practică pentru strategiile culturale și comunitare: dacă oamenii nu percep beneficiul apartenenței la comunitate, implicarea lor în acțiuni colective va fi

redușă. Prin urmare, atragerea lor spre valorile comunitare trebuie să se facă prin mijloace atractive, care să stimuleze apartenența și solidaritatea.

3. Utilizarea timpului și impactul asupra vieții culturale

Distribuirea timpului zilnic este un indicator esențial al modului în care oamenii se raportează la activități culturale. Majoritatea locuitorilor Sorociei își consumă resursele de timp în principal pentru muncă, treburi casnice și vizionarea programelor TV.

Dacă excludem orele dedicate somnului, se remarcă un deficit major de timp alocat relaxării active și activităților culturale.

În mediul rural, această situație este și mai evidentă: complexitatea gospodăriilor solicită mai multe ore de muncă domestică, ceea ce limitează drastic implicarea în activități publice.

Un paradox devine clar: deși educația ocupă locul al doilea în topul valorilor declarate, timpul dedicat activităților educaționale este extrem de redus. Tot astfel, deși familia are importanță maximă în ierarhia valorilor, contactul efectiv cu rudele sau implicarea în îngrijirea apropiaților rămâne foarte scăzut. Toate aceste aspecte confirmă o tendință de retragere în sfera individualului și a imediatului.

4. Consumul cultural în spațiul domestic

În lipsa unor stimulente comunitare, majoritatea oamenilor preferă să își petreacă timpul liber acasă. Activitățile cele mai frecvente sunt vizionarea programelor TV, ascultarea muzicii sau a radioului și urmărirea de filme. Acestea sunt practici zilnice pentru o proporție foarte mare a populației (între 60% și 90%).

Acest model de consum arată o orientare clară spre produse culturale de tip vizual și digital, ușor de accesat, cu un nivel estetic simplificat. Este vorba despre cultura de masă, caracterizată de uniformitate și de o diversitate redusă. În timp, predominanța acestui tip de consum poate diminua interesul pentru formele culturale complexe și capacitatea de a înțelege mesaje artistice sofisticate.

Totuși, există și o categorie distinctă de locuitori care adoptă un comportament cultural „omnivorist”, combinând mai multe tipuri de experiențe: educaționale, recreative, creative sau de distincție socială. Aproximativ 7,4% dintre locuitorii Sorociei se implică zilnic în activități creative, ceea ce reprezintă un potențial semnificativ pentru dezvoltarea unor programe culturale interactive și participative.

5. Preferințe muzicale și cinematografice

Gusturile culturale ale populației arată diferențieri clare în funcție de vârstă și educație.

Muzică: majoritatea locuitorilor preferă genuri accesibile precum muzica populară și muzica ușoară sau pop internațional. Tinerii sub 35 de ani sunt atrași de genuri mai moderne (electronică, rock, jazz), în timp ce persoanele de peste 50 de ani se orientează spre muzică clasică și populară.

Filme: preferințele sunt dominate de comedii și filme de acțiune sau aventură, ceea ce confirmă orientarea spre divertisment facil și accesibil.

Aceste alegeri conturează două mari categorii de consumatori culturali: pe de o parte, cei ancorati în tradiție și forme clasice, iar pe de altă parte, tinerii care adoptă un consum diversificat și eclectic.

6. Participarea la viața culturală publică

Cei mai activi participanți la evenimente culturale publice sunt tinerii. În comparație cu media națională, populația Sorociei are o probabilitate mai mare de a merge la teatru, chiar dacă mai mult de jumătate declară că nu o fac niciodată. În topul practicilor culturale se află vizitarea obiectivelor de patrimoniu restaurate și participarea la evenimente organizate de instituțiile de cultură.

Este interesant faptul că există diferențe între notorietatea instituțiilor culturale, frecvența consumului și nivelul de satisfacție al publicului. Deși aproape 60% dintre locuitori consideră oferta culturală diversă și atractivă, un procent asemănător de persoane (peste 50%) o descriu ca repetitivă sau învechită. Această polarizare se explică prin structura socio-demografică a populației, care influențează modul de raportare la cultură.

7. Direcții de dezvoltare și priorități

În ceea ce privește utilizarea fondurilor publice, locuitorii Sorociei consideră că prioritatea cea mai mare trebuie să fie protejarea patrimoniului cultural. Se solicită, de asemenea, programe educaționale dedicate elevilor, care să îi învețe despre importanța conservării patrimoniului construit. O altă direcție majoră este investiția în restaurarea și prezervarea obiectivelor aflate în stare de degradare.

Aceste opțiuni arată clar dorința comunității de a păstra și de a valorifica moștenirea culturală, dar și nevoia de a educa noile generații în spiritul respectului pentru tradiție și patrimoniu.

3. Direcțiile de acțiune

3.1. Direcțiile de acțiune coroborate cu Strategia de Dezvoltare Socio-Economică Soroca

Conceptul de “Oraș Cultural” ca parte integrantă a Strategia de Dezvoltare Socio-Economică Soroca, a fost proiectat prin intermediul a cinci direcții de acțiune, din care se vor dezvolta axele prioritare de programare.

Responsabilitatea implementării acestor direcții și axe aparțin deopotrivă administrației publice și societății civile într-un efort comun susținut, un parteneriat pe termen mediu și lung

asumat pentru și în folosul culturii, astfel respective avem:

Direcțiile de acțiune determină îndeplinirea obiectivelor specifice pentru 2026-2031, respective avem:

Axe de acțiune SDS-E Soroca	Transpunerea obiectivelor specifice	Transpunerea obiectivelor operaționale
Investim în CULTURĂ	Îmbunătățirea gamei, a diversității ofertei culturale, inclusive prin intermediul cooperării transfrontaliere. Conturarea mai fermă a profilului național și internațional al orașului prin intermediul culturii	Stimularea unor programe culturale extinse de o calitate artistică deosebită
		Asigurarea existenței unei dimensiuni europene puternice a programelor culturale și a cooperării transnaționale
		Promovarea orașului și a programului său cultural
		Îmbunătățirea perspective internaționale a rezidenților
		Dezvoltarea infrastructurii culturale
CULTURA pentru comunitate	Extinderea accesului și a participării la cultură	Implicarea unor categorii largi de public și de părți interesate în pregătirea și punerea în aplicare a programului cultural
CULTURA liberă		Crearea unor oportunități pentru o gamă largă de cetățeni de a asista sau de a participa la evenimente culturale
Mobilizare pentru CULTURĂ	Consolidarea capacității sectorului cultural și a legăturilor sale cu alte sectoare	Dezvoltarea competențelor, a capacităților și a guvernanței sectorului cultural
Soluții inteligente pentru CULTURĂ		Stimularea parteneriatelor și a cooperării cu alte sectoare

Oportunitatea participării în competiția EU4Culture a determinat definirea unei strategii pentru cultură care să răspundă cerințelor și tendințelor comunității europene.

Direcțiile și axele strategice de acțiune și de programare care promovează activități și manifestări culturale deschid oportunitatea pregătirii de către municipiul Soroca a strategiei pentru cultură, și a unui document integrat care își propune să refacă în municipiul Soroca un agent dinamic de exprimare culturală.

Strategia reprezintă un angajament asumat, o declarație de susținere și implicare voluntară,

fiind primul act major de responsabilizare pentru cultură demonstrat de autorități.

În cadrul direcțiilor și axelor strategice de programare particularizate pentru municipiul Soroca au fost înglobate acțiuni, programe și proiecte culturale pentru perioada 2026-2031, facilitând îndeplinirea unor obiective specifice demne de o capitală europeană a culturii.

Obiective strategice

Instituțiile publice de cultură trebuie să aibă în vedere următoarele obiective strategice:

- Cunoașterea nevoilor, preferințelor, așteptărilor și a practicilor de consum specifice diverselor segmente ale populației;
- Proiectarea ofertei culturale în funcție de acești indicatori de consum;
- Identificarea celor mai adecvate și eficiente căi de difuzare a bunurilor și serviciilor culturale;
- Stimularea comunicării dintre creatori și publicul consumator;
- Promovarea creativității artistice;
- Realizarea unor programe și proiecte cu impact direct în Soroca și zona regională.

3. 1. Axele strategice

Axele strategice propuse pentru conținuturile culturale au avut ca punct de pornire analizele desfășurate asupra programelor desfășurate până și în prezent în municipiul Soroca.

Pentru unele segmente s-au făcut estimări de continuare, iar altele au fost considerate ca fiind necesar de a fi implementate în perioada următoare.

Cele mai multe dintre propuneri au venit în urma consultărilor-chestionar, desfășurate în perioada septembrie 2025 cu luarea în considerare a aprecierilor pozitive, sau mai puțin pozitive față de anumite categorii de evenimente.

Evaluarea calității ofertei culturale locale (distribuție pe categorii de vârstă)

<i>Cum apreciați calitatea ofertei culturale a instituțiilor locale din Municipiul Soroca? (răspuns multiplu)</i>	18-34 ani	35-49 ani	50-64 ani	65 ani și peste
Este actuală, diversă	37,7%	37,4%	43,1%	50,3%
Este antrenantă	17,9%	28,1%	21,8%	18,9%
Este repetitivă	40%	29,3%	35,3%	28,9%
Este învechită, nu ține pasul cu tendințele	23,6%	17,8%	15,6%	12,2%
TOTAL	100%	100%	100%	100%

Studiul de consum a fost principalul instrument de evaluare a gradului de impact a programelor și proiectelor desfășurate până în prezent, constituind totodată un reper pentru propunerile care nu au fost încă puse în practică. Din tabelul de mai sus se poate observa cum opiniile se diferențiază radical funcție de grupele de vârstă.

În timp ce categoriile 18-34 de ani consideră oferta culturală actuală ”repetitivă”, cei de 50 de ani și peste, o consideră actuală și diversă. Aceste cifre trebuie corelate și cu cele ale frecvenței

de participare întrucât vârstele 50+ au o practică de consum moderată spre foarte rară.

Așa cum era de așteptat, cele mai scăzute valori de apreciere de ”învechit” se înregistrează la categoriile de vârstă 65 de ani și peste, justificate de modurile nostalgice de consum activate de motoare de rememorare.

S-a pornit de asemenea de la ideea că programele culturale dezvoltate pentru municipiul Soroca reprezintă o oportunitate extraordinară pentru municipiu de a-și construi legături mai puternice atât la nivel național cât și cu Europa, și de a susține sentimentul de apartenență a locuitorilor la spațiul și cultura europeană prin re poziționarea sa pe harta culturală europeană.

Propunerile pentru aceste axe au pornit de la decizia autorităților de asumare a centralității culturii și a dialogului intercultural, prin diversificarea ofertei culturale, accentuarea dimensiunii participative a acesteia și prin dezvoltarea unei oferte spațial descentralizate, policentrică și incluzivă.

Aceasta va permite nu numai regândirea și reconfigurarea modului de relaționare interumană, la nivel individual, comunitar și societal, dar va determina și o nouă paradigmă de guvernare culturală.

Patrimoniul și diversitatea tradițiilor care reprezintă esența moștenirii culturale și identitate a municipiului Soroca și care de altfel, reprezintă una din caracteristicile semnificative ale culturii locale, se vor îmbina cu ofertele creative și artistice contemporane pentru a configura împreună o moștenire de durată, care să celebreze în egală măsură permanențele și inovarea.

O provocare importantă în configurarea axelor principale de acțiune pentru programele culturale menite să susțină municipiului Soroca în aderarea la rețeaua EU4Culture, a fost aceea de a evita elitismele de orice natură, care ar putea să creeze fragmentări, izolări sau excluțiuni.

Municipiului Soroca ca membru al rețelei EU4Culture trebuie să fie rezultatul convergenței eforturilor și programelor anilor precedenți meniți să creeze un ”ecosistem creativ local” în care inovarea, experimentul, cercetarea de noi forme de expresie artistică se îmbină cu prezervarea și valorizarea moștenirii culturale, inclusiv prin noi modalități de abordare a acesteia.

Astfel, contextul și capacitățile culturale și creative locale cultural sunt reunite pentru a deveni un instrument funcțional, un element central în arhitectura de dezvoltare și transformare a orașului – un oraș care își asumă, își respectă și valorifică moștenirea multiculturală dar care îmbrățișează viitorul și evoluția.

Axele de acțiune sunt concepute astfel încât să determine o participare activă a locuitorilor în configurarea și asumarea apartenenței nu la un spațiu geografic, ci la un spațiu cultural și creativ, dinamic și divers, în care nu numai se locuiește, ci se trăiește – plenar, creativ, în armonie cu patrimoniul cultural și natural.

Propunerile au fost grupate pe acronimul S.O.R.O.C.A. pentru a pune în evidență mai ușor ordinea conceptuală și pentru a facilita procesul de comunicare și promovare publică, dar și pentru a da câteva elemente constructive de bază pentru o strategie Marketing.

Abordarea MARKETING va fi esențială în procesul de viitoare implementare a prezentei Strategii, întrucât modul și mijloacele vor trebui să fie de natură CULTURALĂ, evitându-se cu

obstinație un marketing superficial de tip comercial. Finanțarea proiectelor prin aceste axe de programare se va realiza prin constituirea de fonduri dedicate, ce vor fi alimentate atât din bugetele autorităților locale (inclusiv de la bugetul de stat) cât și prin contribuții voluntare și sponsorizări.

În acest sens, autoritățile responsabile vor adopta un cadru normativ specific, care să aibă în vedere principiile de transparență, predictibilitate, egalitate de acces și tratament și deschidere către noii actori din domeniu.

Orientarea către atingerea obiectivelor culturale stabilite pentru municipiul Soroca precum și a priorităților transversale specifice este esențială și în acest context trebuie să se aibă în vedere atât diversificarea ofertei culturale pentru atragerea de noi categorii de publicuri și creșterea consumului cultural cât și satisfacerea nevoilor culturale ale rezidenților.

Finanțarea în regim de "matching funds" va fi preponderentă, în acest fel asigurându-se nu numai responsabilizarea actorilor culturali care derulează proiectele ci și, mai ales, implicarea mai largă a actorilor economici și a comunității.

În acest sens, intervenția autorităților se va concentra pe încurajarea solicitanților de a-și construi campanii de crowdfunding și, acolo unde este posibil, și de crowdsourcing, care ar putea astfel impulsiona o participare mai activă și mai implicată a comunității și ar reprezenta și un indicator al interesului publicului.

Întreaga metodologie și cu precădere criteriile de selecție vor fi elaborate cu participarea tuturor stakeholderilor, pentru a se asigura atât o reală guvernare democratică cât și o implicare reală a stakeholderilor și o creștere a interesului și motivării locuitorilor de a participa nu numai la procesul decizional, ci și la oferta culturală dezvoltată pe aceste baze.

Selectarea proiectelor se va face pe bază de competiție deschisă, accesibilă în condiții de egalitate de tratament tuturor solicitanților eligibili. Procesul de selectare va fi încredințat unor experți independenți, în sistem de peer-review, pe baza criteriilor elaborate.

Axele strategice de acțiune și de programare pentru Strategia Culturală SOROCA sunt sintetizate prin acronimul S.O.R.O.C.A. care încapsulează astfel liniile de forță pe care se va articula dezvoltarea.

Strategia Culturală a municipiului **Soroca** se articulează în jurul acronimului **S.O.R.O.C.A.**, care reflectă direcțiile majore de dezvoltare culturală și comunitară:

S – Solidarity (Solidaritate) Consolidarea coeziunii sociale prin cultură, implicând toate comunitățile etnice și sociale din Soroca. Cultura devine un liant între grupuri și generații, încurajând incluziunea și respectul reciproc.

O – Originality (Originalitate) Promovarea și valorificarea patrimoniului unic al Sorociei – Cetatea Medievală, tradițiile rome, evreiești și ucrainene, faleza pe Nistru – ca elemente identitare care diferențiază orașul la nivel național și internațional.

R – Revitalization (Revitalizare) Reanimarea spațiilor culturale și urbane prin evenimente, festivaluri și proiecte creative. Punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, a spațiilor publice

și a falezii Nistrului ca zone de interacțiune culturală.

O – Openness (Deschidere) Deschiderea către cooperări internaționale și parteneriate culturale transfrontaliere, dar și integrarea municipiului Sorocii în rețele europene de cultură și creativitate.

C – Creativity (Creativitate) Stimularea industriilor culturale și creative, susținerea tinerilor artiști, a meșteșugarilor și a antreprenoriatului cultural, prin centre de creație, ateliere și programe educative.

A – Accessibility (Accesibilitate) Creșterea accesului tuturor locuitorilor la viața culturală prin digitalizare, programe pentru tineri și vârstnici, dar și prin adaptarea infrastructurii culturale pentru persoane cu nevoi speciale.

Continuând demersurile municipiului Soroca privind dezvoltarea unei imagini solide ca destinație culturală și turistică la nivel internațional prin intermediul strategiei de brand și în corelație cu identitatea verbală turistică a regiunii Soroca "SOROCA BE.LIVE IT" axele strategice de acțiune și de programare sunt concepute pentru a fi adresate și audienței internaționale, subliniind multiculturalismul unui oraș clădit pe această valoare datorită influențelor istoriei înlesnind cooperarea în cadrul proiectelor care punctează dimensiunea culturală a municipiului Soroca.

Brandul turistic regândit al municipiului Soroca relevă o atitudine existențială prin folosirea "a fi" (BE), completată de o dimensiune interactivă a sintagmei "a trăi" (LIVE IT). Sintagma "BE.LIVE IT" s-ar putea traduce prin "Fii și Trăiește Soroca". Secundar, jocul de cuvinte astfel creat (BE.LIVE IT), devine fonetic "Believe it", care stabilește astfel promisiunea făcută turistului "Crede în Soroca".

	ACTION	RESULTS	DESCRIPTION
Solidarity	Strengthening social bonds & cultural solidarity	Bridges between ethnic groups Cooperation between generations Social cohesion through cultural event	Solidarity through culture: Involving all communities (romi, ucraineni, evrei, moldoveni) Promoting intercultural dialogue Culture as a tool for inclusion
Originality	Promoting roots & uniqueness of Soroca	Highlighting the Medieval Fortress, Nistru, and crafts Recognition of minority traditions Building a distinct cultural brand	Originality for the future: Valorizing tangible & intangible heritage Showcasing multicultural identity Positioning Soroca as a cultural landmark
Revitalization	Reviving spaces & heritage through culture	Active cultural centers and public spaces More festivals, fairs, and creative hubs Community engagement in historical areas	Revitalization by culture: Transforming urban spaces into cultural arenas Restoring monuments and historical sites Cultural events as drivers of urban regeneration
Openness	Expanding opportunities & exchanges	Partnerships with Romania & Ukraine Integration in European cultural networks More exchanges for youth & artists	Openness through culture: Cross-border cooperation European projects and cultural mobility A city connected to regional and global flows
Creativity	Empowering creators & innovators	Development of creative industries Support for young artists and artisans	Creativity as a driver: Training and cultural entrepreneurship Ateliers, workshops, start-ups

		New cultural enterprises	in arts & crafts Encouraging innovation in cultural expression
A ccessibility	Ensuring access & inclusion for all	Digital archives and online culture Inclusive programs for youth & elderly Accessible infrastructure	Accessibility for culture: Smart solutions for learning & sharing heritage Inclusive design in cultural venues Culture open to everyone, without barriers

Axa strategică de acțiune **Solidarity** are în vedere potențarea dimensiunii coezive și transfrontieră a culturii și, în același timp realizarea unui nou model de guvernare culturală, prin configurarea unei alte paradigme a relațiilor cu toți stakeholderii și cu celelalte sectoare socio-economice.

Astfel, în cadrul acestei axe se vor avea în vedere proiectele care au relevanță pentru realizarea de legături durabile între sectoarele cultural-creative și sectoarele educaționale astfel încât să se susțină direcții esențiale precum educația culturală și artistică atât pentru copii și tineri, cât și pentru adulți prin proiecte dedicate de educație non-formală și life-long learning, care să permită atragerea de noi categorii de publicuri către consumuri culturale.

Vor fi de asemenea susținute proiectele care vor stabili legături cu sectoarele economice, pentru dezvoltarea de abordări creative transdisciplinare prin care SCC pot contribui la dezvoltarea inteligentă (smart development) a orașului.

Parteneriatul cu autoritățile locale și comunitatea sunt esențiale în configurarea unui nou model de guvernare culturală, astfel încât locuitorii să participe activ la formularea politicilor culturale și la configurarea ofertei culturale care să le satisfacă nevoile explicite sau estimate și care să contribuie la creșterea calității vieții și a locuirii în municipiul Soroca și în zona regională.

Astfel, vor fi susținute proiectele care au în vedere conștientizarea la nivel individual în această direcție și care promovează dimensiunile participative ale relației dintre "guvernantul local" și "guvernul".

Punțile sunt cele care permit ieșirea din enclave, stabilirea de legături în afara "cetății". Vor fi astfel sprijinite acele proiecte care susțin această abordare, prin care municipiul Soroca cultural și creativ își deschide "porțile cetății", dar și își trimite și emisari pentru a strânge legăturile culturale și artistice intracomunitare locale, pentru a dezvolta cooperarea transnațională și pentru a intra într-un circuit european de schimburi de valori culturale, de cunoaștere și de respect mutual.

Axa strategică de acțiune va susține proiectele care vizează activarea sinergiilor inter- și intracomunitare și crearea de legături între acestea (bonding).

De fapt, axa strategică își propune să susțină proiectele de natură să revigoreze comunicarea intra- și mai ales intercomunitară, între diversele minorități prin susținerea unei oferte culturale diversificate și descentralizate, în care cultura, valorile, creativitatea sunt împărtășite nu numai prin raportare la centru ci prin realizarea unui model relațional policentric.

Astfel, se vor putea crea/recrea legăturile între comunități și se vor susține relațiile interculturale cu orașele și regiunile europene, relații care vor deveni, în mod tradițional, unul din elementele de marcă ale municipiului Soroca.

Axa strategică de acțiune **Originality** are în vedere aducerea în prim plan a patrimoniului și a potențialului cultural și creativ local și a legăturilor europene ale acestuia.

Este un demers cu o puternică dimensiune participativă, care își propune să potențeze valorile coezive ale culturii, patrimoniului și creativității.

Astfel, vor fi susținute proiecte culturale care prezintă aspecte inedite sau uitate ori aparent lipsite de strălucire sau specifice unui grup din istoria, tradițiile și cultura trecută și prezentă, inclusiv experimentele culturale, creativitatea de nișă, abordările multi- și transdisciplinare.

În egală măsură în cadrul acestei direcții vor fi susținute proiectele care vizează dimensiunea europeană și transfrontieră a patrimoniului cultural a municipiului Soroca.

În acest context vor fi susținute și proiectele de cercetare sociologică, culturală sau de altă natură inclusiv documentarea audiovizuală și inventarierea patrimoniului cultural intangibil.

Vor fi de asemenea sprijinite proiectele care exprimă abordările creative contemporane ale artiștilor și creatorilor aflați la început de drum (debuturile), a celor deja consacrați sau amatori. Activarea potențialului cultural și creativ al artiștilor se va putea realiza, de asemenea, prin configurarea unui sistem de burse, granturi și rezidențe artistice.

În egală măsură, vor fi susținute proiectele care vizează pregătirea și/sau susținerea antreprenoriatului în sectoarele industriilor culturale și creative, dar și stimularea dezvoltarea serviciilor socio-culturale.

Patrimoniul natural reprezintă un avantaj competitiv prin facilitarea diversității culturale și manifestări complexe care îmbină sportul, mișcarea și cultura.

Fiind un "oraș verde" prin excelență se va încuraja dezvoltarea de trasee culturale realizate prin intermediul drumețiilor. Îmbinarea culturii cu manifestări sportive va crește atractivitatea orașului și a zonei regionale, participând totodată la promovarea unui stil de viață sănătos.

Axa strategică de acțiune **Revitalization** vizează, pe de o parte, activarea locuitorilor și a actorilor schimbării și, pe de altă parte, susținerea explorării de către aceștia a experimentelor artistice, a inovării, a noilor forme și modalități de interacțiune cu locuitorii, cu alte cuvinte o participare activă la viața culturală și, pe cale de consecință, la viața "cetății".

Această axă strategică de acțiune este fundamentată pe rezultatele Studiului de Consum și Practici Culturale realizat în septembrie 2025 care evidențiază dorința tinerilor (18-34 ani) pentru diversitate și reconstrucție culturală, aceștia reprezentând în fapt, eșantionul cel mai reprezentativ pentru anul 2025.

Actorii schimbării sunt locuitorii municipiului Soroca, indiferent dacă viața profesională îi pune sau nu în postura de decident public.

Trecerea de la o acceptare pasivă la o participare activă și în cunoștință de cauză (informed) este un pas esențial în configurarea unei noi paradigme de guvernare culturală iar această activare este esențială pentru municipiul Soroca în care locuitorii și-au pierdut treptat sentimentul de apartenență la oraș și la semnificațiile sale culturale, fie ele istorice fie contemporane.

Proiectele care vor fi finanțate prin această axă strategică de acțiune și de programare își vor circumscrie obiectivele acestui demers, în care cultura, sub diferitele sale forme, activează și potențează actorii schimbării și, evident, schimbările de abordare și perspectivă în ceea ce privește valorizarea capitalului cultural și uman pentru noua viziune a municipiului Soroca:

- Cetățeni/rezidenți;
- Actori culturali ai schimbării;
- Experimente și explorări de noi forme de expresie și comunicare culturală și artistică;
- Tradițiile ca factor de înțelegere și potențare a schimbării către o nouă identitate culturală;
- Regenerare prin cultură.

Pe de altă parte, situația specifică a municipiului Soroca impune cu necesitate acordarea unei atenții sporite categoriei tinerilor adulți – cei care consideră orașul ca "o rampă de lansare", ca "un loc din care se pleacă după terminarea studiilor" nu numai din lipsă de oportunități, dar și din cauza relativei îmbătrâniri a ofertei culturale.

Activarea lor ca actori ai schimbării este nu numai de dorit, ci o necesitate vitală. Ca atare, vor fi susținute proiectele care vizează această abordare.

Se vor avea de asemenea în vedere, în cadrul acestei direcții de acțiune, inclusiv proiecte de cercetare vocațională, organizarea de conferințe, seminarii, workshop-uri și proiecte de formare/reconversie profesională (e.g. pentru animatori culturali ca actori ai schimbării).

În același timp, axa de programare va finanța proiecte care vor susține laboratoare de cercetare și ateliere de creativitate, care să activeze și să potențeze creativitatea și spiritul artistic al rezidenților și care să contribuie astfel la educația culturală a acestora și la creșterea participării lor la viața culturală. Formele variate și inovatoare de mobilizare pentru cultură vor fi eligibile spre finanțare și încurajate prin toate formele de educație continuă.

Axa strategică de acțiune **Openness** vizează o direcție de acțiune care vorbește despre împărtășirea valorilor și creativității prin soluții inteligente, transmiterea de cunoștințe peste generații prin digitizare.

Openness are în vedere comunicarea și sinergiile dintre comunități și împărtășirea valorilor și creativității, interculturalitate, transmiterea de cunoștințe și crearea de legături prin intermediul tehnologiei actuale și în pas cu evoluția acesteia. "Openness" este simbolul momentului datorită impactului rețelelor de socializare în viața noastră, prin intermediul acestuia fiind instrumentat procesul de a "împărtăși" instantaneu impresia estetică la nivel virtual.

Transmiterea de cunoștințe, explorarea creativității, schimburile de experiență, au, toate, nu numai o dimensiune locală ci și o puternică dimensiune transnațională, europeană.

Se va acorda o atenție deosebită evoluției suportului inteligent și instrumentelor aferente manifestărilor culturale, crearea unor punți între generații prin intermediul tehnologiei, prin proiecte inovatoare care îmbină tehnologia și cultura. Astfel, prin stimularea creativității culturale prin tehnologie și inovare, direcția respectivă implică activități educative.

Municipiul Soroca a demonstrat de-a lungul istoriei preocupări pentru inovare și pentru utilizarea responsabilă a resurselor. Este un municipiul care a îmbrățișat tehnologia adoptând soluții eficiente și optimizând consumul la nivelul infrastructurii prin ample lucrări de reconfigurare a rețelelor de electricitate, apă și agent termic, transport ș.a.

În contextul de mai sus, municipiul Soroca își asumă responsabilitatea implementării de soluții inteligente pentru cultură și pentru utilizarea responsabilă a resurselor culturale, prin:

- digitalizare - responsabilitate pentru conservarea patrimoniului și facilitarea educației culturale prin instrumente moderne, atractive prin interfețe prietenoase și interactivitate, instrumente frecvent utilizate în societatea actuală (ex. aplicații Android);
- soluții de utilizare smart a resurselor, reducerea costurilor și protejarea mediului (ex. soluțiile de iluminat pentru monumente respectă normele de protecția mediului incluzând soluții de captare de "energie verde" -solară și eoliană);
- încurajarea experimentului și manifestărilor neconvenționale care permit reciclarea anumitor deșeuri prin prelucrarea artistică;
- conectare prin cultură;
- promovare exponențială a culturii prin mediul www.

Pentru toate aceste proiecte se va impune însă, cu necesitate, utilizarea noilor tehnologii de informare și comunicare și diseminarea conținuturilor și a rezultatelor în formate digitale accesibile

tuturor categoriilor de publicuri.

Axa strategică de acțiune **Creativity** are în vedere creativitatea prin și pentru cultură a municipiului Soroca și a zonei regionale printr-un proces de dezvoltare organic, etapizat.

Astfel, prin proiectele ce vor fi susținute în cadrul acestei axe strategice de acțiune și programare se dorește ca locul/locurile "în care nu se întâmplă nimic" să devină locuri de celebrare a creativității, inovării și talentului artistic, locuri de revalorificare a tradițiilor și patrimoniului și, mai ales, locuri pline de energie socială, care astfel să contribuie la creșterea calității locuirii și la dezvoltarea apetenței pentru cultură a rezidenților și deci, a unui consum cultural diversificat.

În susținerea acestei axe strategice de acțiune și de programare, autoritățile locale își propun dezvoltarea infrastructurii culturale a municipiului Soroca așa cum este precizat în cadrul obiectivelor operaționale, atât prin reabilitarea unor monumente cultural-istorice și modernizarea actualii infrastructuri cât și prin realizarea unor noi incinte culturale multifuncționale în foste spații nefuncționale.

Oferta găzduită în aceste noi spații se va conjuga cu ofertele găzduite de infrastructura culturală deja existentă precum și cu ofertele care vor avea în vedere spații alternative, neconvenționale și o nouă relaționare cu publicul. În acest sens, printre proiectele care vor fi susținute vor fi:

- evenimente în spații neconvenționale în care publicul va lua contact cu experimente artistice, noi forme de expresie și care vor fi susținute prin noi abordări ale relației artist – public;
- evenimente în aer liber beneficiind de patrimoniul natural și patrimoniul cultural;
- evenimente de tip "street art";
- caravane literare și cinematografice;
- organizarea de tabere de creație – arte vizuale – și amplasarea lucrărilor realizate, pe perioade determinate, în spațiile publice ale orașului și ale municipiului Soroca;
- organizarea de trasee culturale pentru a explora părți cunoscute și mai puțin cunoscute ale patrimoniului cultural și natural al municipiului Soroca și zonei regionale.

Se au de asemenea în vedere concursuri de soluții, ateliere/rezidențe de creație, colocvii etc., care să antreneze artiștii pentru ca, împreună cu locuitorii să identifice și să propună cele mai interesante soluții pentru animarea și ambientarea culturală a cartierelor.

Propunerile artistice astfel rezultate vor fi incluse în finanțarea oferită, în funcție de tematicile respective.

În esență, axa strategică respectivă își propune ca, prin proiectele pe care le va finanța, să schimbe spațiul public, nu numai ca aspect, ci și ca parte a unei noi viziuni în ceea ce privește relația rezidenților cu orașul, calitatea locuirii și diversificarea ofertei culturale.

"Revărsarea" culturii către marginea orașului și zona regională va implica evenimente care să stimuleze creativitatea inclusiv la nivelul periferiei, să înfrumusețeze orașul (cartierele), să dezvolte empatii de apartenență urbană la copiii și tinerii municipiului Soroca prin potențarea simțului artistic

și estetic (street dance, street fashion, street drawing).

Competiții care să ducă la descoperirea talentelor, evenimente și care oferă o alternativă pentru reinventarea personală, pentru recalibrarea destinului și combaterea violenței și delincvenței în rândul copiilor și adolescenților.

Axa strategică respectivă reprezintă ocuparea orașului și a zonei regionale prin și pentru cultură dar și deschiderea oportunităților pentru crearea de locuri de muncă în sectorul cultural.

Creatorii și profesioniștii culturii vor fi antrenați în programele de formare culturală și implicați în toate formele de învățământ vocațional. Totodată se are în vedere garantarea liberului acces la cultură inclusiv de către cei aflați în risc de excluziune socială sau în situații de risc, respectând și protejând demnitatea umană.

Printre acestea, categoria persoanelor în vârstă, mai ales a celor din mediul peri-urban /rural necesită o atenție deosebită și se vor susține cu prioritate proiecte care se adresează în mod explicit acestei categorii.

Așadar, proiectele care vor fi finanțate prin axa de programare respectivă vor avea în vedere cu prioritate:

- Dimensiunea participativă: se vor încuraja colaborările interdisciplinare și se vor susține programe de cercetare care vor monitoriza beneficiile manifestărilor culturale în ameliorarea unor stări de fapt.
- Programe culturale pentru integrarea persoanelor cu dizabilități, persoane de vârstă a treia, persoanelor private de libertate și pentru copii și tinerii aflați în situații deosebite conform cauzisticii identificate în cadrul capitolului destinat Priorităților transversale.

Axa strategică de acțiune **Accessibility** își propune să ofere o platformă de acțiune și exprimare pentru rezidenți, minorități precum și altor actori culturali.

Valorizarea și prețuirea vocilor trecutului și prezentului, ale locuitorilor și artiștilor și încurajarea inițiativelor creative pe toate palierele de acțiune culturală sunt importante în contextul prezentei strategii pentru a construi veriga lipsă în modul în care acțiunile autorităților ajung la cetățeni iar aceștia pot oferi un feed-back util.

Poveștile necunoscute ale comunităților, tradițiile mai puțin cunoscute, mai puțin utilizate sau uitate vor putea fi astfel cunoscute prin culegerea, repertorierea și valorizarea patrimoniului intangibil al acestor comunități precum și prin proiecte care să se adreseze direct oamenilor.

Axa de programare respectivă propune totodată și înțelegerea diversității culturale, a dialogului, nu numai ca un scop de atins ci și ca un proces continuu, ce trebuie integrat în cotidianul organizațiilor și instituțiilor și prin care sunt aduse la lumină narațiuni și înțelesuri împărtășite care pot genera, la rândul lor, noi conținuturi care să îmbogățească viața culturală.

Această axa strategică de acțiune va susține recuperarea memoriei zonei și sentimentul de apartenență comunitară având astfel puternice valențe coezive dar, mai ales, va permite noilor locuitori ai municipiului Soroca să-și cunoască și să-și înțeleagă orașul în care au ales să trăiască, să-

și definească și să-și asume apartenența la cultura și istoria municipiului Soroca, ca parte a culturii și istoriei europene.

Un alt aspect de egală importanță este acela de a susține exprimarea în spațiul public a creatorilor și artiștilor contemporani, a experimentului, inovării și căutării de noi forme de expresie artistică. Vocile lor sunt esențiale pentru dezvoltarea culturală armonioasă a municipiului Soroca și, în acest context, nevoia de relaționare cu publicul este evidentă.

Astfel, de programare respectivă va da voce atât nevoilor și aspirațiilor cetățenilor cât și celor ale actorilor culturali.

Vor fi susținute atât proiecte de cercetare antropologică, etnologică, artistică, cât și proiecte menite să aducă publicului, printr-o varietate de platforme și modalități de comunicare (cu precădere din domeniul noilor media), poveștile și patrimoniul tradițiilor al bunicilor și aspirațiile creative ale nepoților.

În esență, axa strategică de acțiune respectivă își propune să contribuie la realizarea unei societăți coezive și, în egală măsură, să "întărească" comunitatea în (re)descoperirea și asumarea propriei identități locale în extraordinara sa diversitate, între vechi și nou, între tradiție și experiment.

3. 2. Priorități transversale

În această secțiune sunt prezentate pe scurt acele abordări strategice identificate ca fiind prioritare pentru municipiul Soroca în contextul aderării la rețeaua EU4Culture și care prin însăși natura lor, trebuie să se regăsească, explicit sau implicit, ca priorități în toate axele de programare culturală prezentate în capitolul precedent.

Astfel, dacă axele de programare identifică anumite aspecte esențiale care derivă din obiectivele generale și specifice proprii programului EU4Culture și circumscriu acestora prioritățile de finanțare a proiectelor culturale, prioritățile transversale sunt comune tuturor axelor de programare și vor trebui avute în vedere la stabilirea criteriilor de evaluare și selecție a proiectelor culturale.

Tinerii – cu, pentru și despre ei

În cele ce urmează vom utiliza termenul de "tineri" pentru a desemna nu numai strict această categorie demografică așa cum este ea definită în mod tradițional (tineri – "tineri adulți" cu vârsta cuprinsă între 14 și 25 de ani și "tineri de vârstă mijlocie" cu vârsta între 26 și 35 de ani), ci extinzându-l și la copiii sub 14 ani.

Din perspectiva noastră, tinerii sunt una din cele mai importante părți ale capitalului uman al municipiului Soroca, componentă esențială în trama societală și în (re)definirea identității acestui

oraș. Astfel se profilează următoarele aspecte importante:

- Rata de ocupare a tinerilor este în jurul valorii medii a ratei de ocupare pe țară;
- Participarea tinerilor la activitatea economică se caracterizează prin vulnerabilitate și marginalizare (majoritatea lor sunt salariați sau lucrători în propriile afaceri familiare);
- Peste 70% din populația tânără ocupată se regăsește în ramuri economice precum agricultura, industrie prelucrătoare și comerț și mult mai puțin în ramuri bine plătite (sistem bancar, telecomunicații etc.);
- Implicarea tinerilor în afaceri este nesemnificativă, 1% dintre ei sunt patroni, ceilalți neavând acces la decizie;

Spre deosebire de celelalte categorii sociale, tinerii se disting prin caracteristici precum:

- dețin ponderea cea mai importantă în migrația genofondului;
- se confruntă cu probleme de locuire și mobilitate foarte acute;
- deși sunt deținătorii unui capital educațional satisfăcător, în ultimul deceniu gradul de cuprindere în învățământ a tinerilor s-a diminuat, îndeosebi în învățământul post-gimnazial;
- deși învățământul superior a înregistrat o creștere fără precedent, cuprinderea tinerilor în acest nivel este sub nivelul țărilor europene;
- tinerii absolvenți de învățământ superior întâmpină mari dificultăți de integrare profesională, datorită necorelării structurii de specialități oferite de învățământ și cerințele de pe piața muncii;
- tinerii se confruntă mai mult decât alte categorii sociale cu lipsa structurilor informaționale și de consultanță privind cariera. Prin achiziții de cunoștințe și modele culturale se pot rezolva multe din problemele economice și de integrare a tinerilor în parametrii societății moderne.

A avea ca reper tinerii în procesul de creație și difuzare a culturii înseamnă însă nu numai a lucra pentru tineri dar și a le da informații, a le dezvolta capacitatea, a răspunde opțiunilor de consum cultural etc., ci și a lucra cu tinerii, adică a le stimula creativitatea și comportamentul participativ, a le garanta exprimarea liberă a opiniilor, aptitudinilor și talentelor ș.a.

Atitudinile pentru creație ale tinerilor sunt o certitudine. Depinde însă de managementul social în general și de oferta instituțiilor culturale și de învățământ ca potențialul lor creativ să se afirme în continuare sau să înregistreze refluxul propriu mediocrizării și scepticismului.

Deși se cunoaște faptul că tinerii sunt principalii consumatori ai unor bunuri culturale purtătoare de noi expresii creatoare (filme, muzică, modă, produse TIC ș.a.), practic nu există domeniu de creație și acțiune culturală care să nu dobândească un plus de valoare prin participarea tinerilor.

Aceasta presupune că strategiile culturale sectoriale să considere tinerii un grup țintă în funcție de care să se modeleze oferta culturală.

Această scădere semnificativă se conjugă cu fenomenul evocat anterior de părăsire a orașului după terminarea studiilor, sau chiar înainte, pe fondul percepției generale despre numărul redus de oportunități de dezvoltare profesională și despre relativa îmbătrânire care califică municipiul Soroca ca "oraș de lansare/trambulină", "de studii/temporare", dar nu ca oraș în care să te stabilești.

Or, pierderea acestei categorii are efecte negative și de lungă durată atât în plan social și economic (efecte analizate pe larg de literatura de specialitate și cunoscute de toți decidenții publici) cât și în ceea ce privește sectorul cultural și creativ.

Tinerii nu sunt numai consumatori de cultură ci și creatori ai acesteia, de la simplele forme de amatori, până la cele profesionale, de la formele tradiționale de exprimare a creativității până la cele inovatoare sau experimentale.

Tinerii sunt un motor de consum cultural și sunt în același timp categoria preponderentă de creatori de conținuturi digitale inclusiv din ipostaza de utilizatori (ne referim la conținuturile generate de utilizatori – user generated content).

Astfel, orice strategie de dezvoltare a sectoarelor culturale și creative trebuie să aibă în vedere problematica tinerilor. Este vorba, pe de o parte, de participarea la viața culturală cu scopul de a facilita accesul tinerilor la oferta de calitate a anumitor organizații culturale (muzee, teatru, operă etc.) la care participarea lor este de regulă scăzută iar pe de altă parte, este necesară sinergia programelor culturale cu cele educaționale pentru stimularea formelor amatoriale de artă, pentru creșterea calității învățământului vocațional și pentru dezvoltarea formelor și ariei de cuprindere a educației culturale.

În același timp, este necesară implicarea tinerilor în configurarea ofertei culturale, astfel încât participarea lor la viața municipiului Soroca și, implicit, la viața culturală, să nu mai fie reactivă și să devină angajat pro-activă.

Stimularea valențelor și capacităților creative ale tinerilor prin abordări programatice coerente este în același timp de natură să le susțină spiritul antreprenorial și intrarea pe piața muncii în sectorul industriilor culturale și creative.

Astfel, tinerii, în calitate de beneficiari ai programelor culturale ce vor fi dezvoltate, vor trebui implicați atât în configurarea lor cât și în elaborarea proiectelor subsumate axelor de programare.

Asumându-și această dublă calitate de consumatori ai ofertei culturale dar și de furnizori ai unei părți a acesteia, tinerii sunt ideal poziționați pentru a participa activ la dezvoltarea capacităților și a guvernantei sectorului cultural și în același timp, pentru a contribui la viața municipiului Soroca și la implementarea principiilor bunei guvernante.

Proiectele ce vor fi susținute trebuie să contribuie, direct sau indirect, la creșterea atractivității pentru tineri a orașului - ca spațiu de locuire și de dezvoltare personală și profesională.

Astfel, în toate axele de programare vor fi susținute pe baza unor criterii explicite proiectele cu, pentru și despre tineri, în multiplele lor ipostaze.

Considerăm că în acest context se înscriu, inter alia, proiecte care vizează:

- creșterea participării active a tinerilor la viața culturală inclusiv la elaborarea și implementarea de proiecte culturale;
- educația culturală și dezvoltarea abilităților creative, inclusiv digitale;
- susținerea practicilor de arte amatoriale;

- educația vocațională;
- dezvoltarea competențelor antreprenoriale;
- susținerea de forme de formare/reconversie profesională pentru ocupații din sectoarele culturale și creative.

Educația culturală

Conștientizarea unor lipsuri semnificative în educația culturală și artistică, factori care contribuie mai rapid și mai evident la schimbarea mentalităților Strategia Națională pentru Cultură (proiect la moment în stadiul de consultări publice) cuprinde o viziune explicită pentru acest segment considerat esențial în dezvoltarea creativității. În documentele programatice sunt identificate patru obiective strategice pe termen lung:

- A face o realitate din învățarea pe tot parcursul vieții și din mobilitate.
- Îmbunătățirea calității și eficienței educației și formării.
- Promovarea echității, coeziunii sociale și cetățeniei active.
- Dezvoltarea creativității și inovării, inclusiv a abilităților antreprenoriale la toate nivelurile de educație și formare.

Pe lângă inducerea împlinirii pe plan personal, creativitatea constituie o sursă primordială pentru inovare care, la rândul ei, este recunoscută ca fiind unul dintre vectorii-cheie ai dezvoltării economice durabile. Creativitatea și inovarea sunt esențiale pentru dezvoltarea întreprinderilor și pentru capacitatea statului Republica Moldova de a concura pe plan internațional.

O primă provocare constă în promovarea dobândirii de către toți cetățenii a unor competențe transversale fundamentale, cum ar fi competențe în mediul digital, „a învăța să înveți”, spiritul de inițiativă și spiritul antreprenorial, precum și cunoștințe culturale.

O a doua provocare este de a garanta o bună funcționare a triunghiului cunoașterii: educație-cercetare-inovare.

Parteneriatele între comunitatea de afaceri și diferitele niveluri și sectoare ale educației, formării și cercetării pot contribui la asigurarea unei mai bune concentrări asupra aptitudinilor și competențelor necesare pe piața muncii și asupra încurajării inovării și spiritului întreprinzător în toate formele de învățământ.

Comunitățile mai largi de cursanți, implicând reprezentanți ai societății civile și alte părți interesate, ar trebui să fie promovate în vederea creării unui climat favorabil creativității și a mai buneii reconcilierii a necesităților profesionale și sociale, precum și a bunăstării indivizilor.

Încă din 2009, Parlamentul European a introdus o rezoluție cu privire la Studiile Artistice în Uniunea Europeană, printre recomandările importante ale acesteia numărându-se următoarele:

- educația artistică ar trebui să fie obligatorie la toate nivelele școlii;
- predarea artelor ar trebui să folosească cele mai noi tehnologii de informare și comunicare;

➤ predarea istoriei artei trebuie să implice întâlnirile cu artiștii și vizitele la lăcașurile de cultură;
Scopurile explicite ale programelor de învățământ artistic din Republica Moldova – care sunt de altfel și cele care se întâlnesc cu prioritate în toate celelalte țări studiate.

Competențele pe care autoritățile locale și oamenii de cultură din municipiul Soroca le estimează ca fiind esențiale pentru dezvoltarea educației culturale se vor concretiza în proiecte pilot care vor urmări să ofere:

- Deprinderi, cunoștințe și înțelegere artistică;
- Apreciere critică (judecată estetică);
- Moștenire culturală (identitate regională, națională și internațională);
- Exprimare/identitate/dezvoltare individuală;
- Diversitate culturală (identitate europeană/conștientizare mondială);
- Creativitate (imaginație, rezolvare de probleme, asumarea riscului);
- Abilități de comunicare.

Se constată, din analiza datelor furnizate de studiu, existența unor legături transcurriculare importante între arte și alte arii ale curriculum-ului. Astfel, multe planuri de învățământ artistic includ scopuri pentru dezvoltarea deprinderilor cheie, cum ar fi “dezvoltarea de deprinderi sociale /lucru în grup/ socializare/ lucru cooperativ” în timp ce unele au anumite scopuri specifice, de încurajare a legăturilor dintre disciplinele artistice și cele non-artistice.

Educația artistică este cea care pregătește copiii și tinerii pentru înțelegerea, aprecierea și consumul ofertei culturale ca și pentru viitoare profesii artistice. De asemenea, ea reprezintă un debușeu de ocupare pentru artiști și creatori, în diferite ipostaze – de la educatori/profesori la artiști invitați pentru rezidențe, ateliere, clase speciale, etc.

Cu alte cuvinte, educația artistică este elementul de bază pentru:

- construirea audienței;
- facilitarea accesului la cultură;
- dezvoltarea participării la viața culturală;
- educația de specialitate/vocațională pentru artiști și pentru profesii și meserii înrudite;
- dezvoltarea unei oferte de ocupare pentru artiști.
- mai mare supraveghere și coordonare a educației artistice la nivel național, incluzând monitorizarea impactului predării artelor asupra competențelor elevilor.

Diversele proiecte desfășurate în domeniul educației artistice, unele beneficiind și de un important transfer de know-how din partea partenerilor au demonstrat valoarea-adăugată a unor asemenea abordări integrate.

În acest sens, sinergiile dintre sectoarele culturii și educației se cer potențate, ele depinzând însă de întărirea statutului educației artistice și culturale în educația formală, non-formală și informală ca și în recunoașterea și susținerea dreptului la educație culturală și artistică pe tot parcursul vieții.

În prezent, în Republica Moldova se constată încă o lipsă de înțelegere, la nivelul sectorului educației formale, a valențelor de dezvoltare pentru societate pe care educația culturală și artistică le are.

Acesta face ca în continuare educația culturală și artistică furnizată să nu beneficieze de, și să nu internalizeze, abordările creative și inovatoare în ceea ce privește conținutul și metodica predării, lucru ce are repercusiuni imediate și mai ales pe termen mediu și lung în ceea ce privește competențele culturale ale tinerilor, competențele și abilitățile lor creative și inovative, ca și asupra calității, cantității și diversității consumurilor lor culturale.

Radiografia sistemului indică existența unui formalism în ceea ce privește tratarea educației artistice și culturale, atât din perspectiva planurilor de învățământ cât și, mai ales, în ceea ce privește instrumentele utilizate.

Sunt prea puține cazurile în care se utilizează metode participative sau cele care integrează comunitatea artistică din localitate în procesul de "alfabetizare" culturală, de decriptare și de înțelegere a diverselor forme de expresie artistică, care să determine curiozitatea, participarea, aprecierea și pe cale de consecință, consumul independent de bunuri și servicii culturale.

De egal interes pentru sectoarele culturale și creative este și subsectorul formării profesionale culturale și artistice.

Municipiului Soroca nu beneficiază de centre specializate în acest sens dar își propune ca etapizat, începând din 2026 să înceapă programe pilot de formare profesională culturală.

Într-o altă etapă estimată în perioada 2027-2031 – se vor demara în paralele cu programele menționate mai sus și programe de perfecționare profesională continuă la nivelul personalului actual ocupat în sectorul cultural, programe care vor fi în egală măsură deschise și organizațiilor nonguvernamentale aflate într-o puternică urgență în acest moment la municipiului Soroca.

De altfel, paradoxul principal în dinamica pe piața ocupațională din cultură, caracteristic atât municipiului Soroca cât și zonei regionale este că sectorul privat și non-profit asociat cu sectorul de intervenție socială deține o resursă umană superioară numeric, celei publice.

Firește că aceste trend-uri particulare nu vor fi alterate artificial, ci se vor încerca ajustări corespunzătoare, menite să stimuleze piața de muncă în cultură și domeniile tangente dar și să recupereze personal de specialitate pentru activități ocupaționale esențiale.

Această acțiune ar trebui să fie corelată pe cele două planuri: pe de o parte, reforma instituțională internă locală (la nivelul fiecărei autorități și instituții) pentru a regândi raporturile sale cu publicul și modalitățile proprii de comunicare cu acesta și de satisfacere a nevoilor sale și, pe de altă parte, abordarea intersectorială, prin care factorii decisivi în formarea gusturilor și apetențelor de consum cultural conștientizează și activează concertat în acest sens.

În prezenta strategie, obiectivele specifice sectorului cultural și creativ – de creștere a audienței prin educație culturală și artistică, - se intersectează prin toate programele propuse cu cele proprii sectorului educațional – de promovarea echității, coeziunii sociale și cetățeniei active, de creștere a calității vieții și de formare a unor indivizi care să și poată dezvolta și aplica capacitățile

creative și inovative.

O altă țintă importantă a Strategiei pentru cultura municipiului Soroca. Copiii de astăzi, tinerii de mâine, trebuie să beneficieze de impactul și exemplele culturii.

Resursa umană specializată în cultură reprezintă una din principalele probleme ale municipiului Soroca întrucât s-a aflat pe un trend descendent permanent. Diminuarea constantă a numărului de angajați în sectorul cultural s-a datorat fie restructurărilor din domeniul public la nivel național, fie prin ieșirea la pensie a personalului calificat din instituții, iar specializările nu au mai putut fi acoperite.

La moment municipiului Soroca este restant în privința numărului de persoane specializate în domeniile de acțiune culturală.

Din acest punct de vedere, considerăm că lipsa personalului calificat atât pentru actul artistic cât și pentru cercetare sau educație culturală reprezintă una din țintele majore de recuperare.

Investiția se va structura în jurul unor programe de educație permanentă, prin sprijinirea deschiderii unor specializări de tip universitar, prin alocarea de bugete dedicate tinerilor artiști, prin stabilirea unor programe de rezidențe artistice care să aducă (și eventual să păstreze) resursă umană artistică, prin deschiderea unor spații dedicate artelor pentru care tinerii să nu fie nevoiți să suporte cheltuieli de întreținere și funcționare, prin deschiderea unor burse artistice și comisionarea de lucrări de cercetare în domeniul culturii, proiecte artistice pentru oraș sau programe pentru sprijinirea industriilor culturale și creative.

Acces și accesibilitate

Accesul la cultură este unul din drepturile culturale fundamentale, recunoscut ca atare prin Pactul Internațional privind drepturile economice, sociale și culturale adoptat la 16 decembrie 1966.

În configurarea priorităților transversale ale programării culturale, accesul la cultură este subiacent tuturor axelor de programare, acestea fiind concepute tocmai pentru a răspunde acestui drept fundamental. Astfel, lărgirea accesului la cultură către noi categorii de populație, diversificarea ofertei culturale pentru a răspunde așteptărilor tot mai diverse ale rezidenților sunt elemente constitutive ale întregului demers programatic.

În acest context însă considerăm că se impune o atenție specială și măsuri pro-active specifice pentru a susține accesul persoanelor în vârstă la viața culturală, drept fundamental recunoscut acestora prin însăși Carta UE a drepturilor fundamentale.

Bătrânețea este vârsta la care apar în mod frecvent schimbări drastic și frustrante în majoritatea dimensiunilor vieții unei persoane. Modul de viață al bătrânului se schimbă ca urmare a schimbărilor fiziologice care apar datorită înaintării în vârstă.

Astfel, vârstnicul se retrage din majoritatea activităților care îi dădeau sens vieții și îl obligă să aducă noi ajustări în direcțiile vieții sale, ceea ce îi poate crea multă durere și frustrare în viață, accentuate de sentimentul de marginalizare resimțit din partea societății.

Municipiului Soroca, este, din această perspectivă, și pe fondul general al îmbătrânirii populației, un oraș în care o parte importantă a populației este în vârstă. Faptul este relevat de datele statistice la nivel național și se oglindește proporțional în tipologia de consum care este distorsionată în mod direct de preponderența categoriilor de vârstă 50+.

Dreptul acestora de a duce o viață activă și independentă, de a avea acces la cultură și de a participa la viața culturală reprezintă, în cadrul programării culturale, este o prioritate care trebuie să se extindă tangențial pe toate axele de programare.

Aceasta este de altfel rațiunea pentru care această dimensiune specifică a dreptului general de acces la cultură ne preocupă în mod deosebit și determină o accentuare în cadrul priorităților, a importanței luării în considerare, în configurarea proiectelor culturale, a tiparelor de consum cultural și a așteptărilor acestei categorii demografice speciale.

Dar persoanele în vârstă nu sunt numai receptori/consumatori pasivi ai unor oferte culturale configurate special pentru ele. Aceste persoane sunt în continuare active, sunt păstrătoare ale unor tradiții culturale și comunitare esențiale pentru prezervarea identităților comunitare.

Acesta este de altfel unul din motivele pentru care una din axele de programare, are în vedere participarea directă a persoanelor în vârstă la dezvoltarea și implementarea unor proiecte culturale speciale. Persoanele în vârstă sunt vocile narrative ale tradițiilor după cum sunt, în egală măsură, și creatoare și participante la configurarea ofertelor culturale.

Ca atare, preocuparea pentru această categorie se regăsește și în celelalte axe de programare, constituindu-se într-o grijă explicit asumată la nivel de programare. Astfel, din această dublă ipostază, de beneficiari și de participanți direcți la proiecte culturale, considerăm că persoanele în vârstă se vor putea bucura plenar de o viață activă și independentă.

În urma Studiului de consum și practice culturale realizat la nivelul municipiului Soroca, s-a evidențiat apetitul ridicat pentru consum cultural al persoanelor în vârstă, dar care trebuie susținut prin măsuri active, în general de natură economică.

Corelarea datelor statistice privind numărul mediu al pensionarilor și pensia medie lunară de care aceștia beneficiază denotă necesitatea unor măsuri economice pentru susținerea consumului cultural al persoanelor în vârstă de tipul subvențiilor, abonamentelor la instituții publice de cultură ș.a., măsuri care sunt asumate în cadrul strategiei pentru cultură.

În plus, programele culturale dezvoltate, implică participarea activă a persoanelor vârstnice alături de tineri, prin activități comune care combat sentimentul de marginalizare a acestora și care asigură o punte între trecut și viitor.

O agendă digitală pentru municipiului Soroca

Accesibilitatea este un concept suficient de cunoscut pentru a nu mai fi nevoie de explicitarea sa. Deși reglementată la nivel național, problematica accesibilității este încă insuficient avută în vedere, mai ales atunci când nu ne mai referim la accesul fizic al persoanelor cu handicap în instituțiile publice de cultură ci la accesul acestora la însuși conținutul ofertei culturale.

Drepturile culturale ale persoanelor cu dizabilități trebuie respectate și susținute la fel ca drepturile celorlalte persoane iar obligația revine nu numai furnizorului ofertei culturale respective dar și autorităților.

În acest scop au fost dezvoltate în majoritatea Statelor Membre ale Uniunii Europene, numeroase soluții tehnice și umane precum: semnalizări tactile, limbajul semnelor, imagini tactile, audio-descreri, vizio-ghiduri utilizând limbajul semnelor sau subtitrări etc.

Este evident că toate aceste soluții sunt oneroase și reprezintă o sarcină suplimentară uneori dificil de susținut din bugetul propriu al unității furnizoare de servicii culturale.

Cu toate acestea, așa cum am menționat deja, este vorba nu numai de respectarea drepturilor de acces la cultură și de participare la viața culturală a comunității ale acestor persoane, dar, în egală măsură, este vorba de dorința firească a artiștilor și a furnizorilor de bunuri și servicii culturale de a interacționa cu toate categoriile de publicuri, chiar dacă procesul comunicării este mediat de dispozitivele sau soluțiile tehnico-umane de care am amintit mai sus.

Importanța unei abordări concertate și coerente în acest sens este evidentă și municipiul Soroca consideră că își poate asuma rolul în asigurarea treptată a accesului persoanelor cu handicap la conținutul programelor și proiectelor culturale.

Așadar, una dintre prioritățile transversale ale axelor de programare culturală propuse pentru municipiul Soroca, va fi susținerea creșterii gradului de acces a persoanelor cu handicap.

Pe de o parte, este vorba de asigurarea accesibilității fizice în spațiile nou amenajate sau în spațiile neconvenționale ce vor găzdui evenimente culturale iar, pe de altă parte, ne referim la accesibilitatea conținuturilor.

Astfel, aceasta va fi avută în vedere în procesul de evaluare și selecție a proiectelor culturale ce vor fi susținute. Această abordare se va putea realiza etapizat și se va circumscrie acelor proiecte care, prin tematică și modalitățile de comunicare cu publicul, sunt în măsură să ofere această facilitare.

Întrucât fiecare proiect este diferit de celelalte se estimează că va fi nevoie să se facă apel la specialiști, probabil din spațiul comunitar, pentru fiecare dintre acestea pentru a se realiza o îmbunătățire a accesibilității pentru persoanele cu diferite tipuri și grade de handicap.

Un alt aspect important și pe care ne propunem să-l susținem încă din procesul de evaluare este îmbunătățirea accesului la paginile web care vor fi create în cadrul unor proiecte culturale finanțate prin axele de programare, în sensul de a permite accesul persoanelor cu handicap vizual la cel puțin o parte din acele conținuturi.

Soluțiile nu sunt facile, cu atât mai mult cu cât standardele elaborate în diferite țări sunt nuanțate diferit și definesc uneori cu un mare grad de flexibilitate nivelurile de prioritate și nivelele de conformitate.

Programul de digitizare a resurselor culturale nu mai este unul de noutate în Republica Moldova. Suntem într-o epocă în care din ce în ce mai mult accesul la conținuturile culturale este dematerializat și în care din ce în ce mai mult conținuturile culturale se nasc în format digital și sunt consumate exclusiv în acest format.

Cu toate acestea și în municipiul Soroca, ca și în multe alte orașe și zone din țară, se constată un clivaj generațional, spațial-geografic (urban-rural) și de nivel de instrucție între *haves* și *have-nots*, adică între cei care au acces fizic și pecuniar la formatele digitale și competențe de utilizare a noilor mijloace de comunicare și cei care nu au.

În acest context una din prioritățile transversale identificate vizează tocmai reducerea fracturii digitale (*digital divide*), cu scopul de a asigura accesul la cultură prin intermediul noilor mijloace de comunicare pentru cât mai mulți consumatori.

În acest sens, se vor susține prin axele de programare acele inițiative care vizează facilitarea accesului publicului la ofertele culturale în format digital, mai ales a conținuturilor la cerere (*Video on Demand*).

Municipiul Soroca își propune să potențeze sinergiile cu sectorul educațional și cu cel de afaceri din domeniul IT, pentru a oferi publicului o paletă cât mai largă de servicii de acces prin instituțiile și așezămintele de cultură, dublate de servicii de asistență și de media literacy.

În egală măsură, se are în vedere redimensionarea activităților culturale a instituțiilor publice de cultură din municipiul Soroca în sensul includerii printre programele minimale ale acestora a unor proiecte de punere la dispoziția publicului (*making available*) prin propriile pagini web a cel puțin unei părți din oferta culturală proprie, fie ca *VoD* fie în *streaming*.

De asemenea se are în vedere susținerea cu prioritate, în cadrul axelor de programare propuse pentru Strategia culturală a municipiul Soroca, a acelor proiecte care propun fixarea digitală și comunicarea prin noile media a conținuturilor culturale și artistice pe care le vor dezvolta.

Această abordare vizează, pe de o parte, creșterea gradului de acces și de consum al respectivelor conținuturi culturale și, de pe altă parte, diversificarea publicurilor care nu vor mai fi determinate de prezența fizică la locul comunicării.

Accesul on-line la conținuturile dezvoltate în cadrul proiectelor culturale va permite astfel racordarea la circuitul național și european de valori și îmbunătățirea vizibilității europene a acestora în paralel cu dezvoltarea profilului internațional al municipiului Soroca.

Considerăm că una din preocupările permanente în toată această perioadă va fi alimentarea constantă cu conținuturi digitale, care ca atare va fi și una din cerințele de bază cu respectarea utilizării standardelor pentru a asigura compatibilitatea și asigurarea sentimentului de apartenență al rezidenților în spațiul cultural European.

Proiectele ce vor susține realizarea prezentei strategii trebuie să contribuie direct sau indirect,

la creșterea consumului digital al respectivelor oferte culturale.

Astfel, în toate axele de programare vor fi susținute pe baza unor criterii explicite proiectele care vor avea în vedere problematica digitalizării ofertei culturale și extinderea accesului la aceasta în întregul spațiu European, indiferent de axa de programare sau de tematică ori domeniul artistic.

De asemenea, se vor avea în vedere dezvoltarea de proiecte de digitizare / prezervare în format digital a patrimoniului, inclusiv a elementelor de patrimoniu cultural imaterial.

Aceste abordări vor permite nu numai îndeplinirea obiectivelor directe, dar și, prin efectele de spill-over, o reducere substanțială a fracturii digitale, prin acceptarea și utilizarea de diversele categorii de public a serviciilor și tehnologiilor de comunicare și informare, o creștere a inovării, nu numai în ceea ce privește sectorul cultural și creativ, dar și celelalte sectoare socio-economice.

În același timp, considerăm că va avea loc o dezvoltare și/sau utilizare de noi modele de consum care să răspundă specificului noii economii a cunoașterii, în paralel cu un "re-branding" al municipiului Soroca și zonei, cu modernizarea serviciilor publice precum și, nu în ultimul rând, cu creșterea gradului de satisfacție în rândul cetățenilor și a calității vieții acestora.

Cultura pentru persoane cu dizabilități

Demnitatea umană este inviolabilă. Aceasta trebuie respectată și protejată (Carta Drepturilor Fundamentale a UE, Titlul I, Articolul 1).

Legislația europeană în domeniul dizabilității acoperă o gamă largă de servicii, de la eradicarea discriminării, la transport și telecomunicații. Uniunea Europeană promovează incluziunea activă, participarea deplină, drepturile egale ale persoanelor cu dizabilități, într-o societate înaltă și comprehensivă.

Pornind de la motto-ul european "Nimic despre persoanele cu dizabilități fără persoanele cu dizabilități" la nivelul municipiului Soroca și zonei regionale limitrofe s-a identificat necesitatea intensificării acțiunilor de susținere în scopul îmbunătățirii accesibilității și vieții independente a persoanelor cu dizabilități, a incluziunii și participării depline a acestora la viața socială.

Analizând evoluția modelului suedez privind procesul evoluției politicilor sociale pentru persoanele cu dizabilități în ultimii 50 de ani, s-a constatat un model de bune practici prin care Suedia a parcurs într-un ritm propriu procesul de introducere a principiului normalizării, prin închiderea graduală a instituțiilor rezidențiale, implementarea formelor alternative de rezidență și emiterea actelor legislative care să reglementeze drepturile și îndatoririle persoanelor cu dizabilități.

Faptul că în prezent Suedia nu mai are copii cu dizabilități instituționalizați se datorează muncii de peste 50 de ani în domeniul promovării drepturilor egale ale acestora cu cele ale celorlalți membri ai comunității.

Tradițional, persoanele cu dizabilități sunt tratate dintr-o perspectivă medicală. Trecerea de la sistemul instituțional la cel comunitar este un deziderat pentru municipiul Soroca, astfel că se va accentua dezvoltarea politicilor sociale pentru a asigura necondiționat dreptul la cultură, sport,

turism, transport ș.a. pentru persoanele cu dizabilități, în parteneriat cu instituții și organizații locale, naționale și europene.

Situația actuală: facilități pentru persoane cu dizabilități pentru accesul la cultură

Incluziunea socială este unul dintre cele mai importante obiective asumat de către toți actorii comunitari: autorități și instituții publice, mediul economic și mediul neguvernamental.

Implicarea activă în viața comunității și contribuția la dezvoltarea ei pot îmbrăca diverse forme, iar cultura este una dintre acestea. În acest context, accesul neîngrădit la cultură și educație culturală pentru toate segmentele de populație - indiferent de etnie, confesiune, caracteristici fizice, sex și orientare sexuală etc. – reprezintă o condiție sine qua non.

Instituțiile de cultură din municipiul Soroca și zona regională s-au preocupat, în limita bugetelor alocate și a situației particulare în care își desfășoară activitatea (organizarea spațiului, legislația specifică etc.), în principal de asigurarea accesului persoanelor cu diferite dizabilități la serviciile culturale.

Astfel, marea lor majoritate dețin soluții tehnice ce permit accesul persoanelor cu handicap locomotor în spațiile expoziționale însă, fiind localizate în edificii ce fac parte din patrimoniul național, nu pot asigura accesul corespunzător și în incinta toaletelor.

O atenție specială este acordată de către instituțiile de cultură și persoanelor cu venituri reduse, copiilor proveniți din familii vulnerabile și comunităților de romi.

Persoanele cu dizabilități (și însoțitorii lor, dacă este cazul) beneficiază de acces subvenționat (total sau parțial) atât la expozițiile permanente cât și la cele temporare, în majoritatea instituțiilor de cultură.

Pentru a asigura accesul persoanelor cu venituri reduse (vârstnici, comunități defavorizate) la servicii culturale, se oferă scutiri de taxe pentru categoriile defavorizate.

În aceste sens, există o continuitate în colaborarea cu diferite ONG-uri locale pentru derularea unor proiecte cultural-educative.

În perspectiva sunt preconizate o serie de investiții și inițiative care să faciliteze accesul tuturor cetățenilor la cultură și care să îi implice într-o măsură mult mai mare în acțiuni culturale. Astfel, se propune instalarea unor covoare tactile pentru deplasarea în siguranță a nevăzătorilor în incinta spațiilor expoziționale precum și prezentări în Braille a materialelor informative.

De asemenea, se dorește cooptarea unui interpret mimico-gestual precum și instruirea unui muzeograf în acest limbaj pentru organizarea de ghidaje în expoziții.

Asociațiile ce lucrează în sprijinul persoanelor cu dizabilități propun beneficiarilor lor proiecte culturale, adaptate nevoilor acestora, ce se vor desfășura în colaborare cu instituții consacrate de cultură.

Plecând de la caracterul multicultural al comunității municipiul Soroca, proiectele și inițiativele culturale propuse sunt gândite astfel încât diversele comunități etnice prezente în regiune

să participe activ la viața culturală.

Mai mult, evenimentele culturale ce se vor organiza în perioada următoare vor avea în vedere nu numai asigurarea accesului gratuit al tuturor persoanelor și grija pentru persoanele cu dizabilități, ci sunt gândite astfel încât ele să fie organizate în spații cât mai diverse, neconvenționale, în toate localitățile limitrofe municipiului Soroca, astfel încât aria de acoperire culturală să fie cât mai largă.

Cultura pentru copii și tineri aflați în situații deosebite

Cu ocazia pregătirii pentru apelul EU4Culture, la nivelul municipiului Soroca și a zonei regionale limitrofe s-a organizat o diagnoză completă și complexă a sectorului și ofertei culturale existente, cu scopul îmbunătățirii accesului, calității și responsabilității factorilor decizionali.

Ațiunile și obiectivele asumate au fost proiectate pentru a îndeplini viziunea municipiului Soroca prin strategia culturală și mai departe.

Municipiul Soroca va fi un oraș cu capacitatea de a se regenera și reconsidera odată cu tinerii lui, astfel că strategia pentru cultură include o axă transversală de acțiune dedicată în totalitate tinerilor care vor beneficia de programe culturale în toate cele cinci axe de acțiune reunite sub acronimul "SOROCA".

O atenție deosebită va fi acordată copiilor și tinerilor aflați în sistemul de protecție socială și celor cu situații deosebite, care necesită măsuri suport de asistență psihosocială, respectiv cei cu părinți plecați la muncă în străinătate și cei care săvârșesc fapte penale cu/fără răspundere penală.

Potrivit psihologilor, lipsa de afectivitate, dar și de supraveghere, precum și sumele importante de bani pe care le au de multe ori la dispoziție îi maturizează pe copii înainte de vreme, făcându-i uneori să recurgă la fapte reprobabile. Puține sunt însă excepțiile, când adolescenții maturizați devreme acceptă situația și se zbat pentru a deveni ceva în viață.

La nivel național, ne confruntăm cu o situație social generalizată și persistent cauzată de nivelul scăzut de trai care determină părinții să plece la muncă în străinătate, lăsând în urmă familii destabilizate emoțional, social și chiar economic.

Se cunoaște faptul că, adolescența este o perioadă de conflicte și stres, caracterizată de o dispoziție schimbătoare, conflicte interioare și rebeliune. Mulți adolescenți experimentează comportamente îngrijorătoare sau periculoase, iar cei care manifestă probleme grave comportamentale sau emoționale tind să aibă o istorie de viață plină de probleme similare începând din copilărie.

Creșterea numărului de probleme în adolescență poate fi legată de efecte personale și sociale ale schimbărilor fizice și mai important, de momentul apariției acestor schimbări, impactul afectiv pe care îl are o familie destrămată în viața unui adolescent putând fi devastator.

Deși statistica înregistrată la nivelul raionului Soroca nu ilustrează date alarmante, aceste categorii nu sunt omise în cadrul strategiei pentru cultură, cultura și educația fiind singurele domenii care pot preîntâmpina și după caz, corecta, deviațiile rezultate ca urmare a realității sociale.

3.3 Comunicare și marketing

Dacă vrei să produci o schimbare fundamentală în părerile și comportamentul oamenilor - trebuie să creezi o comunitate în jurul lor, unde noile convingeri pot fi practicate, exprimate și educate. – Malcolm Gladwell în The Tipping Point.

REZULTAT AȘTEPTAT

- Construirea unei comunități creative, deschisă dialogului

OBIECTIVE SPECIFICE

- Conturarea mai fermă a profilului internațional al orașelor prin intermediul culturii, care împarte aceleași valori și convingeri; o comunitate dornică să evolueze prin cultură.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

- Promovarea orașului și a programului său cultural;
- Îmbunătățirea perspectivei internaționale a rezidenților;
- Transformarea atitudinilor și a percepțiilor față de cultură la nivelul raionului Soroca și a zonei regionale prin asumarea centralității culturii și a dialogului intercultural;
- Atragerea unor noi categorii de public prin crearea unei oferte culturale diversificate cu o puternică dimensiune participativă;
- Creșterea sentimentului de apartenență a locuitorilor la spațiul și cultura regională, națională, europeană prin poziționarea strategică a orașului pe harta culturală a Europei.

PRINCIPII CHEIE

1. Segmentarea publicului țintă. Categoriile largi de public cărora li se adresează strategia culturală necesită o împărțire atentă în vederea transmiterii unor mesaje adresate oamenilor potriviți, la momentul și locul potrivit. Percepția publicului general față de activitățile culturale ale orașului a fost identificată cu ajutorul studiului de consum cultural, care reprezintă punctul de plecare în identificarea tacticilor ce trebuie urmate pentru stimularea participării la viața culturală și schimbarea mentalităților. Comunicarea excesivă va fi evitată, iar furnizarea informațiilor relevante se va realiza într-un mod flexibil și eficient.

2. Transparența informației furnizate și comunicare proactivă. Pentru creșterea gradului de încredere a cetățenilor în dezvoltarea culturală a orașului, comunicarea se va realiza transparent și proactiv. În societatea actuală, manipularea publicului prin mesaje aduce beneficii doar pe termen scurt, pe când relațiile construite pe încredere și prietenie conduc la potențarea procesului

comunicațional pe termen lung. Astfel, un cetățean informat corect este motivat și devine actor al schimbării.

3. Abordarea bidirecțională, deschiderea către dialog. Activitățile de comunicare vor funcționa bidirecțional bazându-se pe schimb de informații, comentarii și aprecieri critice. Comunicarea este un proces dinamic reglat de impresiile exprimate ale comunității care poate deveni un indicator de monitorizare și evaluare al strategiei culturale. Gândirea critică și implicarea comunității sunt aspecte cheie în dezvoltarea conținuturilor culturale sustenabile.

4. Creativitatea și implicarea comunității. Activitățile de comunicare vor avea o dimensiune participativă, iar cetățenii vor avea posibilitatea de a contribui creativ la credibilitatea campaniilor generate la nivelul comunității. Procesul de comunicare va deveni parte din viața culturală a orașului facilitând implicarea tuturor părților interesate.

5. Adresabilitate europeană. Dimensiunea europeană a strategiei de comunicare se va contura, în primul rând, pornind de la conținutul artistic și creativ al programelor culturale, precum și de la mijloacele de exprimare utilizate. Cooperarea transnațională este o prioritate menționată explicit în strategia culturală, în care procesul de comunicare joacă un rol important.

PUBLICUL ȚINTĂ	
SEGMENTE GENERALE	SEGMENTE SPECIALIZATE
<p>Segmente teritoriale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Cetățeni ai orașului și zonei regionale Soroca; ➤ Cetățeni ai Republicii Moldova; ➤ Cetățeni ai Europei; ➤ Imigranți care locuiesc temporar în oraș și zona regională 	<p>Segmente profesionale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Antreprenori; ➤ Specialiști în domenii conexe culturii; ➤ Reprezentanți ai industriilor culturale și creative;
<p>Segmente sociale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tinerii; ➤ Seniorii; ➤ Minoritățile etnice; ➤ Persoane cu handicap; ➤ Turiști 	<p>Segmente instituționale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Autorități publice locale și centrale; ➤ Instituții publice; ➤ Operatori culturali; ➤ Mass media

Procesul de comunicare va urmări o abordare transversală a segmentelor identificate în baza obiectivelor specifice și operaționale stabilite de strategia culturală.

Scopul principal, în cazul segmentelor generale, este creșterea gradului de conștientizare a importanței asumării unei strategii culturale la nivelul comunității și participării la evenimente pentru a produce un impact pozitiv în societate pe termen lung.

Segmentele specializate se află de partea persoanelor decidente sau inițiatore de proiecte, fiind generatoare de conținut comunicațional.

Rolul lor este să participe activ la strategia de comunicare în vederea creării unui spațiu cultural divers și dinamic, determinând în același timp o nouă paradigmă de guvernare culturală.

INSTRUMENTE DE COMUNICARE	
Instrumente de comunicare tradiționale	
Instrumente	Exemple
Materiale tipărite	Afișe, flyere, Publicații, Reviste
Comunicare Online	Website-uri, Rețele de socializare, Bloguri, Portaluri culturale din Republica Moldova, România și Uniunea Europeană
Comunicare outdoor și indoor	Iluminare stradală, Panouri exterioare și interioare, Instalații de artă contemporană
Canale de informare pentru turiști	Centre de informații, Agenții de turism
Materiale promoționale	Obiecte, Suveniruri
Evenimente	Activități culturale, dezbateri, conferințe, ateliere și discuții cu publicul
Mass-media	Diseminarea informației prin posturi de radio și televiziune

4. EU4CULTURE și integrarea Strategiei de Dezvoltare a Culturii a municipiului Soroca

În analiza condițiilor necesare pentru susținerea evenimentelor și acțiunilor care vor fi derulate sub egida conceptului EU4Culture, trebuie luate în considerare aspecte multiple care includ, alături de starea infrastructurii culturale, și gradul de dezvoltare și calitatea infrastructurii de acces și mobilitate.

Nu în ultimul rând, o infrastructură de primire turistică dimensionată în mod corespunzător și care să acopere nivelul de așteptări și cerințe al tuturor categoriilor de turiști, este o cerință esențială pentru succesul acțiunilor propuse.

Participarea la programul EU4Culture și derularea evenimentelor propuse sub egida acestuia va genera o creștere semnificativă a interesului vizitatorilor și, implicit, a fluxurilor turistice.

Din această perspectivă, existența unei infrastructuri de primire corespunzător dimensionate, care să ofere servicii diverse și de calitate adaptate la cerințele și puterea de cumpărare a tuturor categoriilor de turiști este esențială.

Și din această perspectivă, municipiul Soroca beneficiază de avantajul localizării și de caracterul pronunțat turistic al zonei, ceea ce a generat o dezvoltare pronunțată la nivel regional, mai ales în ultimii ani, a infrastructurii regionale de cazare.

Au fost cântărite obiectiv posibilitățile și gradul de asumare, iar abia după ce autoritățile s-au pus ÎN UNANIMITATE de acord asupra modului în care acest demers va fi susținut, și-a anunțat intenția de a participa la competiția EU4Culture.

Pregătirea a urmat un parcurs coerent – de la studii și sondaje de opinie cu privire la oportunitatea și interesul unui asemenea demers, la creionarea unor posibile axe de forță ale viitorului program cultural, la consultările publice și cu categorii de stakeholderi pe marginea acestor prime orientări, la participarea stakeholderilor în formularea și nuanțarea abordărilor conceptuale și programatice și, în fine, la definitivarea acestui program prin incorporarea rezultatelor studiului de consum cultural și prin consultări extinse.

Strategia de dezvoltare culturală va contribui la o și mai bună integrare a comunităților care formează zona regională Soroca. Acest proces are două sensuri: pe de o parte o mai bună iradiere dinspre „centru” spre „periferie” a valorilor și calității actului cultural, respectiv o mai bună cunoaștere la „centru” a legăturilor istorice, sociale, economice și culturale cu localitățile din zona regională.

- Unul din obiectivele majore ale acestei strategii îl reprezintă „transferul” de cunoștințe, de moduri de a face lucrurile.
- Limitarea disparităților va fi unul dintre cele mai importante beneficii ale întregului proiect.

- Creșterea sentimentului apartenenței la o comunitate mai mare, regională, va duce la întărirea coeziunii sociale.

- Generarea unei agende culturale comune pentru întreaga regiune, care să pună localnicul sau turistul în fața unei oferte cât mai generoase de petrecere a timpului liber, este un alt obiectiv major.

Astfel a fost realizat studiul de consum cultural și multiple chestionare publice menite să pună în evidență așteptările rezidenților precum și cele specifice ale diferitelor categorii de stakeholderi și care astfel, să permită o fundamentare realistă a programului cultural.

Atât autoritățile cât și decidenții culturali și-au propus să pună accent pe diversitatea evenimentelor culturale dar analizele diagnostic au relevat că integrarea acestora în direcții de acțiune, structurate pe axe de dezvoltare, vor fi mai ușor de gestionat și manageriat la nivel local.

Idei pentru formularea conceptului final Soroca EU4Culture

Ideile care s-au cristalizat în urma studiului de consum cultural în municipiul Soroca au fost supuse unui amplu proces de analitică. La acest proces și-au adus contribuția oameni de cultură, organizații nonguvernamentale care activează în sectorul cultural, manageri și directori de instituții culturale, cadre universitare precum și aproape toți cetățenii care și-au exprimat părerea pe site-urile deschise special pentru aceste consultări.

Propunerile de concepte prezentate mai jos au fost descrise de autori, argumentând valoarea fiecărei abordări și valorizare din punct de vedere strategic în competiția în care municipiul Soroca s-a angajat.

De la medieval la contemporan – o redefinire a identității culturale

Arta contemporană este arta de astăzi. Ea oglindește cultura și societatea contemporană, oferind atât specialiștilor cât și publicului larg o resursă prețioasă prin care să ia în considerare ideile actuale și regândirea familiarului.

Într-o lume influențată global, diversă cultural și avansată tehnologic, artiștii contemporani dau glas peisajului cultural variat, schimbării de identitate, valori și credințe.

Publicul contemporan joacă un rol activ în construirea sensului operelor de artă. Privitorul contribuie sau chiar completează opera de artă prin reflecții personale, experiențe, opinii și interpretări.

Creația artiștilor contemporani este o combinație dinamică de materiale, metode, concepte și subiecte care provoacă granițele tradiționale.

Adesea se referă sau însușește elemente din mai multe discipline și surse: cultura populară (film, televiziune, muzică), mass-media (publicitate, știri, comunicații, design grafic, media digitale), științe umaniste (literatura, istorie, istorie intelectuală, istorie naturală) și istoria artei (artă,

arhitectură).

Integrează adesea noile tehnologii (digital media, calculatoare, internet) sau materiale neconvenționale (obiecte găsite, natura, corpul). Artiștii de astăzi explorează idei, concepte, întrebări și practici care să examineze trecutul, să descrie prezentul și să imagineze viitorul.

În mod constant se referă la trecut, construind pe teme atemporale, criticând modele demodate, cercetând istorii uitate sau împrumutând metode și tehnici tradiționale pentru a realiza idei noi.

Arta poate servi ca o formă de critică – reîncadrând, redefinind sau întrerupând ideile tradiționale și așteptările cu privire la artă și / sau societate, cum ar fi frumusețe, originalitate, reprezentare sau autoritate.

Ea estompează adesea granițele dintre artă și viață de zi cu zi. Adesea, o operă de artă va intersecta intenționat cu un mediu, cum ar fi casa, locul de muncă, școala, politica și divertismentul. Arta poate exista în afara forumurilor de expunere și este adesea prezentată în moduri inovatoare, ca o instalație, un eveniment, un spectacol, on-line, sau ca documentație a unei munci efemere.

Arta se poate desfășura în timp. Acesta poate fi pe baza de proces (performativ, colaborare, spontan), experiențial sau interactiv (video, bazat pe Web, multimedia, angajat social), sau poate răspunde la mediul său (artă publică, street art, artă de mediu).

Așadar arta contemporană este parte activă a vieții comunității. Ea poate acționa ca un catalizator pentru creșterea organizațiilor de artă contemporană gestionate la nivel local și durabil în municipiul Soroca.

Artiștii primesc suportul necesar care îi încurajează să rămână, să creeze și să expună local. Asta presupune alocarea către cultură de spații prin reconstrucție sau restaurarea patrimoniului local. O operă de artă este produsă folosind numeroase metode de lucru și procese diferite. Aceasta poate fi creată în mod izolat sau în colaborare cu asistenți, specialiști, prelucrători sau chiar publicul.

Astfel se creează colaborări, schimburi între medii profesionale artistice, economice, administrative, implicit locuri de muncă. Accesul la artă este democratizat, publicul local are șansa să fie implicat activ, impactul creator colectiv lărgeste înțelegerea rezidenților asupra ce e posibil pentru oraș, spune povestea orașului altora din întreaga lume (turiști) și facilitează o re-gândire imaginativă despre cum ar putea cetățenii să contribuie la locul pe care îl numesc acasă.

Istoria municipiului Soroca subliniază importanța implicării artiștilor direct în revitalizarea orașului și de a nu-i lăsa pe margine, ca decor. Vorbim despre o comunitate de arte în schimbare, ce schimbă cu sine orașul.

Poveștile municipiului Soroca – o nouă geografie culturală

Poveștile municipiului Soroca reprezintă un concept menit să situeze orașul pe o nouă hartă culturală regională, națională și a internațională, o hartă a comunităților vechi, simpatice și interesante.

Geografic, municipiul Soroca nu este o așezare oarecare, prin urmare nu-și poate alege un concept de genul “Estul Vestului” sau “Vestul Estului”, pentru că orașul înseamnă mult mai mult, faima sa ajungând în evul mediu și în epoca modernă până în Constantinopol, Petersburg, etc.

Municipiul Soroca însuși este de poveste, o poveste frumoasă despre măreția tradiției, despre multiculturalitate, despre valori ca toleranța, prietenia, hărnicia, spiritul întreprinzător, curajul și libertatea, adică despre acele valori care stau la baza Uniunii Europene.

Poveștile municipiului Soroca ne introduc în viața și moștenirea culturală a orașului oferind povești frumoase cu înțelesuri profunde, care pot alătura municipiul Soroca celor mai de seamă comunități din Europa.

Dacă la baza oricărei idei de marketing de succes stă o idee generoasă și o poveste frumoasă, poveștile municipiului Soroca pot contribui la patrimoniul cultural european cu moștenire culturală însemnată care aduce în atenția opiniei publice: monumente, oameni, fapte și locuri memorabile.

Prin etalarea poveștilor locale comunitatea municipiului Soroca invită toate națiunile europene să se împărtășească din frumusețea și înțelepciunea faptelor săvârșite de localnicii regiunii Soroca în trecut, dar și în prezent, pentru că povestea continuă, iar comunitatea dovedește că are în permanență resurse pentru a oferi exemple de bună practică în ceea ce privește multiculturalismul, excelența în cultură și spiritul antreprenorial.

Poveștile municipiului Soroca pot asigura cadrul în care moștenirea culturală a municipiului Soroca să fie pusă în valoare în mod adecvat și adaptat la așteptările și nevoile culturale ale vechilor comunități, reprezentând naționalitățile conlocuitoare.

Prin intermediul poveștilor, locuitorii municipiului Soroca și publicul european ar afla despre personalități exemplare, care au făcut faima municipiului Soroca, dar în spatele acestor povești se află alte mici istorii care așează municipiul Soroca la locul pe care-l merită pe o hartă culturală a Europei.

De fapt poveștile ar fi pretextul care va putea genera o suită de evenimente care să ridice personalitățile și patrimoniul cultural imobil, mobil și imaterial, la locul pe care-l merită în conștiința locuitorilor municipiului Soroca, dar și în conștiința publicului național și european.

Locuitorii municipiului Soroca ar putea arăta lumii întregi cum prin așa-numitul “localism creator” o pleiadă de cetățeni ai municipiului Soroca au reușit să fie sincronizați perfect cu omologii lor din alte țări europene și să răspândească luminile culturii și valorile comune europenilor în rândul comunității municipiului Soroca, dar și să ducă o parte din moștenirea culturală în alte spații culturale.

Municipiul Soroca ar putea fi așezat pe o hartă culturală a Europei, ca oraș cultural, ca orașul al dialogului intercultural, orașul fără academii și institute de cercetare, dar cu numeroși intelectuali și artiști, care în activitățile lor curente așează viața culturală la un nivel comparabil și perfect sincronizat cu ceea ce se întâmplă în capitalele culturale din Occident.

În cadrul evenimentelor, comunitatea municipiului Soroca ar putea oferi publicului național și celui european numeroase exemple despre stăruința în bine, despre implicare și participarea locale la conservarea tradițiilor, despre promovarea artiștilor și artei moderne în concordanță cu evoluțiile artistice din Europa contemporană.

Regenerare prin cultură

Municipiul Soroca s-a transformat acum câteva generații dintr-o comunitate multiethnică într-o aglomerație urbană.

Singurul element care poate duce la reintegrarea locuitorilor municipiului Soroca cu propria lor comunitate este cultura. Ea este elementul de identitate comună într-un amalgam de diversități de cele mai diferite origini: locul de naștere, accentul limbii vorbite, obiceiurile și tradițiile proprii, dezrădăcinarea primei generații, lipsa de identificare cu noul oraș și noua comunitate, cultura internă a locului de muncă etc.

Cultura municipiului Soroca și noua ei viziune, care să îmbine armonios patrimoniul și tradițiile istorice cu noua creativitate contemporană, prin democratizarea accesului la cultură în toate cartierele, inventarea de noi evenimente și tradiții comunitare poate duce în final la reconstrucția și solidarizarea comunității municipiului Soroca.

Regenerarea urbană prin cultură poate, și trebuie, să însemne noi puncte de iradiere culturală în cartierele orașului, noi festivaluri și evenimente comunitare care să aparțină cartierelor, cetățeni mai educați și mai informați, activi și parte a fenomenului vieții publice, indiferent de trecutul personal și cultural.

Viitori cetățeni ai municipiului Soroca trebuie să cunoască istoria și trecutul orașului în care trăiesc, trebuie să fie mândri că au ocazia să contribuie la noua identitate locală prin participarea la acte de cultură și creație contemporană și generarea unor noi, care să se adauge la identitatea originară.

Aceste povești, idei parvenite la fel de la comunitatea chestionată, care particularizează aspecte identitare și de dialog intercultural deosebite au supuse chestionării populației locale. În urma prioritizării s-au situat pe primele locuri propunerile privind "Poveștile Sorocene", "De la medieval la contemporan" și "Regenerare prin cultură".

Consultarea cetățenilor municipiului Soroca a avut ca scop implicarea acestora în procesul aderării la rețeaua EU4Culture. În plus, conceptul și axele de programare strategică pentru perioada 2015-2031 nu puteau decât să rezulte din preferințele cetățenilor, EU4Culture fiind un proiect prin excelență comunitar pentru comunitate.

<i>Cum apreciați calitatea ofertei culturale a instituțiilor locale din Municipiul Soroca? (răspuns multiplu)</i>	<i>%</i>
Este actuală, diversă	41,3%
Este repetitivă	33,9%
Este antrenantă	21,7%
Este învechită, nu ține pasul cu tendințele	18,1%
Altfel	1%

Această analiză reprezintă rezultatele sondajului privind percepția locuitorilor din Municipiul Soroca asupra calității ofertei culturale a instituțiilor locale (Studiu de consum și practici culturale 2025).

Interpretarea datelor din tabel

Percepții pozitive (41,3% și 21,7%)

41,3% dintre respondenți consideră că oferta culturală este actuală și diversă, ceea ce indică faptul că instituțiile reușesc într-o anumită măsură să aducă evenimente relevante și variate.

21,7% apreciază că aceasta este antrenantă, ceea ce înseamnă că există un segment al publicului care găsește activitățile atractive și participative.

Aceste rezultate sugerează că aproape două treimi dintre respondenți văd un anumit nivel de valoare și dinamism în oferta culturală.

Critici și percepții negative (33,9% și 18,1%)

33,9% consideră oferta repetitivă, ceea ce arată lipsă de inovație și diversificare a programelor.

18,1% o percep drept învechită, care nu ține pasul cu tendințele, sugerând o nevoie de modernizare și adaptare la noile forme de cultură, inclusiv digitale sau interactive.

În total, peste jumătate dintre respondenți exprimă o insatisfacție legată de monotonia și caracterul învechit al evenimentelor culturale.

Opinii marginale

Doar 1% au menționat altfel (alte percepții decât cele prevăzute în chestionar), ceea ce indică faptul că principalele opțiuni au acoperit destul de bine percepțiile comunității.

Concluzii generale

Există un echilibru fragil între percepțiile pozitive și cele negative. Deși peste 40% apreciază actualitatea și diversitatea, o treime văd oferta ca repetitivă, iar aproape o cincime ca fiind învechită.

Rezultatele semnalează o nevoie de reînnoire și inovare în programele culturale: diversificarea tematicilor, aducerea unor evenimente moderne și interactive, atragerea de public tânăr.

Totodată, faptul că un procent considerabil (21,7%) o găsește antrenantă arată că există o bază bună pe care se poate construi o strategie culturală mai adaptată așteptărilor comunității.

Studiu de consum și practici culturale 2025:
Evaluarea calității ofertei culturale locale (distribuție pe categorii de vârstă)

Cum apreciați calitatea ofertei culturale a instituțiilor locale din Municipiul Soroca? (răspuns multiplu)	18-34 ani	35-49 ani	50-64 ani	65 ani și peste
Este actuală, diversă	37,7%	37,4%	43,1%	50,3%
Este antrenantă	17,9%	28,1%	21,8%	18,9%
Este repetitivă	40%	29,3%	35,3%	28,9%
Este învechită, nu ține pasul cu tendințele	23,6%	17,8%	15,6%	12,2%
TOTAL	100%	100%	100%	100%

Interpretarea datelor pe grupe de vârstă

18–34 ani

Doar **37,7%** consideră oferta actuală și diversă.

40% o percep ca **repetitivă** (cel mai mare procent dintre toate categoriile).

23,6% cred că este învechită.

Publicul tânăr este cel mai critic, percepend lipsa de noutate și inovație. Acest segment așteaptă evenimente moderne, interactive și conectate la tendințele internaționale.

35–49 ani

37,4% apreciază diversitatea și actualitatea.

28,1% o consideră antrenantă (cel mai ridicat procent pe acest criteriu).

29,3% o văd repetitivă.

Grupul activ profesional caută evenimente care să fie dinamice și atractive, dar simte încă limitări în diversificare.

50–64 ani

43,1% apreciază oferta ca diversă și actuală (nivel mai ridicat decât la tineri).

Doar **21,8%** o consideră antrenantă.

35,3% o percep ca repetitivă (un nivel critic ridicat).

Această categorie vede un plus de actualitate comparativ cu tinerii, dar încă remarcă monotonic.

65 ani și peste

50,3% consideră oferta **actuală și diversă** (cel mai mare procent pozitiv dintre toate categoriile).

Doar **18,9%** o văd antrenantă.

28,9% o percep repetitivă.

12,6% spun că este învechită (cel mai mic nivel de critică).

Seniorii sunt cei mai mulțumiți, considerând oferta culturală adecvată și diversă. Totuși, ei nu caută neapărat caracterul „antrenant”.

Concluzii generale

Tinerii (18–34 ani) sunt cei mai critici și văd oferta ca repetitivă și învechită. Aceștia au nevoie de **evenimente inovative, multimedia, festivaluri urbane, participative**.

Adulții activi (35–49 ani) apreciază caracterul antrenant, dar resimt lipsa diversificării.

Persoanele de vârstă mijlocie (50–64 ani) valorizează actualitatea, dar sunt deranjați de repetitivitate.

Seniorii (65+) sunt cei mai satisfăcuți, percepend oferta ca diversă și potrivită, ceea ce sugerează că actuala ofertă culturală răspunde în mare parte **preferințelor tradiționale**.

Implicație strategică:

Este nevoie de o **diferențiere a ofertei culturale** pe segmente de vârstă:

Pentru tineri: festivaluri, concerte moderne, activități creative și digitale.

Pentru adulți activi: evenimente interactive, networking cultural, activități comunitare dinamice.

Pentru seniori: activități tradiționale, folclorice, de patrimoniu, care să consolideze identitatea locală.

Această analiză este foarte relevantă pentru a înțelege cum percep oamenii oferta culturală în funcție de formarea lor.

Studiu de consum și practici culturale 2025:

Evaluarea calității ofertei culturale locale (distribuție pe nivel de educație)

Cum apreciați calitatea ofertei culturale a instituțiilor locale din Municipiul Soroca? (răspuns multiplu)	≤ 10 clase / profesională	Liceu / post-liceală	Învățământ superior
Este actuală, diversă	51,6%	42,2%	35,8%
Este antrenantă	20,5%	18,4%	25,6%
Este repetitivă	22,4%	38,2%	35,9%
Este învechită, nu ține pasul cu tendințele	17,3%	16,7%	19,6%
TOTAL	100%	100%	100%

Interpretarea datelor pe nivel de educație

≤ 10 clase / profesională

51,6% consideră oferta **actuală și diversă** (cel mai mare procent pozitiv dintre toate categoriile).

Doar **22,4%** o percep ca repetitivă.

20,5% o găsesc antrenantă.

17,3% cred că e învechită.

Publicul cu un nivel mai scăzut de educație are o **percepție favorabilă** asupra ofertei culturale, ceea ce sugerează că aceasta răspunde mai mult **nevoilor tradiționale și accesibile**.

Liceu / post-liceală

42,2% consideră oferta actuală și diversă.

Doar **18,4%** o văd antrenantă (cel mai mic procent).

38,2% o percep ca repetitivă (cel mai ridicat nivel de critică).

16,7% o consideră învechită.

Acest segment educațional este cel mai **critic** față de monotonie și lipsa de atractivitate. Probabil se așteaptă la o **ofertă culturală mai inovativă și variată**.

Învățământ superior

Doar **35,8%** apreciază diversitatea și actualitatea (cel mai scăzut nivel).

25,6% o văd antrenantă (cel mai ridicat procent pe acest criteriu).

35,9% o consideră repetitivă.

19,6% o percep ca învechită (cel mai ridicat nivel de critică pe acest aspect).

Persoanele cu studii superioare sunt **mai exigente** și cer o ofertă culturală **mai sofisticată, diversificată și conectată la tendințele contemporane**.

Concluzii generale

Nivel educațional scăzut (≤ 10 clase / profesională) → percepție **mai pozitivă**, satisfacție ridicată cu oferta actuală.

Nivel mediu (liceu/postliceal) → percepție **cea mai critică**, accent pe repetitivitate și lipsa atractivității.

Nivel superior → percepție **mai nuanțată**, cu așteptări ridicate de diversitate și modernitate, dar și cu recunoașterea caracterului antrenant al unor evenimente.

Implicație strategică:

Oferta culturală actuală **corespunde mai bine publicului tradițional** (cu educație medie/scăzută).

Publicul cu educație superioară și liceală așteaptă **mai multă inovație, diversitate și**

evenimente intelectuale (conferințe, festivaluri tematice, artă contemporană, dezbateri culturale).

Este necesară o **segmentare a ofertei culturale** pentru a răspunde simultan atât publicului tradițional, cât și celui mai educat și exigent.

TRADIȚIE versus CONTEMPORANEITATE, idee multiplu înglobată în sugestiile de concepte enunțate de cetățenii municipiului Soroca, sunt strâns legate de respectul pentru tradiție dar cu dorința afirmării unei culturi proprii, contemporane, consonante cu mersul înainte european de care locuitorii municipiului Soroca (mai ales tinerii) sunt conștienți.

Trăsătura comună caracteristică celor două atitudini culturale este doar unul din elementele identitare ale municipiului Soroca, într-un alt plan, trebuie să plasăm libertatea de gândire și manifestare care este o altă caracteristică a spiritualității acestui oraș.

O libertate care s-a manifestat și s-a afirmat istoric și care i-a făcut pe locuitorii municipiului Soroca mai circumspecți în raport cu preluarea formală a unor modele culturale.

Dezirentul aderării la rețeaua și programul EU4Culture sintetizează aceste abordări pe care le subsumează ideii generoase de raliere a valențelor culturale ale orașului construit în epoca medievală cu cele ale construirii unui oraș contemporan care se regenerează prin cultură și, astfel, își regăsește ”sufletul”, se re-conectează la nevoile cetățenilor și își re-capătă dimensiunea europeană.

De fapt, conceptul aderării la rețeaua și programul EU4Culture este: ”De la medieval la contemporan – regenerare prin cultură”

Rădăcinile medievale ale municipiului Soroca sunt esențiale pentru a înțelege atât existența sa inițială cât și, mai ales, caracterul său multicultural, caracter care i-a lăsat o amprentă indelebilă și care a influențat toată dezvoltarea sa ulterioară.

O parte semnificativă a patrimoniului cultural, tangibil și intangibil, din amprentă indelebilă și din zona regională a fost constituită în acea perioadă sau face referire, direct sau indirect, la tradițiile și valorile care s-au dezvoltat atunci și care și-au găsit o exprimare unică în interculturalitatea proprie acestei zone și în celebrarea în cotidian a diversității sale culturale, religioase și lingvistice.

Cetatea Soroca, turnurile și zidul cetății din oraș, bisericile cu inestimabilul lor patrimoniu, sunt tot atâtea repere culturale și istorice, care marchează evoluția comunităților existente aici mereu și a relațiilor dintre acestea de-a lungul secolelor.

Valoarea lor culturală, istorică sau documentară este excepțională dar ea pălește în raport cu valoarea lor de referențiale identitare comunitare.

Poziționarea orașului medieval la intersecția drumurilor comerciale majore care făceau legătura cu toate punctele cardinale a determinat o extraordinară dezvoltare în plan economic, susținută în același timp de o cultură a respectului reciproc și a corectitudinii în relațiile cu partenerii comerciali.

Același respect al partenerului, al interlocutorului se regăsește în însăși trama relațiilor inter-

comunitare care au făcut ca, timp de secole, municipiul Soroca să fie un loc al toleranței, al respectului reciproc și al dialogului intercultural și interetnic.

Aceste valori au suferit o masivă pierdere de consistență, până aproape de dispariție, în epoca modernă, mai ales ca urmare a dezvoltării artificiale a orașului în perioada comunistă și a industrializării sale destul de brutale, conjugate cu o urbanizare forțată și nepregătită a unei populații rurale aduse din alte zone ale țării.

Municipiul Soroca este un oraș în care ideea de cultură trebuie mutată din registrul nostalgic în cel contemporan.

Din anume puncte de vedere, cultura municipiului Soroca trebuie practic, RENĂSCUTĂ.

Evoluția naturală a orașului, echilibrată și perfect racordată la tendințele europene, a fost influențată artificial după anul 1945. Prin demararea unui proces rapid de industrializare, dublat de o creștere demografică necontrolată - motivată de nevoia de forță de muncă pentru noile platforme industriale - orașul și-a pierdut sistemul propriu de valori și principii istorice, prin excelență urbane, în care consumul și accesul la cultură, urmate de creație, erau subînțelese.

Istoria postmodernă a orașului aduce sub lupă o fostă comunitate multiculturală omogenă distrusă de comunism prin dislocări și repopulări forțate, special pentru a aliena identitatea.

Perioadele istorice în care toți locuitorii municipiului Soroca se identificau cu orașul ca loc de naștere au fost urmate de vremurile în care noii locuitori ai săi îl vizitau în calitate de turiști.

Este important ca tinerele generații să învețe de la bun început specificul istoric și cultural al municipiului Soroca, respectiv locuitorii municipiului Soroca la prima sau a doua generație să accepte aceste valori odată și pentru totdeauna.

Absența unor programe publice menite să ofere locuitorilor o alternativă de petrecere a timpului liber (mai ales în perioada de după 1989) a dus la scăderea dramatică a calității vieții în aceste zone urbane.

Municipiului Soroca va face eforturi să-și REDESCOPERE esența, și să o valorifice. Semnele personalității pierdute se regăsesc în tot orașul. Concepția și implementarea de programe menite să ducă la o mai bună cunoaștere a propriului oraș de către generațiile și cartierele noi trebuie să devină o prioritate absolută. Schimburile interculturale între cartierele vechi și noi pot duce la o mai bună integrare a diverselor țesuturi sociale.

Cultura poate crea valoare și REVALORIFICA actul de creație. Contribuția culturii tradiționale la bunăstarea comunității municipiului Soroca a fost evidentă. Ceea ce poate fi adăugat la ceea ce există poate fi reinterpretarea în limbaj modern/contemporan, mai racordat la valorile tinerelor generații.

Imobilitatea culturală este efectul unei identități sociale pierdute. Identitatea socială se poate REFACE prin cultură. Amestecul brutal al comunității mai vechi și mai mici cu grupul eterogen și mult mai mare de nou veniți a avut ca cel mai grav rezultat dispariția sentimentului de apartenență la aceeași comunitate.

Cultura, și lecțiile ei de istorie și de civilizație locală, respectiv asumarea de către toate

părțile a părților negative și pozitive, poate duce la apariția unui nou spirit identitar propriu și comun întregului grup.

Sunt create condițiile materiale, dar lipsește creativitatea. Inclusiv din economie. Creativitatea trebuie REÎNVIATĂ. Fără false așteptări. Municipiului Soroca nu va exploda de energie numai fiindcă se vor face spectacole de stradă, dar vitalitatea culturală va impulsiona și va dinamiza ritmul actual.

Creatorii, organizațiile culturale, publice sau private, trebuie încurajate să iasă din paradigma conservatoare și puțin prea tradiționalistă de astăzi.

Generarea de evenimente sau platforme colaborative noi, finanțarea și încurajarea acestora, vor duce în final la idei noi, produse culturale noi, artiști noi, la noi și diversificate consumuri culturale.

Municipiului Soroca a fost un oraș cu o viață culturală activă. Trebuie doar să-și REAMINTEASCĂ. Apelul la memorie este necesar și la îndemână, istoria și tradițiile fiind puternice în municipiului Soroca. Specificul locului nu trebuie ignorat în evoluția comunității, el este cel care a modelat parcursul acesteia, dar calmul uneori placid al locuitorilor aparent mulțumiți, ascunde o nelămurită dezorientare.

Fiecare casă, fiecare clădire care găzduiește o instituție, fiecare loc din cadrul orașului are o poveste de patrimoniu, sau este subiect de patrimoniu.

Municipiului Soroca are miros, are culoare, are muzică, dar parte din simțuri îi sunt matuite. Trebuie doar RECONSTITUITE.

Municipiului Soroca face parte din orașele Republicii Moldova care și-au pierdut aerul de falsă bunăstare dată de efervescența industrială și se confruntă cu agonia RESTRUCTURĂRILOR economice în încercarea de a se repoziționa pe harta turistică.

După mai bine de o generație de la dispariția regimului comunist, orașul începe să-și regăsească parcursul, care a moștenit practic ce era mai bun de la fiecare dintre resursele originare: reindustrializare la o scară mai mică datorită unei forțe de muncă cu propensiune și educație în zona tehnologică și industrială, și destinație turistică de excelență datorită poziționării geografice și conservării într-un procent semnificativ a principalelor situri arhitecturale și a monumentelor istorice.

Arta pentru public va stârni interes și pentru turism, iar acest interes, la rândul lui va REGENERA activități și servicii benefice pentru public.

Turismul, în formula actuală se bazează exclusiv pe resurse finite, cadrul natural și cadrul arhitectural. Cea mai importantă resursă însă, cea umană, nu a avut cadrele adecvate de dezvoltare, motiv pentru care în acest moment turistul venit în municipiului Soroca poate consuma artă pentru public doar sub forma concertelor și expozițiilor din localurile orașului, instituțiile publice și chiar ong-urile fiind mai puțin orientate către turiști.

RECLĂDIREA culturală pe care și-o propune prin aderarea la rețeaua și programul EU4Culture este un proiect de RECONSTRUIRE urbană. Diferențele vizuale și vizibile dintre centrul și celelalte cartiere pot fi atenuate prin cultură.

Argumentele de mai sus vin să fundamenteze și să susțină nevoia racordării tradițiilor și patrimoniului de sute de ani al orașului la arta și cultura contemporană care să revalorizeze acest patrimoniu și să-l reinterpreteze pentru publicul actual și care să susțină exprimarea creativității celor de azi și de mâine.

Legătura dintre moștenirea culturală și prezentul creativ și artistic este linia de forță a construcției municipiului Soroca regenerat, oraș al secolului XXI, parte a Europei și contributor la diversitatea culturală a acesteia.

Pentru a se dezvolta, municipiului Soroca are nevoie de o regenerare profundă, în care valorizarea patrimoniului său și cultura și creația contemporană sub toate formele sale de exprimare se potențează reciproc pentru a deveni elementele esențiale ale parcursului orașului către o comunitate culturală europeană.

- O comunitate care și-a vindecat rănilor și suferințele epocii anterioare și care este orientată către cetățean.
- O comunitate coezivă, în care fiecare rezident și fiecare comunitate este "acasă", în care se trăiește nu doar se locuiește.
- O comunitate în care tinerii vor să rămână să-și construiască viața și cariera, dar în care, în egală măsură, persoanele în vârstă îmbătrânesc activ, cu susținerea și în respectul comunității.
- O comunitate a egalității de șanse.
- O comunitate care își valorifică potențialul cultural și creativ pentru o creștere inteligentă și durabilă, în acord cu excepționalul mediu natural în jurul căruia orașul se articulează.
- O comunitate care poate deveni un model de dezvoltare prin potențarea aportului economic și social al industriilor culturale și creative.
- O comunitate în care dialogul intercultural și diversitatea de practici și oferte culturale întăresc nu numai legăturile inter-comunitare ci și pe cele cu orașele din întregul spațiu european.

DE LA MEDIEVAL LA CONTEMPORAN – O REGENERARE PRIN CULTURĂ. REZULTATE AȘTEPTATE

De-a lungul timpului, municipiul Soroca a suferit multiple transformări, s-a regândit și s-a transformat, utilizând în acest sens valențele speciale ale interculturalității sale funciare, interculturalitate care este un dat încă de la înființarea orașului și care a funcționat permanent ca principiu de dezvoltare a acestei societăți multietnice.

Transformările suferite de municipiul Soroca au fost de natură geopolitică –, de natură economică – cât și de natură demografică, delocalizată din toate regiunile țării și din oraș cu o importantă populație tânără a experimentat reducerea drastică a acestei categorii, atât prin scăderea sub 50% a populației studentești cât și prin exodul către alte orașe și/sau țări a tinerilor localnici.

Viitorul municipiului Soroca poate fi definit în funcție de problemele cărora acest oraș, împreună cu zona sa regională, trebuie să le răspundă și de oportunitățile pe care le poate fructifica.

Problemele sunt complicate și nu ușor de rezolvat, ele demonstrând fragilitatea unei dezvoltări economice nesuținută suficient de o creștere a calității vieții locuitorilor.

Astfel, în pofida rezultatelor economice obținute, municipiul Soroca este un oraș care nu se mai situează în topul orașelor în care e bine să locuiești, așa cum se întâmpla în urmă cu câțiva ani.

Poate tocmai situarea sa în top și dezvoltarea sa economică au fost cele care au creat un fals sentiment de automulțumire ce a determinat neglijarea aspectelor care țin de confortul social și de mediul cultural și educațional al rezidenților.

În considerarea elementelor strategice prezentate în cuprinsul prezentului document pot fi formulate și axele principale ale rezultatelor pe care municipiul Soroca le așteaptă ca urmare a ansamblului de măsuri care vor fi duse la îndeplinire în scopul atingerii obiectivelor stabilite.

Municipiul Soroca – un oraș poziționat pe harta culturală a Europei

Noua viziune despre municipiul Soroca în perspectiva și a aderării la rețeaua și programul EU4Culture este exprimată prin obiectivele generale, specifice și operaționale descrise și care urmează a fi puse în operă prin proiectele ce vor fi susținute prin axele de programare stabilite.

Ca rezultat al acestora, municipiul Soroca se va re poziționa pe harta culturală a Europei, ca un oraș european de importanță majoră.

Prin întregul complex de măsuri avute în vedere, municipiul Soroca își va fi reclădit punțile de legătură cu Europa și va fi reluat, la o altă dimensiune, mai consistentă și mai profundă, legăturile culturale cu celelalte orașe europene.

Mai jos vedeți analitica studiului de consum cultural cu referire la aderarea la rețeaua și programul EUCulture.

Impactul preconizat al aderării municipiului Soroca la programul EU4Culture și aplicarea la finanțarea oferită de program *non-răspunsurile nu au fost luate în considerare în calculul scorului mediu

<i>Apreciați cu o notă de la 1 la 7 gradul în care programul EU4Culture va ajuta municipiul Soroca în ceea ce privește...(notă de la 1 la 7 cu „1 = total dezacord”, iar „7 = total de acord”)</i>	Scor mediu
Creșterea numărului de turiști străini care vin să cunoască orașul	6.09
Creșterea notorietății la nivel european	5.95
Creșterea oportunităților de voluntariat pentru tineri	5.91
Diversificarea tipurilor și manifestărilor culturale disponibile pentru comunitatea locală	5.76
Creșterea activității instituțiilor publice de cultură (muzeu, biblioteci etc.)	5.82
Refacerea / modernizarea clădirilor și spațiilor în care funcționează instituțiile publice de cultură (biblioteci etc.)	5.81
Creșterea numărului celor care iau parte la evenimente culturale	5.73
Diversificarea locurilor din oraș în care se organizează evenimente culturale (în afara centrului istoric)	5.67
Dezvoltarea spiritului civic și responsabilizarea locuitorilor	5.71
Restaurarea clădirilor istorice	5.59

Analiza rezultatelor

Impact major perceput (scoruri peste 5,9)

Creșterea numărului de turiști străini – 6,09 (cel mai mare scor)

Participanții cred că aderarea la EU4Culture va contribui în primul rând la **atragera vizitatorilor din afara țării** și la creșterea vizibilității orașului pe harta turistică.

Creșterea notorietății la nivel european – 5,95

Este anticipată o **recunoaștere mai mare pe plan internațional**, ceea ce confirmă dorința comunității de a-și poziționa patrimoniul cultural într-un context european.

Creșterea oportunităților de voluntariat pentru tineri – 5,91

Se evidențiază o dimensiune socială importantă: programul ar putea stimula **implicarea tinerilor** și dezvoltarea capitalului civic local.

Impact mediu spre ridicat (scoruri între 5,7 și 5,8)

Diversificarea tipurilor și manifestărilor culturale – 5,76

Creșterea activității instituțiilor publice de cultură – 5,82

Refacerea/modernizarea clădirilor și spațiilor instituțiilor culturale – 5,81

Creșterea numărului celor care iau parte la evenimente – 5,73

Aceste aspecte reflectă **beneficiile directe pentru infrastructură culturală locală**, dar și pentru participarea comunității la viața culturală.

Impact perceput mai scăzut (scoruri sub 5,7)

Diversificarea locurilor din oraș în care se organizează evenimente – 5,67

Oamenii consideră că diversificarea spațiilor culturale va avea impact, dar nu la fel de puternic precum turismul sau modernizarea instituțiilor.

Dezvoltarea spiritului civic și responsabilitatea locuitorilor – 5,71

Impactul social este recunoscut, dar perceput mai modest comparativ cu dimensiunea turistică și de imagine.

Restaurarea clădirilor istorice – 5,59 (cel mai mic scor)

Chiar dacă patrimoniul istoric este important, percepția este că acest obiectiv va fi mai greu de realizat prin program sau că rezultatele nu vor fi imediate.

În același timp, legăturile între sectoarele culturale și creative din municipiul Soroca și Republica Moldova și din celelalte țări europene se vor dezvolta pe multiple paliere, îmbinând cunoașterea reciprocă și celebrarea valorilor și tradițiilor specifice cu dezvoltarea în comun și cooperarea transnațională pentru susținerea explorării de noi forme și modalități artistice de expresie, de noi conținuturi și semnificații și de noi relaționări cu publicurile, îmbogățindu-se astfel reciproc.

Municipiul Soroca, orașul care timp de secole s-a aflat la întretăierea unor drumuri comerciale, se va afla acum la întretăierea drumurilor culturale europene, ca loc de întâlnire și de concentrare a energiilor creative care să radieze în Europa.

Soroca – oraș care aspiră să devină policentric al culturii și creativității.

Cultura poate surprinde și poate fi atractivă prin diversitate, activarea componentei dinamice a culturii libere manifestată de către comunitate pentru comunitate fiind unul din rezultatele

importante aşteptate.

Noua infrastructură culturală care va fi dezvoltată este axată pe ideea delocalizării spațiale a actului de cultură, pentru a-l apropia în mod real de comunitate și pentru sporirea gradului de acces și condițiile de accesibilitate ale rezidenților la viața culturală.

Astfel orașul împreună cu zona sa regională va deveni o platformă extinsă care va genera multiple oportunități pentru vocile independente ale tinerelor generații de creatori și artiști, pentru a susține creativitatea, inovarea, interdisciplinaritatea, căutările artistice și libertatea de expresie și de creație artistică.

Municipiul Soroca devine astfel un spațiu conceput coerent cu multiple facilități de practică și consum cultural și de educație culturală care, prin diversitatea acestora, îmbie rezidenții la o participare pro-activă la viața culturală.

Industria culturale și creative au devenit, în această perspectivă, un vector important de dezvoltare economică, iar măsurile de susținere și de potențare a contribuției lor sunt deja consolidate.

Instituțiile publice de cultură ale municipiului Soroca sunt deschise deja inovării, noilor forme de comunicare cu publicul, sunt transparente și orientate către susținerea creativității locale alături de cea națională și europeană.

Soroca – oraș al unei identități redefinite și al diversității împărtășite

Identitatea culturală a unui oraș nu se construiește sau redefinește doar în câțiva ani după cum nici comunitatea Soroceană nu a reușit să se coaguleze cu repeziciune în jurul unui singur concept.

Municipiul Soroca va fi un oraș al celebrării diversității și multiplelor apartenențe, care va susține dialogul între comunități și se va redefini identitar prin reconectarea cetățenilor la patrimoniul și poveștile orașului și ale zonei, dar el va trebui să supraviețuiască în același fel și în viitor.

Se are în vedere în acest sens susținerea unei renașteri culturale incluzive, orientate către cetățean care respinge orice fel de enclavizări sau atitudini monoculturale și asigură egalitatea de șanse.

Creșterea atractivității municipiului Soroca și a atașamentului cetățenilor pentru oraș și pentru ceea ce acesta reprezintă - din trecut până în viitor – va contribui la recrearea unei identități momentan prea vag definită, sau chiar pierdută.

Soroca – un oraș în care vrei să trăiești, care se dezvoltă prin și împreună cu locuitorii săi Soroca se construiește în jurul necesității de regenerare și renaștere civică prin cultură și necesitatea combaterii fenomenului de migrare a tinerilor și de percepție a municipiului Soroca ca "oraș de lansare".

Prin dezvoltarea infrastructurii sale culturale, prin diversificarea ofertei culturale, prin reconectarea cetățeanului la valorile și tradițiile culturale ale orașului, ca și prin potențarea contribuției industriilor culturale și creative la dezvoltarea durabilă, inteligentă și incluzivă a

orașului, municipiul Soroca se va fi transformat deja în oraș de trăit, nu doar de locuit, cu o calitate a vieții - economică, socială și culturală - notabilă.

Municipiul Soroca va fi un oraș în care guvernarea sectorului cultural va fi asigurată printr-o largă implicare și participare a stakeholderilor ca și a rezidenților care astfel vor putea să-și descopere, să-și dezvolte și să-și exprime abilitățile lor creative și să-și satisfacă plenar nevoile de consum, de participare la viața culturală și de autoîmplinire.

Aderarea la rețeaua și programul EU4Culture este un proiect de revalorificare culturală, de reconstruire urbană și de dezvoltare locală dar, mai ales este un proiect de recapturare a sufletului orașului și a acelor valențe perene ale sale care îl poziționează ideal pentru a face față provocărilor societale actuale și pentru a alege calea deloc facilă a regenerării, prin și pentru cetățean.

Intervenția culturală

Acest set de acțiuni reprezintă mecanismele pe care sistemul cultural le pune la dispoziția societății pentru a susține adresabilitatea acestui sector către domenii conexe ale vieții comunităților pe de o parte, dar și pentru a veni în întâmpinarea propriilor provocări create de modificările succesive ale vieții comunitare în ansamblul ei.

Dacă Intervenția culturală se poate adresa în general vorbind oricărui domeniu al activității sociale și economice a individului, poate cel mai evident ea va fi de natură să producă efecte – utilizată corespunzător – următoarelor:

- Dezvoltarea accesului la manifestările culturii, dar mai ales a dimensiunii participative;
- Îmbunătățirea condiției și calității vieții;
- Diversificarea ofertei formatorii a individului;
- Ameliorarea situației persoanelor aparținând categoriilor dezavantajate.

Managementul Cultural

O meserie aproape inexistentă în municipiul Soroca. Din analizele, anchetele și interviurile efectuate a reieșit în mod constant că la intersecția tuturor problemelor nerezolvate în plan cultural se afla o cauză managerială.

Abandonarea organizării, conducerii și conceptualizării culturii în sarcina exclusivă a administrației publice este poate una dintre cele mai eronate decizii la nivel central dar și din partea profesioniștilor culturii din municipiul Soroca.

Un management cultural performant care să îmbine o cunoaștere profundă a culturii cu tehnicile, metodele și aplicațiile manageriale va scoate în primul rând instituțiile din anonimatul linear în care evoluează.

Implementarea managementului cultural este condiționată de o etapizare echilibrată pe parcursul a mai multor ani în care e nevoie de includerea:

- Unor etape de analize pentru identificarea celor susceptibili de a fi antrenați în acest proces;
- Unor etape de training cu profesioniști din țară pentru asimilarea: legislației culturale, specificității sectoarelor culturale, structurilor organizaționale, managementului resurselor umane din domeniul culturii, managementului conflictelor și a crizelor, managementului financiar al organizațiilor culturale, ș.a.
- Unor etape de proiecte pilot de verificare a validității unor soluții managerial-organizatorice și training pentru managementul proiectelor culturale.

Fiecare etapă va selecta manageri culturali de diverse nivele și specializări care vor trebui stimulați să nu părăsească municipiul Soroca fără a exploata abilitățile dobândite.

În același timp, la nivelul administrațiilor locale va fi necesară dezvoltarea unor structuri de evaluare și control pregătite la rândul lor prin aceleași mijloace.

Una din cele mai importante măsuri ar putea fi înființarea la nivelul municipalității a unei direcții dedicate administrației și managementului cultural. Această direcție va putea fi responsabilizată cu stimularea, monitorizarea și evaluarea periodică a proiectelor și planurilor de management precum și cu organizarea anuală a unor licitații de proiecte culturale în care se vor finanța cele mai relevante proiecte pentru oraș.

Una din condițiile esențiale pentru succesul acestor demersuri este pregătirea și implicarea profesioniștilor culturii pentru a evita confuziile legate de natura sau autenticitatea actului de cultură.

Indicatori pentru monitorizarea și evaluarea impactului

Pentru realizarea studiului de impact a Culturii este nevoie de expertiza unor echipe independente și interdisciplinare, formate din specialiști în științe sociale și umaniste, deopotrivă membrii din mediu academic și practicieni : sociologi, antropologi, economiști, experți în management și politici publice, experți din sectoarele culturale și creative, experți din societatea civilă.

Principalele teme pentru monitorizare și evaluare:

Impactul strategiei culturale și a planurilor activităților culturale

- Studiu de consum cultural periodic (anual) de tip sondaj de opinie pentru a identifica modificări ale practicilor culturale și profilului de consumatori culturali, pentru a identifica modificări ale gradului de satisfacție referitor la oferta culturală, pentru a explica și prognoza tendințele de consum pe o termen mediu și lung.
- Studii calitative (bazate pe interviuri și focus grupuri) pentru a aprofunda principalele rezultatele ale analizelor cantitative privind consumul cultural, pentru a identifica motivații de consum și instrumente de stimulare a consumului cultural și creativității, pentru a explica rezultatele aparent surprinzătoare sau contradictorii ale analizelor statistice și cantitative.

Impactul asupra sectoarelor culturale și creative

- O analiză a sectoarelor culturale și creative la nivelul municipiului Soroca și a contribuției lor la dezvoltarea economică și socială a orașului pe baze de date oficiale de la Registrul Comerțului, Ministerul Finanțelor bazată pe comparația perioadei ante și post program, etc.

Impactul asupra dezvoltării urbane din punct de vedere cultural, social și economic.

- Un studiu de impact cultural, social și economic al programului asupra dezvoltării urbane, cercetare la nivel de firme, profil, resurse umane, bazat pe chestionar distribuit principalilor actori locali. Prelucrare de date statistice la nivel local, analize comparative și predicții.

Impactul asupra diversității culturale

- O analiză a dimensiunii diversității culturale și a multiculturalității (a nivelului de dialog intercultural) municipiului Soroca pe baza unei secțiuni pe tema multiculturalității de tip sondaj de opinie.

- O analiză a gradului de cooperare multiculturală pe date oficiale (documente oficiale, statistici).

Impactul asupra calității vieții artistice

- O analiză de cantitativă și calitativă a ofertei culturale existente la nivelul orașului și a gradului de coerență pe plan local, din punct de vedere al diversității și calității artistice.

- O analiză cantitativă și calitativă a capacității orașului de a îmbina patrimoniul cultural local și formele de artă tradiționale cu expresiile culturale noi, inovatoare și experimentale. Anchete, analize diagnostic, evaluări.

- La aceste studii se pot adăuga chestionare periodice și anchete, focus-grupuri reprezentive.

Impactul asupra gradului de implicare a comunității în cultura locală.

- O analiză cantitativă și calitativă a modului în care artiștii locali și societatea civilă se pot implica elaborarea și punerea în aplicare a programului cultural.

- O analiză cantitativă și calitativă a potențialului de implicare a populației locale și a societății civile în pregătirea candidaturii și în punerea în aplicare a acțiunilor specifice programului.

- O analiză cantitativă și calitativă a adecvării ofertei culturale la nevoile speciale de consum ale grupurilor vulnerabile, cu atenție deosebită pe tineri și persoane în vârstă.

- O analiză cantitativă și calitativă a potențialului de implicare a instituțiilor de educație în

programele și proiectele culturale, studii de caz, interviuri, focus-grupuri. Evaluări și analize pe proiect.

Impactul asupra infrastructurii și capacității administrației publice locale

- O analiză ex ante și ex post a nivelului și calității infrastructurii publice, inclusiv cea culturală și a adecvării ei la cerințele de implementare a programului, inclusive adaptarea la nevoile special ale grupurilor vulnerabile. Evaluări pentru managementul organizațiilor, elaborarea unor criterii de performanță.

- O analiză cantitativă și calitativă a gradului de satisfacție a populației orașului cu privire la nivelul și calitatea infrastructurii publice, inclusive cea culturală și a adecvării ei la cerințele de implementare a programului, inclusive adaptarea la nevoile special ale grupurilor vulnerabile.

- O analiză ex ante și ex post a capacității administrației publice locale precum și a capacității manageriale de a gestiona/administra resursele alocate.

Impactul asupra capacității de programe similar

- O analiză a ex ante și ex post a sustenabilității programului pe termen lung din perspectiva capacității administrative, a resurselor umane și financiar implicate. Auditări manageriale.

Vizibilitate programului la nivel local, regional, national și international

- O analiză cantitativă și calitativă a notorietății programului și activităților derulate la nivel local, regional, national și international.

Construirea audienței

Așa cum am arătat pe tot parcursul acestei strategii, problematica educației culturale și artistice, ca și cea a formării profesionale, este de un interes major pentru întregul sector cultural și creativ întrucât prin aceste instrumente se crează canalele de comunicare biunivocă cu publicul consumator, se construiește audiența generală pentru întreg spectrul de oferte ale sectorului și în același timp, se construiește audiența specifică și fidelă unor oferte instituționale specifice.

Printre factorii care influențează calitatea construirii audienței se numără:

- Educația.
- Accesibilitatea și intervenția de proximitate (outreach).
- Parteneriatele intersectoriale (sectorul educațional, sectorul de afaceri, etc).
- Participarea utilizatorilor.
- Segmentarea audienței.
- Politica de prețuri
- Locația și accesibilitatea ei fizică.

Toți acești factori descriși amply pe parcursul materialului, vor reprezenta în egală măsură criterii

esențiale de monitorizare și constantă evaluare pe parcursul următorilor ani.

Descrierea planurilor de monitorizare și de evaluare a impactului titlului asupra orașului și de diseminare a rezultatelor evaluării :

Designul planului de monitorizare și evaluare a impactului va fi pregătit la nivel local pe măsură ce va fi dezvoltată strategia locală în domeniul culturii. Această modalitate de lucru va favoriza, pe de o parte, rafinarea și validarea relațiilor existente între obiectivele generale, specifice și operaționale și, pe de altă parte, o pretestare a tehnicilor sau instrumentelor de metodologie propuse pentru colectarea, analiza și interpretarea datelor.

În crearea planului de monitorizare și evaluare a impactului se va ține cont de următoarele principii generale:

a. Utilizarea cât mai eficientă a recomandărilor din liniile directoare stabilite de Comisia Europeană pentru evaluările realizate de orașe, în special prin: includerea de indicatori care pot favoriza comparații cu alte orașe, prin formularea unor orizonturi de timp, prin stabilirea profilului ideal al furnizorului extern care va fi însărcinat cu realizarea evaluării;

b. Necesitatea dezvoltării colaborărilor pe termen lung cu deținătorii și furnizorii locali, regionali sau naționali de date statistice (instituții publice locale de cultură, asociații profesionale, filiala raională a Institutului Național de Statistică, centre sau institute de cercetare de la nivel național, centre universitare ș.a.m.d);

c. Necesitatea completării indicatorilor și surselor de date disponibile prin intermediul punctelor a și b cu acele măsurători de factură calitativă sau cantitativă care prezintă cel mai mare potențial de a evalua cu acuratețe specificitatea și particularitatea;

d. Necesitatea includerii în planul de monitorizare și evaluare a întregii zone regionale pentru o mai bună înțelegere a efectelor;

e. Necesitatea dezvoltării de parteneriate cu factori interesați la nivel local, național și european pentru diseminarea rezultatelor evaluării;

Luând în considerare punctele de mai sus, planul de monitorizare și evaluare a impactului prevede următoarele:

I. Entitatea însărcinată cu aplicarea planului de monitorizare și evaluare se va încadra în următorul profil:

- deține recunoaștere națională și/sau internațională în domeniul cercetării și politicilor culturale (cuantificabilă prin apartenența la rețele profesionale, participarea la programe și proiecte specifice, deținerea unor parteneriate strategice cu organizații și instituții relevante pentru domeniul vizat);
- deține expertiză în domeniul cercetării și politicilor culturale (măsurabilă prin expertiza și experiența fiecărui membru al echipei);
- deține capacitatea de a implementa planuri de evaluare de anvergură medie și mare (de exemplu: resurse logistice, umane, administrative, juridice);
- deține capacitatea de a colecta, gestiona și prelucra date de diferite facturi (ex: date de sondaj, date

statistice, date calitative);

- deține capacitatea de a disemina rezultatele la nivel local, național și european;
- deține capacitatea de a utiliza o abordare independentă și multidisciplinară (ex: implicarea unei echipe formate din specialiști în științe sociale și umaniste, deopotrivă membrii din mediul academic și practicieni: sociologi, antropologi, economiști, experți în management și politici publice, experți din sectoarele culturale și creative, experți din societatea civilă);

II. Obiectivele incluse în planul de evaluare sunt operaționalizate pe baza celor două obiective generale și patru obiective specifice ale programului EU4Culture, respectiv:

a. evaluarea impactului în ceea ce privește protejarea și promovarea diversității culturilor Europei, sublinierea moștenirii comune și dezvoltarea sentimentului de apartenență la un spațiu cultural comun;

b. evaluarea impactului titlului în ceea ce privește contribuția culturii la dezvoltarea pe termen lung a municipiului și zonei regionale;

c. evaluarea impactului în ceea ce privește creșterea dimensiunii europene a ofertei culturale din al municipiul și zona regională; evaluarea impactului titlului în ceea ce privește creșterea accesului și participării la cultură;

d. evaluarea impactului în ceea ce privește întărirea capacității sectorului cultural de a crea conexiuni cu alte sectoare; evaluarea impactului titlului în ceea ce privește creșterea caracterului internațional al municipiului și zonei regionale prin intermediul culturii;

În ceea ce privește etapele majore de implementare a planului: au fost culese date de factură calitativă, date de sondaj (atât pentru municipiu, cât și pentru zona regională) și au fost centralizate și prelucrate date statistice. Plecând de la aceste date, prima etapă a planului de evaluare va fi realizată în anul ulterior.

III. Vor fi folosite următoarele tipuri de studii și analize:

- Măsurarea și evaluarea impactului strategiei culturale și a planurilor activităților culturale prin studii de tip sondaj de opinie (monitorizarea practicilor culturale și a profilului de consumatori culturali, pentru a identifica modificări ale gradului de satisfacție referitor la oferta culturală, pentru a explica și prognoza tendințele de consum pe o termen mediu și lung) și prin studii calitative (bazate pe interviuri și focus grupuri, pentru a aprofunda principalele rezultatele ale analizelor cantitative privind consumul cultural, pentru a identifica motivații de consum și instrumente de stimulare a consumului cultural și creativității);

- Măsurarea și evaluarea asupra sectoarelor culturale și creative (o analiză a sectoarelor culturale și creative la nivelul municipiul Soroca și a contribuției lor la dezvoltarea economică și socială a orașului pe baze de date statistice oficiale de la Registrul Comerțului, Ministerul Finanțelor bazată pe comparația perioadei ante și post program, etc);

- Măsurarea și evaluarea impactului asupra dezvoltării urbane din punct de vedere cultural, social și economic (un studiu de impact cultural, social și economic al programului asupra dezvoltării urbane, cercetare la nivel de firme, profil, resurse umane: date statistice și de sondaj);

- Măsurarea și evaluarea impactului asupra diversității culturale (o analiză a dimensiunii diversității culturale și a multiculturalității la nivel local: date de sondaj și o analiză a gradului de cooperare multiculturală: date statistice oficiale);

- Măsurarea și evaluarea impactului asupra calității vieții artistice (printr-o analiză cantitativă și calitativă a ofertei culturale existente la nivelul orașului și a gradului de coerență pe plan local, din punct de vedere al diversității și calității artistice și printr-o analiză cantitativă și calitativă a capacității orașului de a îmbina patrimoniul cultural local și formele de artă tradiționale cu expresiile culturale noi, inovatoare și experimentale);

- Măsurarea și evaluarea impactului asupra implicării comunității în cultura locală (printr-o analiză cantitativă și calitativă a modului în care artiștii locali și societatea civilă se pot implica în elaborarea și punerea în aplicare a programului cultural; printr-o analiză cantitativă și calitativă a potențialului de implicare a populației locale, voluntarilor și a societății civile și în punerea în aplicare a acțiunilor specifice programului, printr-o analiză cantitativă și calitativă a adecvării ofertei culturale la nevoile speciale de consum ale grupurilor vulnerabile, cu atenție deosebită pe tineri și persoanelor în vârstă; printr-o analiză cantitativă și calitativă a potențialului de implicare a instituțiilor de educație în programele și proiectele culturale. Vor fi folosite date calitative, statistici oficiale și date de sondaj);

- Măsurarea și evaluarea impactului asupra infrastructurii și capacității administrației publice locale (printr-o analiză ex ante și ex post a nivelului și calității infrastructurii publice, inclusiv cea culturală și a adecvării ei la cerințele de implementare a programului, inclusive adaptarea la nevoile speciale ale grupurilor vulnerabile; printr-o analiză cantitativă și calitativă a gradului de satisfacție a populației orașului cu privire la nivelul și calitatea infrastructurii publice, inclusiv cea culturală și a adecvării ei la cerințele de implementare a programului, inclusive adaptarea la nevoile speciale ale grupurilor vulnerabile; printr-o analiză ex ante și ex post a capacității administrației publice locale; analize ex ante și post a managementului aplicat);

- Măsurarea și evaluarea impactului asupra capacității de a derula programe similare (o analiză a ex ante și ex post sustenabilității programului pe termen lung din perspectiva capacității administrative, capacității manageriale a resurselor umane și financiare implicate);

- Măsurarea și evaluarea impactului în ceea ce privește vizibilitatea programului la nivel local, regional, național și internațional (printr-o analiză cantitativă și calitativă a notorietății programului și activităților derulate la nivel local, regional, național și internațional).

5. Fișe de proiect a Strategiei de Dezvoltare a Culturii a municipiului Soroca

1. Cetatea Soroca — „Galeria Liniară: Cronici de pe Zid”

Scopul proiectului

Activarea unei galerii expoziționale în aer liber pe o singură latură a Cetății, cu serii curatoriale sezoniere și conținut co-creat cu comunitatea.

Obiectivul general

Creșterea accesului, participării și co-creației culturale în jurul Cetății, aliniată principiilor EU4Culture (co-creație, acces, digital, non-capital).

Obiective specifice

- ≥ 3 serii curatoriale/an și ≥ 18 activări (atelier, tururi, seri tematice)
- ≥ 120 co-autori locali implicați în conținut
- ≥ 5.000 participanți/an, $\geq 30\%$ public nou
- Arhivă vie cu ≥ 25 materiale (audio/foto/video) și ghid audio în 3–4 limbi

Problema existentă

Conținutul din jurul Cetății este static; lipsă de programe dinamice, accesibile și participative pentru publicuri diverse.

Soluționarea problemei

Instalarea unei galerii interschimbabile; open-call, rezidențe, mediere culturală, ghid audio și capsule AR; calendar lunar de activări.

Activități

- Echipă curatorială și apel deschis
- Prototip și producție module
- Seriile: „Cronici & Timpuri”, „Mozaic de comunități”, „Meșteșug & Materie”
- Mediere: tururi, atelier, rezidențe
- Digital: microsite, arhivă vie, AR/QR
- Monitorizare KPI și raport anual

Beneficiari

- Locuitori (tineri, familii, seniori)
- Artiști, meșteri, ONG-uri
- Școli, ghizi culturali, turiști

Rezultate preconizate

- Galerie modulară instalată; 3 serii/an
- ≥ 5.000 participanți; ≥ 120 co-autori
- Arhivă vie online; 3 capsule AR
- Ghid educațional și fișe de activitate

Impact

Participare crescută, dialog intercultural, dezvoltare de competențe, creșterea atractivității turistice.

Justificare proiectului

EU4Culture: co-creație, acces, diversitate publicuri, digitalizare; oraș non-capital.

Durabilitatea

Module reutilizabile; manual operațional; arhivă care crește în timp.

Sustenabilitate

Buget mixt (local, granturi, sponsori); co-producții; voluntariat.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Brand „Cronici pe Zid” și ghid vizual
- Calendar online și afișaj local
- Aftermovies, testimoniale, raport public
- Vizibilitate finanțatori conform regulilor

2. Parcul „Mihai Eminescu” — Parc-Laborator Cultural

Scopul proiectului

Transformarea parcului într-un laborator cultural deschis cu programare anuală, co-creație și rezidențe.

Obiectivul general

Creșterea participării culturale în spațiul public prin evenimente recurente și mecanisme de implicare a comunității, pe principiile EU4Culture.

Obiective specifice

- ≥40 activări/an (lecturi, concerte, ateliere, cinema)
- Fond micro-granturi: 8–10 inițiative/an
- ≥60 persoane formate/an în management cultural și mediere
- Accesibilitate de bază implementată

Problema existenta

Parcul este folosit preponderent pentru loisir; lipsesc programare culturală și implicarea comunității.

Solutionarea problemei

Calendar curatorial, scenă modulară, colț de lectură, micro-granturi de cartier, rezidențe outdoor, mediere culturală.

Activitati

- „Duminici în parc” (aprilie–octombrie)
- Open-call micro-granturi (2 runde/an)
- Rezidențe și ateliere pentru familii
- Program educațional cu școlile
- Accesibilitate și voluntari-ghizi
- Monitorizare KPI trimestrial

Beneficiari

- Public larg; ONG-uri; operatori culturali
- Școli; HORECA; turiști

Rezultate preconizate

- ≥40 evenimente; ≥3 rezidențe; 8–10 inițiative susținute
- ≥6.000 participanți; ≥30% public nou
- Kit de mediere și raport anual

Impact

Creează coeziune, activează spațiul public, crește atractivitatea urbană.

Justificare proiectului

EU4Culture: spațiu public activat, co-creație, micro-granturi, evaluare KPI.

Durabilitatea

Infrastructuri modulare reutilizabile; manual de utilizare a spațiului.

Sustenabilitate

Buget local + sponsori + granturi; voluntariat și co-producții.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Brand „Duminici în parc”
- Calendar online; parteneriate media
- Comunicare accesibilă; subtitrări
- Aftermovies și transparență publică

3. Festival „Cetatea în Lumină” — Medieval + New Media

Scopul proiectului

Reconfigurarea festivalului prin îmbinarea reconstituirilor istorice cu new media (mapping, AR).

Obiectivul general

Creșterea calității și diversității programului festivalier prin activități noi și implicarea comunității, aliniat EU4Culture.

Obiective specifice

- 8 inițiative noi/ediție
- ≥30 ateliere/tururi/masterclass-uri
- ≥10.000 participanți/ediție, ≥20% din regiune
- Bilete sociale și ghidaj accesibil

Problema existentă

Formatul devine repetitiv; componenta digitală și accesibilitatea sunt limitate.

Soluționarea problemei

Curatoriat new media, open-call, training voluntari, program educațional, componente AR/VR.

Activități

- Open-call comisioane și selecție
- Workshop-uri de costume/scenografie/storytelling
- Seară mapping + tururi AR
- Program de incluziune (bilete sociale)
- Echipă voluntari instruiți
- Evaluare și raport post-eveniment

Beneficiari

- Public local/regional; tineri/familii
- Artiști, trupe, tehnicieni
- Școli; sector turistic

Rezultate preconizate

- Program divers cu 8 comisioane noi
- ≥10.000 participanți; reach online crescut
- Resurse educaționale și aftermovie

Impact

Vizibilitate regională, economie locală stimulată, educație patrimoniu+tehnologie.

Justificare proiectului

EU4Culture: comisionare de conținut, digitalizare, accesibilitate, participare.

Durabilitatea

Echipe reutilizabile; echipe locale formate; ghiduri de producție.

Sustenabilitate

Co-producții, sponsori, ticketing diferențiat, granturi.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Identitate vizuală; press-kit
- Campanii multi-canal + live streaming
- Reguli de vizibilitate pentru finanțatori

4. Faleza Nistrului — Faleza Activă & Culturală

Scopul proiectului

Program cultural pe faleză (serate, expo foto outdoor, scenă mobilă) pentru a diversifica utilizarea spațiului.

Obiectivul general

Integrarea culturii în viața cotidiană pe malul Nistrului prin program recurent, participativ și accesibil (EU4Culture).

Obiective specifice

- 24 micro-evenimente/an
- 12 tururi culturale-sportive ghidate/an
- Program pentru tineri creatori (open-mic, pop-up)
- ≥3 colaborări transfrontaliere/an

Problema existentă

Spațiul este subutilizat cultural; puține ocazii de expresie pentru tineri.

Soluționarea problemei

Calendar pe sezoane, scenă mobilă, expo „Nistru în 12 povești”, tururi ghidate, parteneriate transfrontaliere.

Activități

- Seri „Apus pe Nistru” (2/lună)
- Expo foto outdoor (trimestrial)
- Trasee culturale-sportive ghidate
- Open-mic și mentorat creativ
- Schimburi cu orașe de pe Nistru
- Colectare povești pentru arhiva digitală

Beneficiari

- Public larg, tineri, turiști
- Operatori culturali, fotografi
- Școli/cluburi sportive

Rezultate preconizate

- ≥24 micro-evenimente; 12 tururi; 4 expoziții
- ≥6.000 participanți/an; timp sporit petrecut pe faleză
- Arhivă „Nistru în 12 povești”

Impact

Activează coridorul cultural al Nistrului, identitate locală, stil de viață sănătos.

Justificare proiectului

EU4Culture: spațiu public activ, colaborări regionale, narativ local, acces.

Durabilitatea

Echipamente mobile; proceduri de programare; voluntari.

Sustenabilitate

Buget partajat (primărie, sponsori, granturi); costuri mici per eveniment.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Brand „Apus pe Nistru”
- Hărți/QR pentru trasee; social media
- Aftermovies sezoniere; raport public

5. Platformă digitală — Atelier de Memorie & GIS Cultural

Scopul proiectului

Platformă online participativă (hărți, arhivă vie) care documentează patrimoniul material și imaterial.

Obiectivul general

Construirea unei infrastructuri digitale deschise pentru patrimoniu și educație culturală (EU4Culture).

Obiective specifice

- ≥ 500 fișe patrimoniu în 24 luni
- ≥ 50 contribuții comunitare validate/an
- Scanări 3D/AR pentru ≥ 5 reperi
- Integrare educațională în ≥ 10 școli

Problema existentă

Informația despre patrimoniu e dispersată; acces public și educațional redus.

Soluționarea problemei

GIS cultural + arhivă vie, laboratoare de colectare, scanări 3D/AR, kituri didactice, licențe deschise.

Activități

- Audit și standarde de catalogare
- Laboratoare de colectare (bibliotecă, cartiere)
- Scanări 3D/AR pentru reperi prioritare
- Lansare platformă + campanii „Aduă povestea ta”
- Integrare în tururi/evenimente
- Dashboard de progres public

Beneficiari

- Public larg; elevi/profesori; cercetători
- Operatori culturali; turism; diaspora

Rezultate preconizate

- Platformă funcțională (GIS + arhivă)
- ≥ 500 fișe și ≥ 50 contribuții/an
- 5 reperi cu produse 3D/AR
- Kit educațional; ghid de utilizare

Impact

Memorie colectivă consolidată, acces deschis, proiecte educaționale și turism cultural.

Justificare proiectului

EU4Culture: digitalizare, participare, educație, rețea.

Durabilitatea

Software extensibil; mentenanță planificată; formare.

Sustenabilitate

Parteneriate și voluntari; finanțare mixtă; licențe deschise.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Identitate vizuală; ghid de contribuție
- Campanii cu școli/biblioteci
- Rubrici tematice; tutoriale video

6. Brand „Regiunea Soroca” — Brand viu & coș cultural

Scopul proiectului

Brand teritorial co-creat care conectează patrimoniul cu economia creativă (produse, evenimente, trasee).

Obiectivul general

Creșterea vizibilității și a valorii culturii printr-un brand integrator (EU4Culture).

Obiective specifice

- Ghid de brand + bibliotecă vizuală open-source (6 luni)
- ≥30 operatori afiliați în 12 luni
- Calendar comun și vitrină (fizic/online)
- Vizibilitate media +20%

Problema existentă

Identitate comunicată fragmentar; vizibilitate scăzută; lipsă rețea.

Soluționarea problemei

Laboratoare de narativ, ghid vizual, kituri pentru operatori, campanii tematice, criterii de calitate.

Activități

- Ateliere de storytelling și design
- Ghid vizual și pachete pentru IMM-uri
- Platformă web/vitrină + pop-up shop
- Campanii „Săptămâna brandului”
- Mecanism de afiliere și etică

Beneficiari

- Operatori culturali, IMM-uri
- Public local/regional, turiști
- Instituții culturale/educaționale

Rezultate preconizate

- Ghid de brand; bibliotecă vizuală
- ≥30 operatori în rețea
- Calendar comun; coș cultural activ

Impact

Întărește identitatea și economia creativă; crește coeziunea rețelei.

Justificare proiectului

EU4Culture: co-creație, rețea, vizibilitate unitară.

Durabilitatea

Resurse deschise; infrastructură web locală; manuale.

Sustenabilitate

Cotizații, sponsori, granturi; campanii sezoniere.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Lansare publică; ambasadori locali
- Povești video; raport anual de impact

7. Piața Libertății — Piață-Scenă & Târg Creativ

Scopul proiectului

Activarea pieței ca scenă urbană și târg creativ săptămânal.

Obiectivul general

Creșterea vizibilității producătorilor și a artiștilor locali și transformarea pieței într-un pol cultural (EU4Culture).

Obiective specifice

- Scenă retractabilă și program săptămânal
- „Joia meșterilor” + criterii de calitate
- POS comun pentru artiști; platformă înscriere
- ≥48 zile de târg/an

Problema existentă

Piața este subfolosită cultural; lipsă flux programatic și mecanisme de vânzare.

Soluționarea problemei

Design minimal de scenă, calendar transparent, platformă de înscriere, criterii de calitate și promovare unitară.

Activități

- Program săptămânal (muzică, teatru, lecturi)
- Târg creativ cu selecție curatorială
- Instrucțiuni pentru standuri și eco-reguli
- Training vânzare/branding pentru meșteri
- Sistem POS comun; raport vânzări

Beneficiari

- Meșteri, artiști, ONG-uri
- Public local/turiști; HORECA

Rezultate preconizate

- ≥48 zile de târg; 20 formații locale/an
- Creștere vânzări producători
- Program artistic recurent

Impact

Dinamizează centrul, susține economia creativă, crește calitatea spațiului public.

Justificare proiectului

EU4Culture: spații non-capitale activate, rețele locale, acces la cultură.

Durabilitatea

Infrastructură ușoară; reguli clare; mentenanță simplă.

Sustenabilitate

Taxe modeste de participare; sponsori; granturi; parteneriate HORECA.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Identitate „Piață-Scenă”
- Calendar online; storytelling despre meșteri
- Indicatori de transparență (vânzări, public)

8. Amfiteatru outdoor — Teatru de Vară: Sezon EU4Culture

Scopul proiectului

Sezon curatorial de spectacole, film și muzică în amfiteatrul în aer liber.

Obiectivul general

Creșterea ofertei culturale sezoniere prin program divers și accesibil (EU4Culture).

Obiective specifice

- 40–60 evenimente/sezon
- $\geq 30\%$ conținut local nou comisionat
- Abonamente și bilete sociale
- Accesibilitate (ghidaj, limbaj ușor)

Problema existenta

Spațiul are potențial nevalorificat; lipsă sezon curatorial unitar.

Solutionarea problemei

Curatoriat anual, co-producții, bilete sociale, parteneriate regionale, formare voluntari.

Activitati

- Programare pe genuri (teatru, film, jazz, folclor, new media)
- Comisioane locale; rezidențe
- Pachete pentru școli și seniori
- Sistem abonamente; bilete sociale

Beneficiari

- Public larg; artiști; trupe
- Școli; turiști

Rezultate preconizate

- Sezon coerent cu ≥ 40 evenimente
- ≥ 50.000 participanți/an
- $\geq 30\%$ conținut nou

Impact

Crește participarea, formează publicuri, sporește atractivitatea orașului.

Justificare proiectului

EU4Culture: programare curatorială, co-producții, accesibilitate.

Durabilitatea

Echipamente scalabile; proceduri de producție; voluntari.

Sustenabilitate

Sponsori, granturi, abonamente; parteneriate regionale.

Strategie de comunicare si vizibilitate

- Identitate vizuală a sezonului
- Campanie multicanal; aftermovies
- Reguli de vizibilitate finanțatori

9. Traseu multicultural — Mozaic de comunități (co-curatori)

Scopul proiectului

Traseu tematic cu interpretare participativă a comunităților locale.

Obiectivul general

Întărirea dialogului intercultural și a vizibilității patrimoniului viu (EU4Culture).

Obiective specifice

- 12–15 stații interpretative
- Audioghid multilingv + hărți
- 24 tururi ghidate/an
- 4 mini-documentare/an

Problema existentă

Poveștile comunităților sunt puțin vizibile; lipsesc instrumente de interpretare.

Soluționarea problemei

Co-curatori cu lideri comunitari, panouri + QR, audioghid, tururi ghidate conduse de tineri.

Activități

- Cartografiere locuri/povești
- Design stații; conținut participativ
- Tururi lunare; evenimente tematice
- Mini-documentare și arhivare online

Beneficiari

- Comunități locale (romă, evreiască, ucraineană, etc.)
- Public larg, școli, turiști

Rezultate preconizate

- Traseu funcțional; 24 tururi/an
- Arhivă media și audioghid
- Creșterea dialogului intercultural

Impact

Co-eziune, recunoaștere și respect al diversității culturale.

Justificare proiectului

EU4Culture: co-creație, diversitate, acces, educație.

Durabilitatea

Structuri reversibile; conținut actualizabil.

Sustenabilitate

Granturi + parteneriate; voluntariat; donații în natură.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Hartă vizuală; campanie „Mozaic”
- Povești video; parteneriate media

10. Hub de destinație — Centru cultural-turistic interactiv

Scopul proiectului

Centru de informare cu expo interactivă (AR/VR), studio ghizi tineri și bilet combinat pentru atracții.

Obiectivul general

Creșterea calității experienței vizitatorilor și a șederii medii (EU4Culture).

Obiective specifice

- Expo interactivă cu 3 produse AR/VR
- Bilet combinat pentru 4–6 obiective
- 10 tururi tematice/lună
- Colțul producătorilor locali

Problema existentă

Experiența vizitatorilor este fragmentată; informare și ticketing dispersate.

Soluționarea problemei

Hub central cu expo interactivă, vânzare bilete combinate, studio pentru ghizi, vitrină de produse culturale.

Activități

- Design expo; dezvoltare AR/VR
- Sistem ticketing combinat
- Formare ghizi tineri
- Parteneriate cu obiective locale

Beneficiari

- Vizitatori; operatori culturali
- Producători locali; ghizi

Rezultate preconizate

- Bilet combinat funcțional
- Creștere ședere medie cu $\geq 25\%$
- Vânzări de produse locale

Impact

Fluxuri turistice mai coerente; venituri pentru operatori; vizibilitate integrată.

Justificare proiectului

EU4Culture: acces, rețea, digital, economie creativă.

Durabilitatea

Expo modulară; actualizări de conținut; mentenanță planificată.

Sustenabilitate

Taxe din bilete; sponsori; granturi; parteneriate cu operatori.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Identitate „Hub Soroca”
- Campanii cu influenceri; hărți/QR
- Reguli de branding pentru parteneri

11. Sat de meșteșug & istorie vie — Parc tematic „Calea Bălțului”

Scopul proiectului

Program sezonier de istorie vie și rezidențe de meșteri într-un parc tematic.

Obiectivul general

Revitalizarea meșteșugurilor și educația publicului prin experiențe participative (EU4Culture).

Obiective specifice

- 20 rezidențe meșteri/an
- 60 ateliere în sezon
- Bilet combinat cu Cetatea și hubul
- Curriculum educațional cu școlile

Problema existentă

Meșteșugurile locale sunt puțin vizibile; lipsă cadre pentru transmitere către tineri.

Soluționarea problemei

Pavilioane demonstrative, rezidențe de meșteri, ateliere hands-on, piață de obiecte, pachete pentru școli.

Activități

- Selecție meșteri și rezidențe
- Ateliere hands-on (piatră, lemn, textile)
- Piață de obiecte cu criterii de calitate
- Pachete educaționale și tururi

Beneficiari

- Meșteri și ucenici
- Elevi; public larg; turiști

Rezultate preconizate

- 20 rezidențe; 60 ateliere
- Creșterea veniturilor meșterilor
- Produse educaționale noi

Impact

Transmisie intergenerațională; identitate locală; economie creativă.

Justificare proiectului

EU4Culture: patrimoniu viu, co-creație, educație, economie creativă.

Durabilitatea

Pavilioane modulare; parteneriate cu școli; manuale.

Sustenabilitate

Bilete, vânzări, sponsori, granturi.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Brand „Meșteșug Soroca”
- Promovare cu demonstrații live
- Povești ale meșterilor (video)

12. CASA Socială + Art-Care — incluziune prin cultură

Scopul proiectului

Program integrat de artă-terapie, ateliere creative și mentorat profesional pentru persoane vulnerabile.

Obiectivul general

Reducerea excluziunii sociale prin cultură și dezvoltarea de competențe creative (EU4Culture).

Obiective specifice

- Ateliere săptămânale; 12 colecții artizanale/an
- 50% inserție profesională a participanților
- Expo-vânzări sezoniere
- Rețea de mentori din industriei creative

Problema existenta

Persoanele vulnerabile au acces scăzut la cultură și oportunități pe piața muncii.

Solutionarea problemei

Ateliere creative (textile, ceramică), consiliere, expo-vânzări, plasare în micro-joburi culturale.

Activitati

- Selecție participanți și planuri individuale
- Ateliere și art-terapie
- Expo-vânzări; matchmaking cu angajatori
- Monitorizare rezultate sociale

Beneficiari

- Persoane în dificultate; ONG-uri sociale
- Operatori culturali; angajatori

Rezultate preconizate

- 12 colecții; 50% inserție profesională
- Creșterea participării culturale
- Studii de caz și ghid metodologic

Impact

Incluziune, bunăstare, scăderea stigmei; economie creativă incluzivă.

Justificare proiectului

EU4Culture: acces, incluziune, dezvoltare de capacități, co-creație.

Durabilitatea

Ateliere replicabile; formare facilitatori; parteneriate.

Sustenabilitate

Granturi, sponsori, produse vândute, CSR local.

Strategie de comunicare si vizibilitate

- Campanii cu povești de reușită
- Etichetă „art-care” pe produse
- Raport social annual

13. Parcul „Soroca de jos” — Micro-granturi de cartier

Scopul proiectului

Fond anual pentru activări culturale de proximitate (cinema, lecturi, ateliere intergeneraționale).

Obiectivul general

Creșterea participării în cartiere și formarea de inițiative de bază (EU4Culture).

Obiective specifice

- 10–15 micro-granturi/an
- ≥ 30 activări/an
- ≥ 500 participanți copii/seniori
- $\geq 25\%$ inițiative recurente

Problema existentă

Cartierele periferice sunt slab reprezentate în oferta culturală.

Soluționarea problemei

Fond transparent, mentorat pentru aplicanți, calendar comun, evaluare de impact.

Activități

- Lansare apel; sesiuni de informare
- Mentorat; selecție transparentă
- Implementare și monitorizare
- Showcase anual „Cartier în scenă”

Beneficiari

- Grupuri civice; școli; ONG-uri
- Copii, seniori, familii

Rezultate preconizate

- 10–15 inițiative susținute; 30 activări
- Matrice de bune practici
- Rețea de inițiative de cartier

Impact

Împuternicește comunitățile; diversifică oferta culturală.

Justificare proiectului

EU4Culture: participare locală, micro-granturi, accesibilitate.

Durabilitatea

Proceduri simple; mentorat; evaluare anuală.

Sustenabilitate

Buget local + sponsori + granturi; co-finanțare minimă.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Identitate „Cartier în scenă”
- Hărți ale activărilor; social media
- Raport de transparență

14. Parcul „Grigore Vieru” — Literatură în mișcare

Scopul proiectului

Program lunar de poezie și muzică, rezidențe de autori și podcast cu liceeni.

Obiectivul general

Apropierea publicului de literatură și poezie prin formate vii (EU4Culture).

Obiective specifice

- 12 rezidențe în 24 luni
- 24 seri literare/an
- 1 antologie open-access/an
- Podcast bilunar cu liceeni

Problema existentă

Interesul pentru literatură în spațiul public este redus; vizibilitate scăzută a autorilor.

Soluționarea problemei

Rezidențe de poeți, seri literare, tipar risograf, podcast educațional.

Activități

- Selecție rezidențe și comisioane
- Seri literare cu muzică
- Atelier risograf; antologie anuală
- Podcast cu liceeni

Beneficiari

- Cititori; elevi; autori
- Biblioteci; edituri; media

Rezultate preconizate

- 12 rezidențe; 24 seri/an; 1 antologie
- Creșterea audienței pentru literatură
- Resurse didactice online

Impact

Întărește scena literară locală și dialogul generațional.

Justificare proiectului

EU4Culture: acces, producție de conținut, educație, vizibilitate.

Durabilitatea

Format replicabil; parteneriate cu biblioteci/școli.

Sustenabilitate

Sponsori editoriali; granturi; donații în natură.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Identitate a programului
- Campanii tematice; lecturi filmate
- Vizibilitate parteneri/finanțatori

15. „Nistru în Rezidență” — artă în spațiul public

Scopul proiectului

Program de rezidențe artistice axate pe intervenții în spațiul public de-a lungul Nistrului.

Obiectivul general

Stimularea creației contemporane legate de peisajul cultural al Nistrului (EU4Culture).

Obiective specifice

- 10 rezidențe/an
- ≥ 10 intervenții artistice/linia Nistrului
- Ateliere cu comunitățile riverane
- Arhivă online a intervențiilor

Problema existentă

Spațiul public are puține intervenții contemporane; artiștii au oportunități limitate.

Soluționarea problemei

Rezidențe tematice, mentorat, producție în teren, tururi de prezentare, arhivare digitală.

Activități

- Open-call; selecție
- Producție în teren; logistică
- Tururi de prezentare și discuții
- Documentare și publicare online

Beneficiari

- Artiști; comunități riverane
- Public local/regional; turiști

Rezultate preconizate

- 10 rezidențe; 10 intervenții/an
- Creștere vizibilitate artă contemporană
- Resurse educaționale online

Impact

Activează malul Nistrului și promovează creativitatea locală.

Justificare proiectului

EU4Culture: comisionare, spațiu public, rețea regională.

Durabilitatea

Format anual; parteneriate transfrontaliere.

Sustenabilitate

Granturi, sponsori, co-producții.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Hartă digitală a intervențiilor
- Aftermovies; tururi media

16. Educație culturală — „Școala la Muzeu, Muzeul la Școală”

Scopul proiectului

Program educațional dual: clase la muzeu și intervenții culturale în școli.

Obiectivul general

Creșterea competențelor culturale ale elevilor și a conexiunii cu patrimoniul (EU4Culture).

Obiective specifice

- ≥100 lecții/ateliere/an
- Formarea a 40 profesori ca „mediatori culturali”
- Portofolii de proiect ale elevilor

Problema existentă

Conexiunea elevilor cu patrimoniul este slabă; puține resurse didactice locale.

Soluționarea problemei

Module educaționale co-create cu muzeul, ghiduri, vizite, proiecte practice și expoziții ale elevilor.

Activități

- Co-design curriculum cu muzeul
- Lecții la muzeu; intervenții în școli
- Expoziții ale elevilor; tururi pentru părinți
- Formare profesori și resurse online

Beneficiari

- Elevi; profesori; părinți
- Muzeu; școli

Rezultate preconizate

- ≥100 lecții/ateliere; 2 opționale locale
- 40 profesori formați; portofolii elevi
- Resurse didactice deschise

Impact

Educație culturală pe termen lung, publicuri viitoare formate.

Justificare proiectului

EU4Culture: educație, acces, co-creație.

Durabilitatea

Module scalabile; parteneriate stabile.

Sustenabilitate

Buget local + granturi educaționale; sponsori.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Campanie „Școala la Muzeu”
- Testimoniale; ghid pentru părinți

17. Rețea biblioteci — „Atelierul de Memorie”

Scopul proiectului

Program în biblioteci pentru scanare/digitizare de arhive de familie și colectare de povești.

Obiectivul general

Documentarea memoriei locale cu participarea cetățenilor (EU4Culture).

Obiective specifice

- ≥ 12 caravane/an (cartiere/sate)
- ≥ 300 familii implicate/an
- Publicarea a ≥ 600 materiale/an
- Ghid etic și licențe deschise

Problema existentă

Memoriile locale riscă să se piardă; resursele sunt dispersate.

Soluționarea problemei

Echipă mobilă de scanare, cabină de povești, training bibliotecari, publicare pe platformă.

Activități

- Calendar caravane; parteneriate cu biblioteci
- Scanare, înregistrare audio/video
- Validare și publicare online
- Ateliere de alfabetizare digitală

Beneficiari

- Familii; seniori; tineri
- Bibliotecari; cercetători

Rezultate preconizate

- ≥ 600 materiale publicate/an
- Ghid etic și metodologic
- Creșterea coeziunii comunitare

Impact

Păstrează memoria locală, educă și conectează generațiile.

Justificare proiectului

EU4Culture: participare, digital, acces, etică culturală.

Durabilitatea

Echipamente portabile; proceduri standard.

Sustenabilitate

Granturi; sponsori; voluntariat; donații.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Campanii „Aduăgă povestea ta”
- Expo itinerante cu selecții din arhivă

18. „City Stories: Diverse Voices Soroca” — artă digitală & storytelling

Scopul proiectului

Program de artă digitală participativă (video scurt, audio, mapping) cu focus pe povești locale.

Obiectivul general

Crearea unei scene de new media inclusivă și ancorată în identitățile locale (EU4Culture).

Obiective specifice

- ≥4 call-uri/an pentru creații digitale
- ≥50 materiale produse/an
- ≥3 proiecții publice/mapping/an
- Mentorat pentru 30 tineri creatori/an

Problema existentă

Poveștile locale au vizibilitate redusă în mediul digital; tinerii au acces limitat la mentorat.

Soluționarea problemei

Open-call, laboratoare de producție, mentorat, proiecții publice și difuzare online.

Activități

- Laboratoare (montaj video, sunet, narațiune)
- Mentorat 1-la-1 și pe grupe
- Proiecții publice + online premiere
- Arhivă online și licențe deschise

Beneficiari

- Tineri creatori; comunități locale
- Public digital; instituții culturale

Rezultate preconizate

- ≥50 materiale/an; 3 proiecții publice
- Rețea de mentori; portofolii tineri
- Reach digital crescut

Impact

Activează creativitatea tinerilor și pune în circulație narative locale.

Justificare proiectului

EU4Culture: digitalizare, co-creație, acces, rețea.

Durabilitatea

Laboratoare recurente; echipamente partajate.

Sustenabilitate

Granturi, sponsori tech, parteneriate media.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Brand „Diverse Voices”
- Serii social media; aftermovies

19. Observator Cultural Soroca — cercetare & KPI

Scopul proiectului

Mecanism local de colectare date, sondaje și indicatori pentru politicile culturale.

Obiectivul general

Îmbunătățirea deciziilor prin dovezi și transparență (EU4Culture).

Obiective specifice

- Barometru cultural anual
- Dashboard public cu KPI
- Evaluări post-eveniment standardizate
- Ghid de politici culturale locale

Problema existenta

Lipsă date consistente pentru planificare și evaluare; decizii adesea intuitive.

Solutionarea problemei

Sondaje regulate, instrumente standardizate, publicarea datelor și training pentru operatori.

Activitati

- Set KPI; metodologii; eșantionare
- Sondaje (online/offline) și analize
- Dashboard deschis; ateliere M&E
- Raport anual și recomandări

Beneficiari

- Primărie; instituții; ONG-uri
- Operatori culturali; public

Rezultate preconizate

- Barometru anual; dashboard live
- Capacitate M&E locală crescută
- Politici mai bine fundamentate

Impact

Cultură bazată pe date, eficiență și responsabilitate publică.

Justificare proiectului

EU4Culture: monitorizare, învățare, transparență.

Durabilitatea

Procese repetabile; instrumente open-source.

Sustenabilitate

Buget local + granturi; parteneriate academice.

Strategie de comunicare si vizibilitate

- Infografice; rapoarte accesibile
- Date deschise; povestiri vizuale

20. Program Voluntari „Ambasadorii Culturii” — formare & implicare

Scopul proiectului

Program de formare și implicare a voluntarilor în producția și medierea culturală.

Obiectivul general

Creșterea capacității locale și a calității interacțiunii cu publicul (EU4Culture).

Obiective specifice

- ≥100 voluntari formați/an
- Curriculum de 20 ore + practică la evenimente
- Bază de date și sistem de recunoaștere (badge-uri)
- Implicare în ≥10 programe/an

Problema existentă

Evenimentele duc lipsă de personal de mediere; participarea civică e intermitentă.

Soluționarea problemei

Cursuri, mentorat, practică în teren, certificare și comunitate activă de voluntari.

Activități

- Curriculum (primire public, acces, M&E)
- Ateliere practice și shadowing
- Certificare/badge-uri; eveniment anual „Voluntar al anului”
- Integrare în programe locale

Beneficiari

- Tineri; studenți; adulți activi
- Operatori culturali; ONG-uri

Rezultate preconizate

- ≥100 voluntari formați; bază de date activă
- Creșterea calității interacțiunii cu publicul
- Model replicabil pentru alte orașe

Impact

Capital social crescut; profesionalizare; sustenabilitate operațională.

Justificare proiectului

EU4Culture: dezvoltare de capacități, participare, rețea.

Durabilitatea

Curriculum reutilizabil; coordonare anuală.

Sustenabilitate

Buget local + granturi; sponsori; CSR.

Strategie de comunicare și vizibilitate

- Brand „Ambasadorii Culturii”
- Campanii de recrutare; storytelling voluntari
- Raport anual și recunoaștere publică

Notă informativă
la proiectul de decizie „Cu privire la aprobarea Strategiei de
Dezvoltare Culturală a mun. Soroca”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Lilia Pilipețchi, Primarul municipiului Soroca, inițiatorul proiectului de decizie Tatiana Zabolica, director IP Centrul de Dezvoltare Locală și Regională mun. Soroca
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite.
Proiectul de decizie a fost elaborat în temeiul art. 14 alin. (1) și (2) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional; Legii nr. 148/2023 privind accesul la informație de interes public; Hotărârii Guvernului RM nr. 967 din 09.08.2016 „Cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional”
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
Proiectul de decizie este elaborat și în corespundere cu prevederile din Cartea albă a Bunei Guvernări, elaborată de către Comisia Europeană, care se bazează pe următoarele principii de bază: deschidere, participare, răspundere, eficiență și coerență. În acest context, proiectul de decizie, vine să contribuie la ajustarea mecanismelor de guvernare din cadrul Primăriei municipiului Soroca la standardele privind buna guvernare promovate de legislația Uniunii Europene.
4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Prin Proiectul Deciziei se solicită: - Aprobarea „Cu privire la aprobarea Strategiei de Dezvoltare Culturală a mun. Soroca”
5. Fundamentarea economică-financiară
- Au fost alocate surse financiare din bugetul local 500 000,00 lei
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului
La data de __2025 au fost petrecute audieri publice, unde au fost prezentate propuneri la proiectul de decizie și întocmit un proces-verbal Proiectul de Decizie se prezintă pentru avizare în cadrul Comisiei buget, finanțe, dezvoltarea social-economică, asistență socială, și se înaintează la ședința Consiliului municipal. În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional proiectul de decizie a fost plasat pe site-ul oficial al Primăriei municipiului Soroca www.primisoroca.md , inclusiv transmis pentru consultare consilierilor municipali, și altor părți cointeresate din municipiul Soroca. Recomandările părților interesate, cu privire la elaborarea proiectului menționat, pot fi expediate în adresa Primăriei Municipiului Soroca: - direct la sediul pe str. Ștefan cel Mare nr. 5, et., MD-3000, mun. Soroca; - sau prin poșta electronică primaria.municipiul-soroca@apl.gov.md Autor de proiect: Tatiana Zabolica, date de contact: 0230 23563; taneazabolica@gmail.com

Ex. Tatiana Zabolica, director IP CDLR